

KYYJÄRVEN KUNTA

TILINPÄÄTÖS

2019

1. Kunnanjohtajan katsaus	3
2. Johdanto.....	5
3. Kyyjärven yleiskatsaus	6
4. Kunnan hallinto.....	11
4.1 Kunnanvaltuusto	11
4.2 Kunnanhallitus	12
4.3 Lautakunnat.....	13
4.4 Tilintarkastus.....	13
4.5 Henkilöstöorganisaatio.....	13
4.6 Arvio riskeistä ja epävarmuustekijöistä	14
4.7 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	15
5. Kunnan talous.....	15
5.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	16
5.2 Toimintakate	17
5.3 Verotulot	17
5.4 Valtionosuudet	17
5.5 Vuosikate, poistot ja tilikauden tulos.....	18
5.6 Toiminnan rahoitus	19
5.6.1 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	19
5.6.2 Investointien tulorahoitus.....	19
5.6.3 Lainojen hoito	20
5.6.4 Maksuvalmius	20
5.6.5 Rahoituksen rakenne	20
5.7 Tase ja sen tunnusluvut	21
5.7.1 Omavaraisuusaste.....	22
5.7.2 Suhteellinen velkaantuneisuus	22
5.7.3 Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	22
5.7.4 Lainakanta	22
5.8 Kokonaistulot ja –menot 2019	23
5.9 Yhteenveto 2019	23
6. Kuntakonsernin toiminta ja talous	25
6.1 Kyyjärven kuntakonsernirakenne	25
6.2 Kunnan omistukset yhteisöissä	25
6.3 Kyyjärven Vuokra-Asunnot Oy	26
6.3.1 Yhtiön talous	26
6.3.2 Tulevaisuuden näkymät	26
6.4 Kiinteistö Oy Kyyjärven Liikekeskus.....	27
6.4.1 Yhtiön talous	27
6.4.2 Tulevaisuuden näkymät	27
6.5. Kyyjärven Paletti Oy.....	28
6.5.1 Yhtiön talous	28
6.5.2 Tulevaisuuden näkymät	28
6.6 Kyyjärven Lämpö Oy.....	29
6.6.1 Yhtiön talous	30
6.6.2 Tulevaisuuden näkymät	30
6.7 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	31
6.8 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	32
6.9 Konsernitase ja sen tunnusluvut.....	33
7 Tilikauden tuloksen käsittely	34

8 Talousarvion toteutuminen	35
8.1 Käyttötalouden toteutuminen.....	35
8.2 Tuloslaskelman toteutuminen.....	37
8.3 Investointien toteutuminen.....	38
8.4 Rahoituksen toteutuminen.....	39
8.5. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen hallintokunnittain.....	40
8.5.1 Hallinto-osasto.....	40
8.5.2 Sosiaali- ja terveystaloudet.....	50
8.5.3 Sivistysosasto.....	53
8.5.4 Tekninen osasto.....	77
9 Henkilöstötilinpäätös	90
10 Tietotilinpäätös	97
11 Hyvinvointikertomus	97
12 Tuloslaskelma	99
13 Rahoituslaskelma	101
14 Tase	102
15 Konsernituloslaskelma	103
16 Konsernirahoituslaskelma	104
17 Konsernitase	105
18 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	106
19 Tuloslaskelman liitetiedot	107
20 Taseen liitetiedot	109
21 Vesilaitostaseyksikkö	112
22 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	114
23 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot	114
24 Omistus muissa yhteisöissä 31.12.2019	116
25 Konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteet	117
26 Konsernitaseen liitetiedot	118
27 Konsernin vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	119
28 Liitteet	120
28.1 Luettelo tilikirjoista.....	120
28.2 Tunnuslukujen laskentakaavat.....	120
28.2.1 Tuloslaskelman tunnusluvut.....	120
28.2.2 Rahoituslaskelman tunnusluvut.....	121
28.2.3 Taseen tunnusluvut.....	122
28.3 Yhdistelmä konsernitilinpäätöksen yhteisöistä.....	124
28.4 Taloushallinnon eri sovellusten yhteydet.....	125
29 Tilinpäätöksen allekirjoitus	126

1. Kunnanjohtajan katsaus

Kuntalain 118 § mukainen selvitys ja talouden tervehdyttäminen asukkaiden lainsäädännön edellyttämien palvelujen turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä varjostivat vuotta 2019. Kyyjärven kunta täytti vuosien 2017 ja 2018 konsernitilinpäätösten perusteella kuntalaissa asetetut kriisikuntakriteereiden raja-arvot ja kuntamme joutui kuntalain 118 § mukaiseen arviointiryhmän menettelyyn. Vuoden aikana tehtiin useita talouden tasapainottamistoimenpiteitä.

Vuoden aikana Kyyjärven kunta täytti 90 –vuotta ja kauppakeskus Paletti 20-vuotta. Kesällä vietettiin Kyyjärvi-viikkoa, ohjelmassa oli mm. suojuoksua, onkikilpailua, lauttaristeilyä, Tuulikki Rauman pakinoita, koirien Match Show ja ISO KALA –niminen yhteisötaide rakennettiin satamaan yhdessä kuntalaisten kanssa. Kyyjärven kunnan 90-vuotisjuhlaa vietettiin ilmaiskonsertin merkeissä 12.7.2019 kauppakeskus Paletin pihassa. Pääesiintyjänä oli Jukka Poika ja Telaketju. Tapahtuma keräsi katsojia enemmän kuin kunnassa on asukkaita, joten tilaisuuteen voidaan olla erittäin tyytyväisiä. Kyyjärven 90-vuotiskonsertti ja markkinat järjestettiin yrittäjähdistyksen kanssa hyvässä yhteistyössä.

Kyyjärven yhdistykset osoittivat jälleen kerran aktiivisuutensa mm. Kyyjärven Kyky ry rakennutti talkootyönä Harsunkankaan kuntoportaat ja kehitti ulkoilualueetta kokonaisvaltaisemmaksi hyvinvoinnin keskittymäksi. Kuntoportaat paransivat ulkoliikuntamahdollisuuksia ja lisäsivät arvokasta kuntamme yhteisöllisyyttä. Talkootunteja kertyi yli 500 ja niihin osallistui 59 kuntalaista. Edellisvuonna myyty Kumpulan kyläkoulu on saanut aktiiviset omistajat. Kumpulan Kyläseura ry kunnosti kylätaloa 20 502 eurolla. Kunnostuksella lisättiin talon käytettävyyttä ja pienennettiin käyttökuluja.

Jukka Poika esiintymässä

Harsunkankaan kuntoportaat

ISO KALA -taide

Yrittäjän Päivää vietettiin Paletin pihassa 5.9.2019. Kunta muisti ja kiitti Yrittäjän Päivänä kyyjärvisiä yrittäjiä videotervehdyksellä, joka tuotettiin Jokisuu Works ja Veljekset Parkkonen kanssa yhteistyössä. Veljekset Parkkonen Oy palkittiin yrittäjäjuhlassa 16.11.2019 Kyyjärven Vuoden yrityksenä. Keväällä paikallisten yrittäjien perustama Jokisuu Works Oy osti 112 vuotiaan Kyyjärven sahan. Sahalla valmistetaan tänä päivänäkin Ponttiset-lankkua.

Vuoden aikana myytiin kunnan omaisuutta. Tukkirannan asuinkiinteistö toi tulonlisäystä 78 000 euroa, Hiidenniemi -metsätila 446 000 euroa ja Kumpu –metsätila 185 500 euroa. Lintupuiston asunto-osake ja Päivärinne -pienasuintalo eivät menneet kaupaksi. Vuoden 2019 aikana kunta lunasti seurakunnan osuuden Kivirannan palvelukeskuksesta ja samalla koko Veteraanien palvelusäätiö lopetettiin.

Verotulot lisääntyivät edellisvuodesta 31 286 euroa (0,7 %). Myös valtionosuudet lisääntyivät edellisvuodesta 192 371 euroa (4,6%). Taloudellinen tulos muodostui 3 980 559,83 euroa alijäämäiseksi. Tuloksen muodostumiseen alijäämäiseksi vaikutti suunniteltujen poistojen lisäksi mm. kiinteistöjen ja osakkeiden arvonalentumiset yht. 2 661 875 euroa sekä Keski-Suomen Verkkoholding Oy:n lainojen takausvastuiden pakollinen varaus n. 2,2 milj. euroa. Talousarvioon oli arvioitu saatavan sijoitustuottoja 200 000 euroa, mutta sijoitustoiminnan tuloja kertyi

431 657 euroa, josta syntyy noin 230 000 euroa budjetoitua parempi tulos. Harkinnanvaraista valtionavustusta saatiin 200 000 euroa ja omaisuuden myynnistä kertyi tulonlisäystä 709 500 euroa. Vuosikate painui pakkaselle 1 514 703 euroa, ja siitä kun vähennetään poistot ja arvonalentumiset 2 661 875 euroa, tilikauden tulokseksi muodostui – 3 980 559,83 euroa.

Investointimenot olivat 196 542 euroa ja se sisälsi myös Lintupuisto asunto-osakkeen yhtiölainan loppumaksun 33 524 euroa ja seurakunnan osuuden lunastaminen Kivirannasta 58 929 eurolla. Investointimenot rahoitettiin käyttöomaisuuden myyntitulolla. Kunnan lainakanta pieneni 240 000 eurolla ja sitä on nyt 10 951 680 euroa eli 8 354 €/asukas. Taseen alijäämä vuoden lopussa oli 3 769 696 euroa.

Konsernin tulos muodostui 2 429 992 euroa alijäämäiseksi. Konsernin lainamäärä oli vuoden lopussa 16 989 381 euroa eli 12 959 euroa asukasta kohden. Lainamäärä kasvoi 471 544 euroa edellisestä vuodesta. Lainamäärän kasvu johtui Sairaala Novan investoinnista.

Kyyjärven kunta on osakkaana Keski-Suomen Verkkoholding Oy:ssä yhdeksän muun keskisuomalaisen kunnan kanssa. Kyyjärven kunta omistaa yhtiöstä 10,3 % ja kunnan taseessa osakkeita on n. 514 000 euron edestä. Yhtiö on talousvaikeuksissa ja se on päättänyt hakeutua yrityssaneeraukseen 6.3.2020. Kyyjärven takausvastuu on noin 2,2 miljonna euroa ja kunta on panostanut valokuituun kaikkineen 903 366 euroa.

Vuoden 2019 aikana taloutta tasapainotettiin nopeassa tahdissa ja kunnassa käytiin läpi myös raskaat yhteistoimintaneuvottelut. Kunnan henkilöstö on tehnyt joka puolella erinomaista työtä. Haluan kiittää kunnan päättäjiä, henkilöstöä, alueen yrittäjiä ja yhdistyksiä sekä seuroja Kyyjärven kunnan eteen tehdystä työstä. Erityiskiitoksen haluan osoittaa niille kuntalaisille, jotka ovat omassa arjessaan palvelleet toisiaan ja siten ollut rakentamassa parempaa tulevaisuutta meille kaikille.

Tiina Pelkonen
Kunnanjohtaja

2. Johdanto

Kunnan tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, talousarvion toteutumisvertailun, tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot, jotka laaditaan tasekirjaksi. Tilinpäätöksen laatii kunnanhallitus tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja.

Toimintakertomuksessa kunnanhallitus antaa selvityksen olennaisista tapahtumista kunnan toiminnassa ja taloudessa päättyneellä tilikaudella sekä selvityksen toiminnan rahoituksesta ja rahoitusasemasta. Lisäksi toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä kunnanhallitus tekee esityksen tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamisesta.

Toimintakertomuksen sisällöstä säädetään kuntalain 115 §:ssä. Lain mukaan toimintakertomuksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Toimintakertomuksen tarkoituksena on selvittää valtuuston hyväksymien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Tavoitteiden toteutuminen esitetään sillä tasolla ja tarkkuudella kuin valtuusto on tavoitteet talousarviossa asettanut.

Tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita koskevat talousarvion muutokset tulee pääsääntöisesti tuoda valtuuston päätettäväksi talousarviovuoden aikana. Käytännössä tavoitteiden toteutumisen selvittäminen saattaa kuitenkin jäädä tilinpäätöksen laadinnan yhteyteen. Tällöin poikkeamat selvitetään toteutumisvertailussa.

Kunnan tilinpäätös ja siihen sisältyvät asiakirjat ovat julkisia sen jälkeen, kun kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja ovat allekirjoittaneet tilinpäätöksen. Julkisia ovat tuloslaskelman, taseen ja niiden liitetietojen lisäksi myös tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt siltä osin kuin ne eivät sisällä salassa pidettäviä asioita.

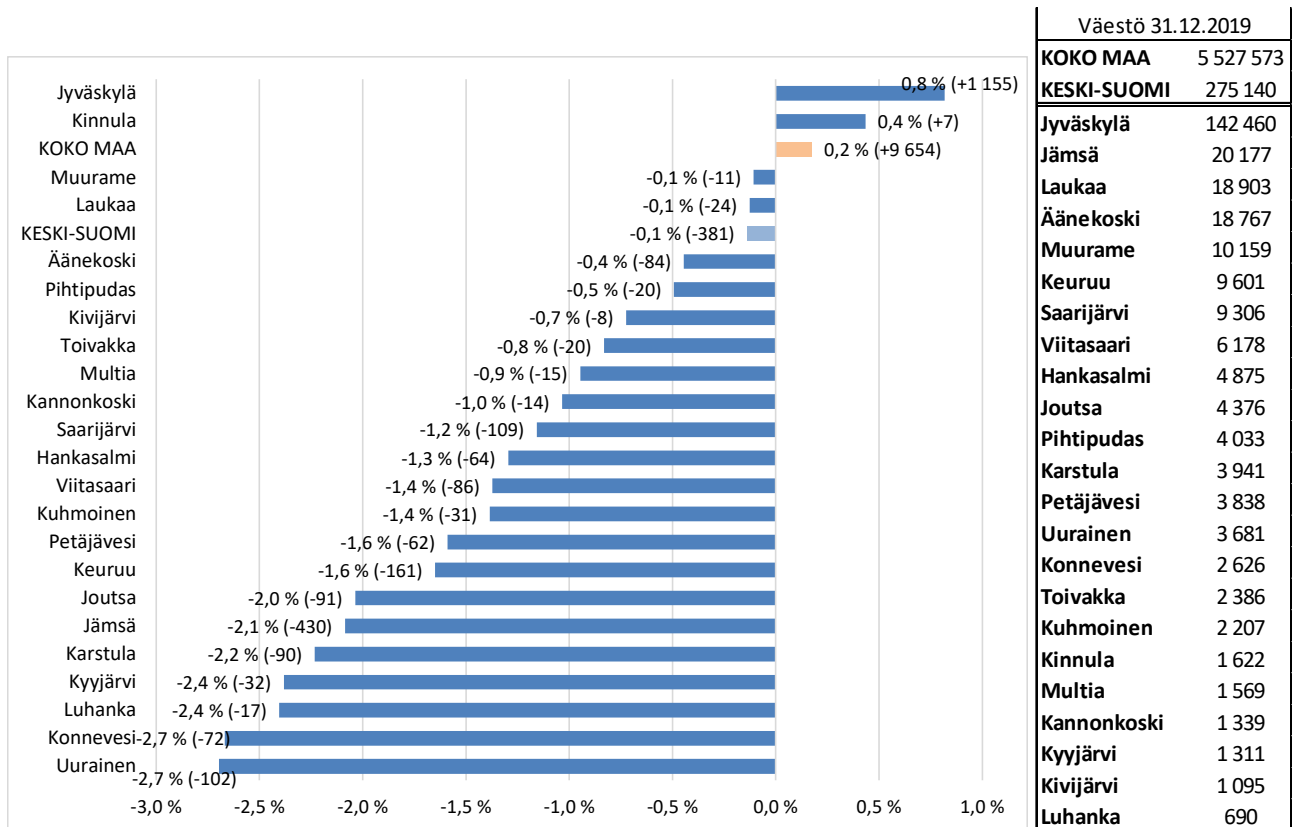
Julkaistavassa tilinpäätöskokonaisuudessa on oltava kuntalain 113 §:n 2 mom. luetellut asiakirjat. Muut tilinpäätösasiakirjat kuten esimerkiksi tase-erittelyt on esitettävä pyydettäessä julkisuuslain tarkoittamalla tavalla.

Kunnan tasekirja on säilytettävä pysyvästi. Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain 2. luvun 10 §:n säädöksiä.

3. Kyyjärven yleiskatsaus

Keski-Suomen väestökasvu hiipuu ja väestömäärä on laskussa. Keski-Suomen väestömäärä väheni lähes 381 henkilöllä vuonna 2019. Vähenemisen taustalla on voimakas luonnollisen väestökasvun hiipuminen syntyvyyden alenemisen myötä. 2010-luvulla syntyneiden määrä on vähentynyt lähes 30 % KeskiSuomessa. Myös maan sisäinen muuttoliike on tappiollista eikä ole juurikaan lisännyt väestömäärää viime vuosina. Maahanmuuton merkitys väestökehityksessä korostuu entisestään.

Samalla kasvavien kuntien määrä on vähentynyt, kasvu keskittyy Keski-Suomessa lähinnä Jyväskylään. Kyyjärvellä väestö väheni 32 henkilöllä eli -2,4 %. Kyyjärven kunnan asukasluku oli Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuoden 2019 lopussa 1311 henkilöä.

Väestö 31.12.2019	
KOKO MAA	5 527 573
KESKI-SUOMI	275 140
Jyväskylä	142 460
Jämsä	20 177
Laukaa	18 903
Äänekoski	18 767
Muurame	10 159
Keuruu	9 601
Saarijärvi	9 306
Viitasaari	6 178
Hankasalmi	4 875
Joutsa	4 376
Pihtipudas	4 033
Karstula	3 941
Petäjävesi	3 838
Uurainen	3 681
Konnevesi	2 626
Toivakka	2 386
Kuhmoinen	2 207
Kinnula	1 622
Multia	1 569
Kannonkoski	1 339
Kyyjärvi	1 311
Kivijärvi	1 095
Luhanka	690

Väestökehitys Keski-Suomen kunnissa vuonna 2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
KOKO MAA	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2
KESKI-SUOMI	0,3	0,3	0,3	0,1	0,0	0,2	0,2	-0,1	-0,2	-0,1
Hankasalmi	0,5	-0,9	-0,7	-0,9	-1,8	-1,3	-1,5	-2,7	-1,6	-1,3
Joutsa	-0,8	-1,9	-1,2	-0,8	-1,5	-2,0	-0,3	-2,3	-2,2	-2,0
Jyväskylä	0,9	1,0	1,1	0,9	0,8	1,2	1,1	1,0	0,8	0,8
Jämsä	-1,1	-0,8	-0,7	-1,0	-1,5	-1,2	-1,3	-1,8	-1,3	-2,1
Kannonkoski	-0,6	-2,1	0,6	-2,1	-3,0	-0,9	-2,6	-1,1	-3,9	-1,0
Karstula	-1,2	-1,0	-1,9	-0,8	-1,3	-0,4	-0,8	-2,0	-2,8	-2,2
Keuruu	-0,8	-0,9	-0,8	-1,7	-1,3	-0,6	-1,2	-0,7	-1,6	-1,6
Kinnula	0,1	-0,3	-2,9	0,3	-0,2	-1,2	-2,6	-2,5	-2,5	0,4
Kivijärvi	-0,1	-2,2	-2,3	-3,4	-1,2	-3,5	-3,3	-2,5	-2,6	-0,7
Konnevesi	-0,3	-1,3	-0,7	-2,0	-0,5	-2,6	-0,1	-0,2	-1,8	-2,7
Kuhmoinen	-1,4	-1,9	-2,7	-1,2	-1,5	-1,7	-2,1	-1,5	-0,6	-1,4
Kyyjärvi	-1,8	-0,3	-2,3	-2,6	-2,2	-1,4	-0,3	-1,7	-0,7	-2,4
Laukaa	0,9	0,8	1,1	0,6	0,7	0,8	0,6	0,0	-0,3	-0,1
Luhanka	-0,4	-3,5	-3,6	-1,3	-0,3	0,0	-0,7	-2,9	-3,7	-2,4
Multia	-1,5	-2,3	-1,7	-2,1	-0,8	-3,0	-2,7	-1,6	-3,2	-0,9
Muurame	0,3	2,0	1,4	0,0	1,3	0,9	1,5	1,6	0,7	-0,1
Petäjävesi	1,1	1,1	0,7	0,7	-1,1	-1,8	-0,7	-1,5	-0,5	-1,6
Pihtipudas	-1,1	-1,4	-1,3	-2,0	-2,1	-0,9	-0,5	-1,8	-1,8	-0,5
Saarijärvi	-0,8	-1,9	-1,2	-0,9	-0,8	-1,7	-2,3	-1,0	-1,8	-1,2
Toivakka	1,6	2,4	-0,8	0,4	0,2	-1,7	0,0	-2,0	0,9	-0,8
Uurainen	2,2	1,5	1,8	0,7	0,5	1,5	1,4	0,8	1,0	-2,7
Viitasaari	-0,3	-1,5	-1,5	-0,9	-1,7	-1,7	-0,9	-3,0	-2,3	-1,4
Äänekoski	0,0	0,4	-0,3	-0,9	-0,8	-1,3	-1,4	-1,2	-1,5	-0,4

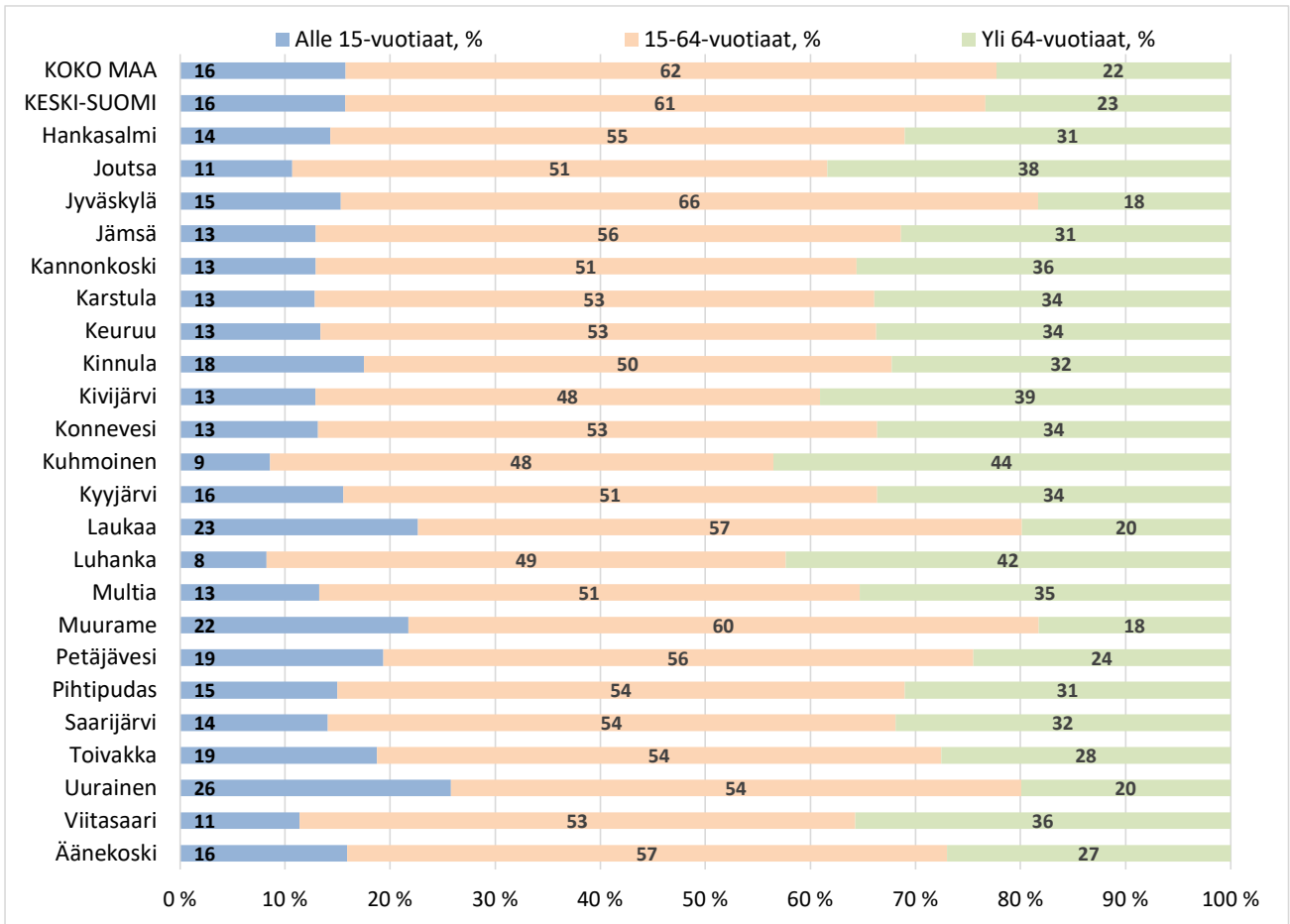
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
KOKO MAA	-0,1	0,1	0,3	0,4	0,2	-0,1	-0,2	-0,4	-0,9	-1,3
KESKI-SUOMI	0,0	-0,2	0,1	-0,1	0,2	-0,2	-0,6	-1,0	-1,3	-1,9
Hankasalmi	1,9	-1,3	-0,9	2,9	-4,9	-4,2	1,3	-3,1	-4,8	-5,0
Joutsa	0,3	-6,2	-6,8	3,8	-0,7	-1,6	-2,7	-3,1	-8,0	-3,1
Jyväskylä	0,4	0,1	1,1	0,9	0,9	1,2	-0,3	0,2	-0,5	-1,3
Jämsä	-2,7	-2,0	-1,5	-2,6	-3,9	-2,5	-3,6	-4,3	-1,9	-5,1
Kannonkoski	-5,0	-0,4	0,9	-0,9	-7,4	-4,2	-5,9	0,5	-6,3	-3,9
Karstula	-1,0	-0,3	-4,1	-3,4	-1,0	-2,9	-1,7	-4,4	-5,6	-5,6
Keuruu	-3,6	-1,1	-0,6	-3,4	-0,9	0,3	-1,4	-1,3	-1,7	-5,6
Kinnula	-1,3	2,7	-3,0	1,4	-1,7	-1,7	-1,4	-1,0	-1,8	2,5
Kivijärvi	-4,5	-10,4	-8,9	-4,6	2,4	-8,3	-3,9	-2,7	-4,1	0,7
Konnevesi	4,3	-5,2	-3,8	-4,0	0,3	-5,7	3,6	1,3	-3,1	-6,8
Kuhmoinen	-8,1	-3,1	-6,7	-1,7	-2,2	-5,8	-6,1	-6,5	0,0	1,6
Kyyjärvi	-3,8	0,4	-0,9	-2,2	-0,9	-3,2	6,2	-7,6	2,4	-3,3
Laukaa	1,5	2,1	1,3	1,3	2,4	1,3	1,4	0,2	-1,1	-0,4
Luhanka	-1,1	-8,0	2,5	0,0	1,2	-2,4	1,2	-12,2	-5,6	-13,6
Multia	-1,4	-4,2	-3,2	1,1	-2,2	-3,8	-5,5	-0,8	-7,9	-4,6
Muurame	-1,6	3,5	0,5	-3,1	3,2	0,8	1,1	0,0	1,1	-1,6
Petäjävesi	0,4	4,2	2,0	3,1	0,5	-4,2	-1,1	-3,0	-0,1	-3,3
Pihtipudas	-3,7	-2,5	-1,1	-6,1	1,3	-4,6	-2,7	-2,9	-3,0	-1,5
Saarijärvi	-0,7	-6,0	-1,0	-1,1	-0,2	-1,2	-1,6	-4,4	-3,3	-1,7
Toivakka	7,1	6,6	0,2	3,2	1,5	-4,3	-0,9	-1,9	0,9	-2,4
Uurainen	7,5	2,9	2,5	2,4	1,7	3,3	0,3	2,2	1,0	-3,2
Viitasaari	-0,8	-5,5	-4,5	-1,7	-3,7	-3,5	0,4	-6,0	-3,7	-2,5
Äänekoski	0,2	1,0	-0,8	-1,7	-1,5	-3,5	-2,4	-2,9	-4,1	-0,6

Vuosittaiset väestönmuutokset 2010-2019

Keski-Suomen väestökasvu hiipui ja väestömäärä kääntyi laskuun vuonna 2017. Samalla kasvavien kuntien määrä on vähentynyt. Vain Jyväskylä on kasvanut joka vuosi 2010-luvulla. Muuramessa ja Uuraisilla koettiin vuosikymmenen ensimmäinen väestövähennys vuonna 2019. Keski-Suomen 12 kunnassa ei ole ollut yhtään väestönkasvun vuotta 2010-luvulla.

Vuosimuutokset 0-14 vuotiaissa 2010-2019

Sekä koko maassa että Keski-Suomessa alle 15-vuotiaiden lasten määrä on laskenut yhtäjaksoisesti ja nopeutuen vuodesta 2015 lähtien. Tätä selittää syntyvyyden voimakas aleneminen. Vuonna 2019 Kyyjärvellä syntyi 11 vauvaa. 2010-luvulla syntyneiden määrä on vähentynyt koko maassa 25 % ja Keski-Suomessa 32 % (v. 2019 syntyi 1 000 lasta vähemmän).

Väestö ikäryhmittäin 2019, %-osuudet

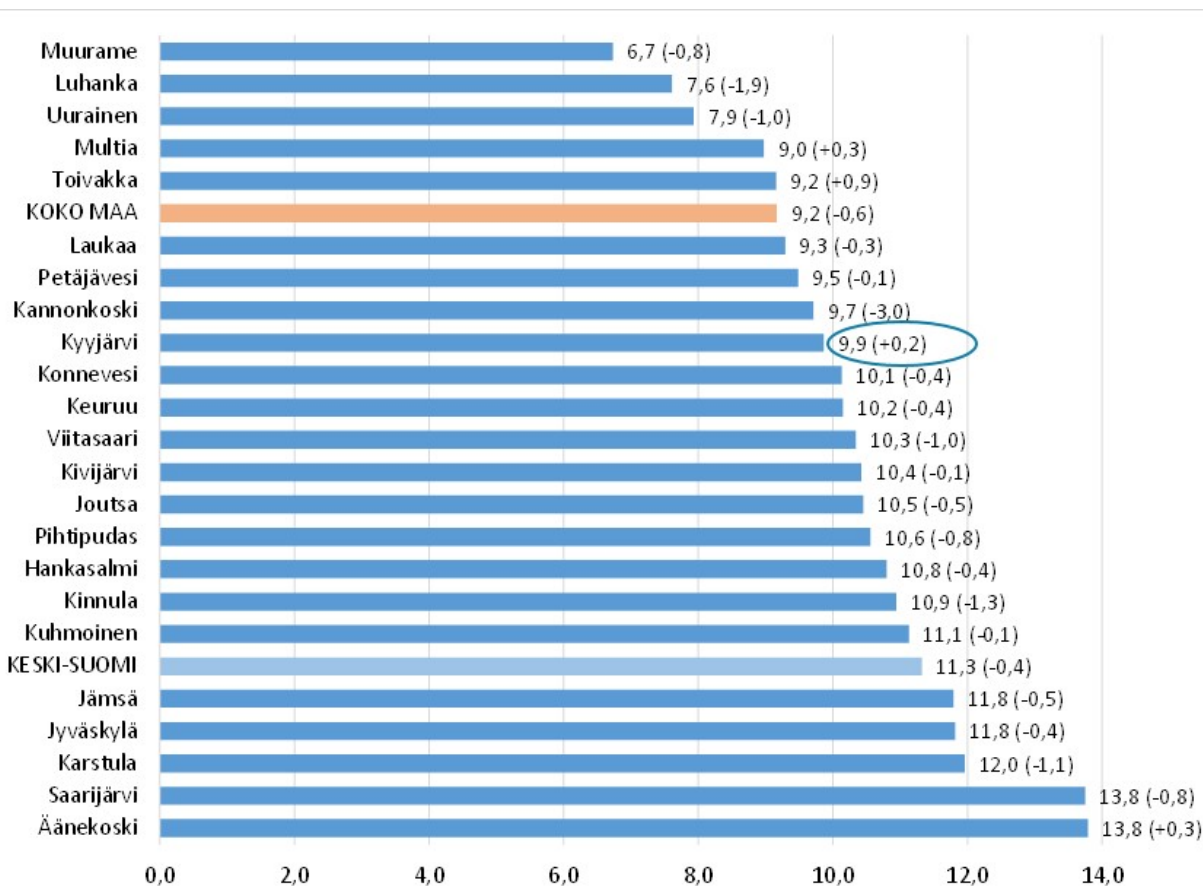
Lasten (alle 15-vuotiaiden) määrä on ollut laskussa koko maassa. Kyyjärvellä oli vuonna 2019 lapsia 16 %.

Työikäisten (15-64 vuotiaiden) määrä on ollut laskussa 2010-luvun sekä koko maassa että Keski-Suomessa. Kyyjärvellä oli vuonna 2019 työikäisiä 51 %.

Ikääntyneiden (yli 64 vuotiaiden) määrä on kasvanut 2010-luvun sekä koko maassa että Keski-Suomessa. Kyyjärvellä oli vuonna 2019 ikääntyneitä 34 %.

Työllisyys

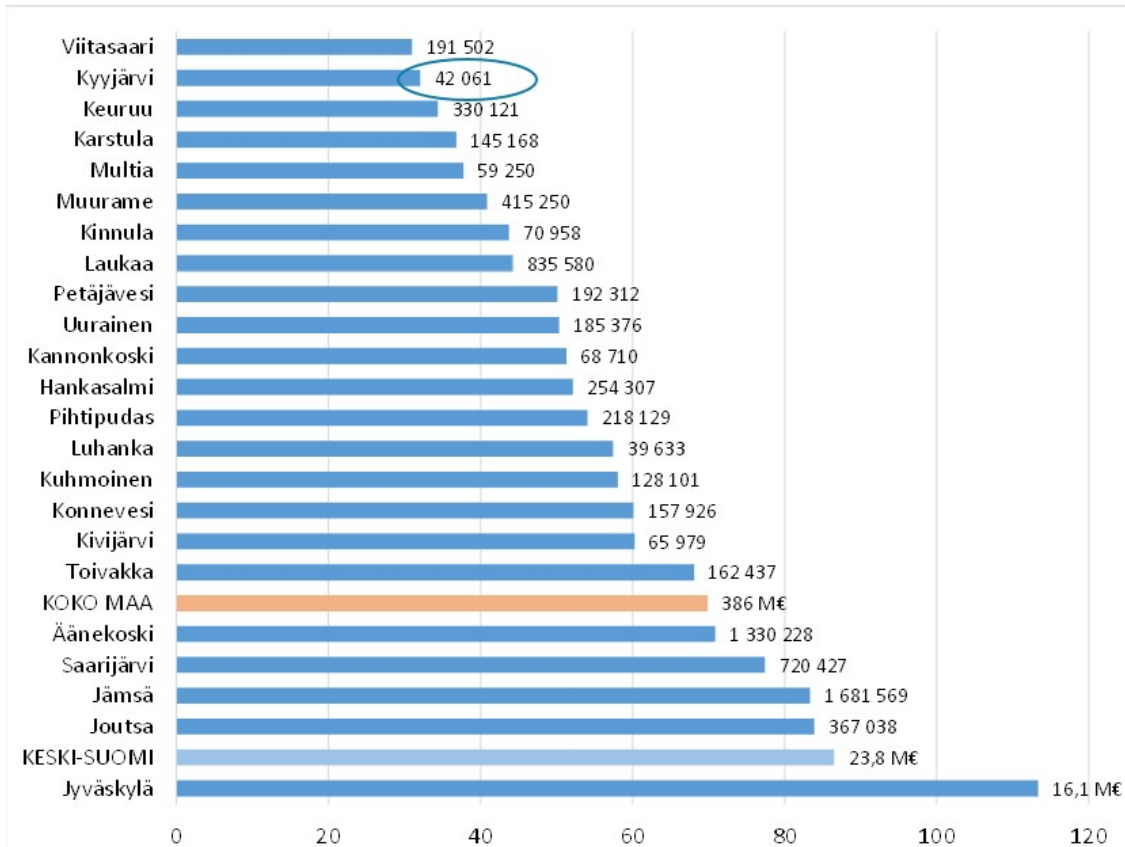
Työttömyysasteen lasku jatkui lähes kaikissa Keski-Suomen kunnissa, joskin selvästi edellisvuotta maltillisempaan. Avoimia työpaikkoja on edelleen hyvin tarjolla. Työttömyysasteen laskun hiipuminen samaan aikaan runsaan työpaikkatarjonnan kanssa kertoo osaltaan työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmasta. Koko Keski-Suomen työttömien osuus oli 11,3 % työvoimasta. Vain viisi kuntaa alitti koko maan työttömyysasteen. Kyyjärven työttömyysaste pysytteli samassa edellisvuoteen verrattuna ollen 9,9 %.

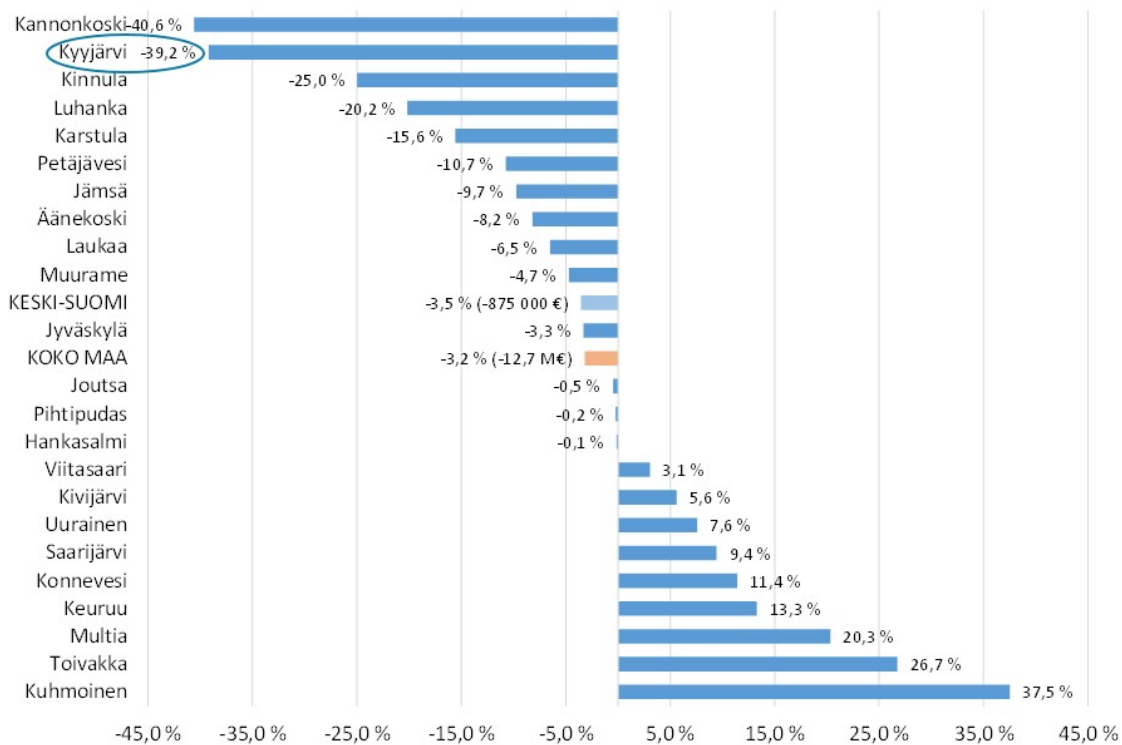
Työttömyysaste kunnittain 2019 (koko vuoden keskiarvo). Suluissa muutos ed.vuoteen.

Kyyjärven kunnan työpaikkaomavaraisuus on edelleen n 106 % Tämä tarkoittaa sitä, että kunnassa on työpaikkoja enemmän kuin työllisiä asukkaita.

Kuntien maksettavaksi tulee yli 300 päivän pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatukimaksusta puolet. Jos työttömyys on jatkunut yli 1000 päivää, kunnan maksuosuus nousee 70 prosenttiin. Vuonna 2019 Kyyjärven kunnan työmarkkinatukimaksut laskivat huimat 39 % ja työmarkkinatuen kuntarahoitusosuutta maksettiin 42 061 euroa. Vuoden 2019 alusta ostimme työllisyyskoordinaatiopalvelun Oiva Työltä. Yhteistyö on parantanut selvästi kunnan osuutta työmarkkinatukimaksuista. Huhtikuussa aloitettiin hammaslappu-työpaja liikekeskuksen tiloissa, joka edesauttoi työmarkkinatukimaksujen pienentymistä.

*Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki 2019
(palkin pituus kuvaa €/as.; palkin perässä kokonaisuromäärä)*

Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen muutos 2018-2019, %

4. Kunnan hallinto

Kunnan hallinnosta vastaavat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, lautakunnat ja johtokunnat sekä viranhaltijat. Kunnan hallinnon ja taloudenhoidon tarkastavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.

4.1 Kunnanvaltuusto

Valtuuston jäsenet ja varajäsenet eli valtuutetut ja varavaltuutetut valitaan kuntavaaleissa neljäksi vuodeksi kerrallaan. Valtuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa.

9.4.2017 pidetyissä kuntavaaleissa valittiin valtuusto toimikaudeksi 2017 –2020. Valtuutettujen lukumäärä Kyyjärvellä on 17. Valtuusto aloitti toimintansa 1.6.2017.

Suomen keskusta	13 valtuutettua
Kansallinen Kokoomus	2 valtuutettua
Kristillisdemokraatit	2 valtuutettua

Kunnanvaltuuston puheenjohtajisto 31.5.2019 saakka

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja	Saukko Jouni (kesk.)
Kunnanvaltuuston I varapuheenjohtaja	Tuukkanen Antti (kesk.)
Kunnanvaltuuston II varapuheenjohtaja	Uusisalo Jari-Pekka (kesk.)
puheenjohtajisto 1.6.2019 alkaen	
Kunnanvaltuuston puheenjohtaja	Tuukkanen Antti (kesk.)
Kunnanvaltuuston I varapuheenjohtaja	Saukko Jouni (kesk.)
Kunnanvaltuuston II varapuheenjohtaja	Uusisalo Jari-Pekka (kesk.)

Kunnanvaltuuston kokoonpano vuonna 2019 ja osallistuminen kokouksiin:

Saukko Jouni	pj, (kesk.) 31.5.saakka, 1.vpj. 1.6.lukien	5/6
Tuukkanen Antti	1.vpj. (kesk.) 31.5.saakka, pj. 1.6. lukien	5/6
Uusisalo Jari-Pekka	2. vpj. (kesk.)	5/6
Aksela Marko	jäsen (kesk.)	6/6
Bergman Esa-Pekka	jäsen (kesk.)	3/6
Honkanen Jaana	jäsen (kesk.)	6/6
Huumarkangas Henrik	jäsen (kesk.)	0/6
Huumarkangas Jouko	jäsen (kesk.)	6/6
Kainu Lasse	jäsen (kd.)	6/6
Lahtinen Lauri	jäsen (kd.)	6/6
Ohranen Elina	jäsen (kok.)	6/6
Parkkonen Jarkko	jäsen (kesk.)	4/6
Peltola Juha	jäsen (kok.)	5/6
Sauramäki Lasse	jäsen (kesk.)	6/6
Tamminen Raimo	jäsen (kesk.)	6/6
Toivanen Ilmari	jäsen (kesk.)	6/6
Uotila Elina	jäsen (kesk.)	6/6
Varavaltuutetut		
Pekkarinen Mikko	varajäsen (kesk.)	3/6

Kunnanvaltuusto piti vuoden 2019 aikana 6 kokousta käsitellen vuoden aikana 58 pykälää.

4.2 Kunnanhallitus

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja talouden hoidosta. Kunnanhallitus valmistelee kaikki valtuuston käsittelyyn menevät asiat, lakisääteisesti tarkastuslautakunnalle kuuluvia asioita lukuun ottamatta ja valvoo kunnan etua ja edustaa kuntaa sekä käyttää kunnan puhevaltaa. Kunnanhallituksen tehtävänä on myös antaa lisäohjeistusta mm. talousarvion täytäntöön panosta, saatavien perinnästä ja sisäisestä valvonnasta.

Kyyjärven kunnanhallituksessa on seitsemän (7) jäsentä ja seitsemän (7) henkilökohtaista varajäsentä.

Kunnanhallituksen voimasuhteet ovat samankaltaiset kuin aiemminkin.

Suomen keskusta	5 jäsentä
Kansallinen Kokoomus	1 jäsentä
Kristillisdemokraatit	1 jäsentä

Kunnanhallituksen puheenjohtajisto

Huumarkangas Jouko	puheenjohtaja (kesk.)
Honkanen Jaana	varapuheenjohtaja (kesk.)

Kunnanhallituksen jäsenet ja osallistuminen kokouksiin vuonna 2019

Huumarkangas Jouko	puh.joht. (kesk.)	13/13
Honkanen Jaana	varapuheenjohtaja (kesk.)	11/13
Bergman Esa-Pekka	jäsen (kesk.)	6/13
Lahtinen Lauri	jäsen (kd.)	13/13
Ohranen Elina	jäsen (kok.)	10/13
Sauramäki Lasse	jäsen (kesk.)	11/13
Uotila Elina	jäsen (kesk.)	12/13

sekä valtuuston puheenjohtajiston osallistuminen

Saukko Jouni	pj. 31.5.saakka, 1vpj 1.6.lukien (kesk.)	7/13
Tuukkanen Antti	1. vpj. 31.5. saakka, pj. 1.6. lukien (kesk.)	10/13
Uusisalo Jari-Pekka	valtuuston 1. varapj. (kesk.)	1/13

varajäsenet

Aksela Marko	varajäsen (kesk.)	1/13
Koskinen Anne	varajäsen (kesk.)	2/13
Peltola Juha	varajäsen (kok.)	2/13
Seppänen Tarja	varajäsen (kesk.)	2/13

Kunnanhallitus piti vuoden 2019 aikana 13 kokousta, joissa se käsitteli 196 pykälää. Kokousten esittelijänä on toiminut kunnanjohtaja Tiina Pelkonen.

4.3 Lautakunnat

Kyyjärven kunnassa toimi vuonna 2019 kolme (3) lautakuntaa. Niiden tehtävänä on huolehtia oman toimialansa toiminnan ja talouden johtamisesta sekä valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisesta. Lautakunnissa on jäseniä seuraavasti:

Tarkastuslautakunta	3 jäsentä + 3 varajäsentä
Keskusvaalilautakunta	5 jäsentä + 5 varajäsentä
Sivistyslautakunta	7 jäsentä + 7 varajäsentä

4.4 Tilintarkastus

Vastuulliseksi tilintarkastusyhteisöksi on kunnanvaltuusto valinnut KPMG Oy Ab, tarkastustyön suoritti JHT, HT Ilari Karhu ja avustava tilintarkastaja Toni Koivusaari.

Kunnanvaltuuston toimikausille 2017-2020 valitsemaan tarkastuslautakuntaan kuuluvat Lasse Kainu puh.joht. ja jäsenenä Helmi Kotanen ja Raimo Tamminen.

4.5 Henkilöstöorganisaatio

Kyyjärven kunnan palveluksessa oli vuoden 2019 lopussa vakinaisessa virka- tai työsuhteessa yhteensä 46,85 henkilöä. Sijaisia ja määräaikaisissa työsuhteissa oli 4,57 ja 1 työllistetty.

Eri hallinnonaloille jakautuminen oli seuraava

	Sosiaali- ja terveyspalv.	Sivistys-osasto	Tekninen osasto	Hallinto-osasto	Yhteensä
Vakinaiset	0	28,35	12	6,5	46,85
Sijaiset ja määräaikaiset	0	4,57	0	0	4,57
Työllistetyt	0		1	0	1
Yhteensä	0	32,92	13	6,5	52,42

4.6 Arvio riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kyyjärven kunnan talouden ja sitä kautta myös toiminnan suurimmat riskit ovat liittyneet sosiaali- ja terveystalouden suhteellisesti suuriin vaihteluihin, mikä on voinut heikentää kunnan vuosittaisia talouslukuja hyvin merkittävästi. Sote- ja maakuntauudistuksen toteutuminen poistaisi tämän merkittävän riskin. Arvioiden mukaan Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutukset Kyyjärven kunnan taloudelle olisivat selkeästi positiivisia.

Suomi kaupungistuu vauhdilla ja Kyyjärveltäkin on muuttoliikettä kasvukeskuksiin. Samaan aikaan asukkaita kuolee enemmän kuin uusia asukkaita syntyy. Yleinen väestömuutos ja asukkaiden ikääntyminen haastaa kunnan taloudenpitoa. Vuoden 2019 aikana velkaa lyhennettiin 240 000 eurolla, mutta silti euroa/asukas -mittarilla velkamäärä ei laskenut. Kunnan omavaraisuusaste

Kunnan pieni koko ja sitä kautta organisaation pienuus vaikuttaa myös siihen, että yksittäisiin, erityisesti avaintehtävissä toimiviin henkilöihin liittyvät riskit kasvavat. Talouden tasapainottamisohjelma kestää kunnassa vuosia ja kohtuuttoman suuressa säästöpainanteessa työskentely voi vaarantaa sekä henkilöstön jaksamisen, että työssä pysymisen.

Kunnalla on asukasmäärään suhteutettuna erittäin suuri velkamäärä. Tämä ei ole ollut ongelma korkotason ollessa matala, mutta lainamäärään liittyvät riskit kasvavat, mikäli korkotaso lähtee nousuun. Velkamäärään liittyvää riskiä pienentää kunnan suuri sijoitusomaisuus, joka mahdollistaa tällä hetkellä kunnan toiminnan rahoittamista sijoitustuotoilla. Kuitenkin niihinkin liittyy riskitekijöitä, joita pienennetään riskienhallinnalla sijoituspolitiikassa.

Kyyjärven kunta on myöntänyt noin 2,3 miljoonan euron suuruisen takauksen Keski-Suomen Verkkoholding Oy:lle. Tämän lisäksi kunta on panostanut valokuituun kaikkineen noin 0,9 miljoonaa euroa. Yhtiö on Keski-Suomen 10 kunnan kokonaan omistama yhtiö, joka omistaa kokonaan laajakaistaverkkoliiketoimintaa harjoittavan Keski-Suomen Valokuituverkot Oy:n.

Maailmalla, sekä Suomessa valitseva koronavirusepidemia vaikuttaa tulevaisuudessa myös Kyyjärven kunnan ja sen tytäryhtiöiden talouteen. Jo nyt vaikuttaa selvältä, että meilläkin olevan kriisin vaikutukset julkiseen talouteen ja kuntiin ovat mittavat ja todennäköisesti pitkäkestoiset. Merkittävimmät vaikutukset kuntiin ovat verotulojen vähentyminen sekä kasvavat sosiaali- ja terveydenhuollon menot. Poikkeustilanteen kestolla ja laajuudella on olennainen vaikutus kuntien tuloihin ja menoihin, minkä vuoksi vaikutusten rahanmääräinen arviointi on tässä vaiheessa haastavaa, osin jopa mahdotonta. Epidemia vahingoittaa vakavasti jo ennestään kehnossa kunnossa olevaa kuntataloutta.

Kyyjärven kuntakonsernin alijäämä on täyttänyt kriisikuntakriteerin jo vuosina 2017-2018. Nyt myös kunnan alijäämä muodostuu niin suureksi, ettei sitä pystytä kääntämään ylijäämäksi kuntalain 110 § edellyttämässä ajassa. Kyyjärven kunta ylittää tulevinakin vuosina kriisikuntakriteereiden raja-arvot; kuntakonsernin alijäämän, lainamäärän, veroprosentin ja suhteellisen velkaantuneisuuden. Riskiä on myös edelleen kunnan kiinteistöjen tasearvoissa ja osakkeissa. Mahdolliset uudet, ennakoimattomat menoerät heikentävät tilannetta entisestään. Kuntarakenteen muutoksen arvioiminen on syytä aloittaa erityisellä kuntajakoselvityksellä.

4.7 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kunnan sisäinen valvonta on järjestetty linjaorganisaationa. Kunnanvaltuuston alaisuudessa toimiva kunnanhallitus valvoo kunnan viranhaltijajohtoa. Viranhaltijaorganisaation valvonta on kunnanjohtajan vastuulla. Kunnanjohtaja on hyväksynyt alaistensa laskut ja hänen laskunsa on hyväksynyt kunnanhallituksen puheenjohtaja. Osastopäälliköt ja tulosaluevastaavat ovat hyväksyneet alaistensa laskut.

Uusi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje hyväksyttiin kunnanhallituksessa 18.3.2019 § 38. Aiempi sisäisen valvonnan ohje oli vuodelta 2007 (Khall 19.3.2007 § 64, liite 64:1).

Kunnassa on käytössä asianhallintajärjestelmä, johon voidaan luoda ja tallentaa kaikki kunnan asiakirjat sähköisessä muodossa. Asianhallintajärjestelmä helpottaa päätösten ja asiakirjojen saatavuutta ja seurantaa, kun ne saadaan sähköisestä arkistosta. Asianhallintajärjestelmän kautta myös esityslistat ja pöytäkirjat saadaan kunnan www-sivuille kuntalaisten nähtäville.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kunnan omaisuus on vakuutettu ja ne tarkistetaan määräajoin. Kokonaisvaltaista riskikartoitusta ei ole tehty.

Omaisuiden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kunnanhallituksen keskuudestaan valitsemat raha-varojen tarkastajat ovat tarkastaneet kunnan rahoitus-, vaihto- ja käyttöomaisuuden viimeksi tehtävänsä mukaisesti 25.9.2019

Sopimustoiminta

Voimassa olevat sopimukset on koottu ajantasaiseksi kokoelmaksi.

Konsernivalvonta

Konsernijohto eli kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat konserniyhteisöjen ohjauksesta ja valvonnasta konserniohjeen mukaisesti. Konserniyhteisöjen edustajat raportoivat tarvittaessa kunnanhallitukselle. Lisäksi kunnanjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus yhteisöjen hallituksissa tai vastaavissa toimielimissä. Uusi konserniohje hyväksytty 18.2.2019.

5. Kunnan talous

Kunnan tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan yleisesti tuloslaskelman sekä sen tunnuslukujen avulla. Tuloslaskelmassa osoitetaan tulo-rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Tuloslaskelman välituloksia ovat toimintakate, vuosikate ja tilikauden tulos. Seuraavassa esitettävät Kyyjärven kunnan välitulokset ja tunnusluvut on laskettu kunnan ulkoisesta tuloslaskelmasta, josta kunnan sisäiset erät on eliminoitu.

5.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	<i>1 000 euroa</i>	<i>1 000 euroa</i>
Toimintatuotot	2 034	1 522
Valmistus omaan käyttöön	3	27
Toimintakulut	-12 782	-10 440
Toimintakate	-10 745	-8 891
Verotulot	4 415	4 384
Valtionosuudet	4 342	4 149
Rahoitustuot. ja -kulut		
Korkotuotot	5	6
Muut rahoitustuotot	437	575
Korkokulut	-3	-2
Muut rahoituskulut	34	-136
Rah.tuot. ja -kulut yht.	473	443
Vuosikate	-1 515	85
Poistot ja arvonalentumiset		
Sumu-poistot	-872	-470
Arvonalentumiset	-1 790	
Satunn. tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot	196	0
Satunn. tuot. ja kulut yht.	196	0
Tilikauden tulos	-3 981	-385
Tilinpäätössiirrot		
Tilik. yli-/alijäämä	-3 981	-385

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/toimintakulut %	-15,91 %	14,62 %
Vuosikate/Poistot, %	-57,00 %	-18,09 %
Vuosikate, euroa/asukas	-1 156 €	63 €
Asukasmäärä	1311	1345

5.2 Toimintakate

Toimintakate on toimintatuottojen ja kulujen erotus. Se kertoo kuinka paljon toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintatuotot muodostuvat kunnan tuottamista suoritteista ulkopuolisilta saaduista tuotoista. Tällaisia ovat mm. kunnan saamat tulot tavaroista ja palveluksista sekä kunnan liiketoiminnan (mm. vesihuoltotoiminta) suoritteista perimät korvaukset. Toimintatuotoiksi kirjataan myös korvaukset suoritteista, jotka kunta on valtion toimeksiannosta tuottanut ja luovuttanut kolmannelle osapuolelle. Toimintatuottoihin sisällytetään myös kunnan perimät asiakasmaksut kuten päivähoidon maksut.

Toimintatuottoja ovat myös kunnan saamat tuet, avustukset ja muut tulonsiirrot valtiolta. Tällaisia Kyyjärven kunnan saamia korvauksia ovat mm. palkkatuki ja kansaneläkelaitoksen korvaukset kunnalle oman henkilöstön työterveyshuollon järjestämisestä. Lisäksi toimintatuottoihin sisältyvät myös vuokratuotot ja olennaiset käyttöomaisuuden myyntivoitot.

Kyyjärven kunnan toimintakulut muodostuvat henkilöstökuluista, tavaroiden ja palveluiden ostoista ja kunnan kotitalouksille ja yhteisöille myöntämistä avustuksista sekä muista toimintakuluista (esim. vuokramenot).

Kyyjärven kunnan ulkoiset toimintatuotot olivat vuonna 2019 yhteensä 2 034 455 euroa, jossa oli kasvua 33 % edellisestä vuodesta. Toimintakulut nousivat edellisvuodesta 2 341 571 euroa 12 781 816 euroon (+22,4 %). Toimintakuluja kasvatti K-S Verkkoholding Oy:n 2,2 miljoonan euron pakollinen takausvastuiden varaus. Toimintakate heikkeni 1 853 450 euroa ja oli -10 744 696 euroa. Toimintakateprosentti oli 15,9 % (14,62 % v. 2018).

5.3 Verotulot

Kyyjärven kunnan verotulot kasvoivat hieman ollen 4 415 402 euroa (0,7 %, 31 286 €).

Kunnallisverotuotto laski ollen 3 310 567 euroa (-2,8 %, -95 471 €).

Yhteisöverotuotto nousi ollen 719 905 euroa (20,5 %, 122 447 €).

Kiinteistöveron tuotto nousi ollen 384 930 euroa (1,1 %, 4 310 €).

Alkuperäiseen 2019 talousarvioon verotuloja kertyi 203 598 euroa vähemmän.

5.4 Valtionosuudet

Kyyjärven kunnan saamat valtionosuudet olivat 4 341 754 euroa. Valtionosuudet kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 192 371 euroa (4,6 %). Harkinnanvaraista valtionosuutta maksettiin 200 000 euroa.

VEROTULOT 2019

	TP2018	Talousarvio	Ta-muutos	Talousarvio muut. jälk	TP2019 Toteutuma	Poikkeama
Tulovero	3406038	3 567 000	-200 000	3 367 000	3 310 566,93	-56 433,07
Yhteisövero	597458	670 000	0	670 000	719 905,04	49 905,04
Kiinteistövero	380619	382 000	0	382 000	384 930,01	2 930,01
VEROTULOT YHTEENSÄ	4384115	4 619 000	-200 000	4 419 000	4 415 401,98	-3 598,02

VALTIONOSUUEDET 2019

	TP2018	TA2019	Ta-muutos	Talousarvio muutoksen jälk	TP2019	Poikkeama
Harkinnanvarainen valtionosuus			200 000,00	200 000,00	200 000,00	
Peruspalveluiden valtionosuus	3359130	4 076 300,00	57 000,00	4 133 300,00	3 343 879,00	
Verotuloihin per. valt.os.tasaus	1121051				1 132 489,00	
Valm.opet.rahoituksen muutos	0				0,00	
Opet- ja kultt.toim. muut valt.os.	-330798				-334 614,00	
VALTIONOSUUEDET YHT.	4149383	4 076 300,00	257 000,00	4 333 300,00	4 341 754,00	8 454,00

PALVELUIDEN OSTOJEN ERITTELY 2019

ulkoiset

	2019	2018
Asiakaspalveluiden ostot	5 874 918,00	5 772 251,57
Muiden palveluiden ostot	990 349,00	1 092 342,85
Yhteensä	6 865 267,00	6 864 594,42

5.5 Vuosikate, poistot ja tilikauden tulos

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa kunnan tulorahoituksen riittävyttä. Tulorahoituksen riittävyden arvioinnissa vuosikateprosentti on vakiintunut tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden poistoista. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuoden 2019 poistojen määrään sisältyy alaskirjauksia hallinto- ja laitoserakennuksesta 469 306,65 euroa. Alaskirjaukset merkittiin lisäpoistoina. Vuonna 2019 vuosikate ei kattanut poistojen määrää.

Kyyjärven kunnan tulorahoitus on vuosikatteella mitattuna 1 514 704 euroa alijäämäinen. Vuosikate heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 1 432 887 euroa.

Suhteessa vuoden 2019 muutettuun talousarvioon vuosikate heikkeni 1 040 105 euroa.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Kyyjärven kunnan vuoden 2019 tilikauden tulokseksi kirjattiin alijäämää 3 980 560 euroa. Muutetussa talousarviossa vuodelle 2019 arvioitiin kertyvän ylijäämää 242 102 euroa.

Suurimmat syyt talousarvion ylittymiselle ovat mm. K-S Verkkoholding Oy:n varaus toimintakuluihin ja Paletti Oy:n osakkeiden arvon alaskirjaus sekä hallintorakennusten arvonalennukset.

5.6 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa osoitetaan, miten investoinnit ja lainanlyhennykset tulo-rahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan. Rahoituslaskelman keskeisimpiä tunnuslukuja ovat investointien tulo-rahoitus, lainanhoitokate sekä kassan riittävyys.

5.6.1 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
Toiminnan rahavirta	1 000 €	1 000 €
Vuosikate	-1 515	85
Satunnaiset erät	-1 594	0
Pakollinen varaus	2 235	
Tulo-rahoituksen korjauserät	1 023	-2
	149	83
Investointien rahavirta		
Investointimenot -	-196	-811
Rahoitusosuudet investointimenoihin +	0	32
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot +	709	43
	<hr/> 513	<hr/> -736
Toiminnan ja investointien rahavirta	662	-653
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-		0
Antolainasaamisten vähennykset+	43	44
	<hr/> 43	<hr/> 44
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys+	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys-	-140	-180
Lyhytaikaisten lainojen muutos (lis/väh+/-)	-100	1100
	<hr/> -240	<hr/> 920
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muuto	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0
Saamisten muutos	134	-67
Korottomien velkojen muutos	-235	152
	<hr/> -101	<hr/> 85
Rahoituksen rahavirta	-298	1049
Rahavarojen muutos	364	396
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	6016	5652
Rahavarat 1.1.	-5652	-5256
	364	396
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja inv. rahavirran kertymä 5 v:lta, 1000€	-635	-2617
Investointien tulo-rahoitus, %	-773,0	10,9
Laskennallinen lainanhoitokate	-1,10	0,06
Kassan riittävyys, pv	168	179
Asukasäärä	1311	1345

5.6.2 Investointien tulo-rahoitus

Kyyjärven kunnan vuoden 2019 investointimenot olivat 196 542 € ja investoinnit rahoitettiin käyttöomaisuuden myyntituloilla.

5.6.3 Lainojen hoito

Kunnan tulorahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun kuvataan yleisesti lainanhoitokatteella. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusarvo on 1 tai tätä suurempi. Kyyjärven kunnan lainanhoitokate oli -1,11.

Koska kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, v. 2019 tunnuslukua laskettaessa on käytetty laskennallista vuosilyhennystä, joka saadaan jakamalla lainakanta kahdeksalla.

5.6.4 Maksuvalmius

Kyyjärven kunnan maksuvalmius pysyi edellisvuoden tasolla ja sitä voidaan pitää laskennallisesti hyvänä. Kyyjärven kunnan kassavarat riittävät noin 168 päivän kassasta maksumisiin.

5.6.5 Rahoituksen rakenne

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikauden aikana tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmassa.

Yleisimmin käytettyjä taseen tunnuslukuja ovat kunnan omavaraisuuden, suhteellisen velkaantuneisuuden ja asukaskohtaisen lainamäärän tunnusluvut.

Kyyjärven kunnan rahoitusasemaa arvioitaessa on syytä ottaa huomioon merkittävä rahoitusarvopapereista koostuva omaisuus.

5.7 Tase ja sen tunnusluvut

KYYJÄRVEN KUNNAN TASE 31.12.2019

VASTAAVAA	2019	2018	VASTATTAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	1000€	1 000 €	OMA PÄÄOMA	1 000 €	1 000 €
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	5 471	5 471
Muut pitkävaikutteiset menot	317	355	Muut omat rahastot	16	16
	317	355	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	211	596
			Tilikauden yli-/alijäämä	-3 981	-385
				1 718	5 699
Aineelliset hyödykkeet			PAKOLLISET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet	1070	1143	Muut pakolliset varaukset	2 235	0
Rakennukset	2909	3419		2 235	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	882	962	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Koneet ja kalusto	201	242	Valtion toimeksiannot	2	2
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	2	0	Muut toimeksiantojen pääomat	3	3
	5064	5766		5	5
Sijoitukset			VIERAS PÄÄOMA		
Osakkeet ja osuudet	3452	5120	Pitkäaikainen		
Muut lainasaamiset	570	613	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	0	100
	4022	5733	Lainat julkisyhteisöiltä	52	52
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Valtion toimeksiannot	0	0			
Muut toimeksiantojen varat	3	3			
	3	3			
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus			Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	10 900	11 040
Valmiit tuotteet	0	0	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
	0	0	Saadut ennakot	5	6
Lyhytaikaiset saamiset			Ostovelat	247	493
Myyntisaamiset	69	168	Muut velat	54	62
Muut saamiset	37	72	Siirtovelat	312	292
Siirtosaamiset	0	0		11 518	11 893
	106	240	VASTATTAVAA	15 528	17 749
Rahoitusomaisuusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet	5 797	5531			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0			
	5 797	5531			
Rahat ja pankkisaamiset	219	121			
VASTAAVAA	15 528	17 749			

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste,%	11 %	32 %
Suhteellinen velkaantuneis.-%	107 %	119 %
Velat ja vastuut % käyttötuloista	137 %	123 %
Kertynyt yli-/alijäämä,1000€	-3 770	211
Kertynyt yli-/alijäämä,€/asukas	-2 875	157
Lainat ja vuokravastuut,1000€	14 206	
Lainat ja vuokravastuut €/as.	10 836	
Lainat 31.12., €/asukas	8 354	8 321
Lainakanta 31.12., 1000 €	10 952	11 192
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	570	613
Asukasmäärä 31.12.	1311	1345

5.7.1 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste lasketaan kunnan oman pääoman ja varausten suhteena taseen lop-
pusummasta. Tunnusluku kertoo kunnan vakavaraisuudesta ja kyvystä selvitä sitoumuk-
sistaan pitkällä tähtäimellä.

Kyyjärven kunnan vuoden 2019 tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 11,10 prosenttia.

5.7.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vie-
raan pääoman takaisin maksuun. Mitä pienempi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnus-
luvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta
tulorahoituksella.

Kyyjärven kunnan suhteellinen velkaantuneisuus oli vuoden 2019 tilinpäätöksessä 107
prosenttia. Se laski 12 %-yksikköä edellisvuodesta.

5.7.3 Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvit-
tisiin vieraan pääoman ja taseen ulkopuolisten vastuiden (leasing- ja vuokravastuut) ta-
kaisinmaksuun.

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä tunnusluku on 137%.

5.7.4 Lainakanta

Kyyjärven kunnan lainamäärä oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 10 951 680,12 euroa eli
8 354 euroa asukasta kohden. Lainakanta pieneni edellisvuodesta 240 000 eurolla.

5.8 Kokonaistulot ja –menot 2019

TULOT	<i>1000 euroa</i>	<i>%</i>	MENOT	<i>1000 euroa</i>	<i>%</i>
VAR SINAINEN TOIMINTA			VAR SINAINEN TOIMINTA		
Toimintatuotot	2 034,4	18,0	Toimintakulut	12781,8	117,8
Verotulot	4 415,4	39,0	- valmistus omaan käyt	-2,6	0,0
Valtionosuudet	4 341,7	38,4	Korkokulut	3,3	0,0
Korkotuotot	5,6	0,0	Muut rahoituskulut	-33,8	-0,3
Muut rahoitustuotot	437,0	3,9	Satunnaiset kulut	1790,1	16,5
Satunnaiset tuotot	196,0	1,7	Tulorah.korjauserät	-1790,1	-16,5
Tulorah.korjauserät	-196,0	-1,7	+/- pakoll.varausten muutos	-2234,6	-20,6
- käyttöom.myyntivoitot	-570,8	-5,0	- käyttöom.myyntitappiot	0,0	0,0
INVESTOINNIT	0,0		INVESTOINNIT		
Rahoitusosuudet inv.	0,0	0,0	Käyttöomaisuusinvestoinnit	196,5	1,8
Käyttöom.myyntitulot	709,5	6,3	RAHOITUSTOIMINTA		
RAHOITUSTOIMINTA			Antolainasaam.lisäykset	0,0	0,0
Antolainasaam.vähennys	42,8	0,4	Pitkäaik.lainojen vähennys	140,0	1,3
Pitkäaik.lainojen lisäys	0,0	0,0	Lyhytaik.lainojen vähennys	0,0	0,0
Lyhytaik.lainojen lisäys	-100,0	-0,9	Oman pääoman vähennys	0,0	0,0
Oman pääoman lisäykset	0,0	0,0	Kokonaismenot yhteensä	10850,6	100,0
Kokonaistulot yhteensä	11 315,6	100,0			
Täsmäytys					
Tulot	11 315,6				
Menot	-10 850,6	465,0			
Rahoituslaskelmasta:					
Muut maksuvalmiuden muutokset	100,7				
Kassavarojen muutos	-364,3	465,0			

5.9 Yhteen veto 2019

Talousarvion ja tilikauden aikana tehtyjen 821 680 euron määrärahamuutosten jälkeen kunnan tuloksen arvioitiin muodostuvan 242 102 euroa ylijäämäiseksi. Taloudellinen tulos vuodelta 2019 muodostui kuitenkin 3 980 560 euroa alijäämäiseksi.

Tuloksen muodostumiseen alijäämäiseksi vaikutti mm. Keski-Suomen Verkkoholding Oy:n takausvastuiden pakollinen varaus 2,2 miljoonaa euroa, osakkeiden alaskirjaukset sekä hallintorakennusten arvonalennukset.

Kunnan toimintakate heikkeni kertomusvuonna 20,84 prosenttia edellisvuodesta. Ulkoiset toimintamenot lisääntyivät 22,4 prosenttia. Ulkoiset toimintatulot kasvoivat 34 prosenttia vuoden 2018 tasosta.

YHTEENOMÄÄRÄIDEN TUOTOIDEN TOTEUTUMISIA

Nettomaatहतuloavio

Väestönlustasto

Stouustaso		MENOT					TAMUJ.					TULOT				
		TA2019	TAMUJOS	JÄLKEEN	TP2019	FOIKK	TA2019	TAMUJOS	JÄLKEEN	TP2019	FOIKK	TA2019	TAMUJOS	JÄLKEEN	TP2019	FOIKK
Väestöhallinto	V	537555	43520	581105	276137	220503	19700	0	19700	21855	2105					
Eiirkeinpävelut	V	32005	21600	341655	343736	210	224800	11500	26300	254800	18580					
Määsulpävelut	V	29165	0	29165	25825	-330	0	0	0	0						
Rokpävelut	V	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
Hallintoosasto		886785	65120	981905	315568	220373	244500	11500	26600	276655	20655					
Sosiaali- ja terveispävelut	V	5954865	102430	6057255	6037111	-20184	0	30500	30500	29822	-678					
Koulupävelut	V	1729838	-17300	1712538	1751525	3897	53420	18000	71420	92394	20974					
Kirjastopävelut	V	122688	4300	126988	116504	-10494	3400	-1300	2100	2271	171					
Väpäärika- ja kulttuuripävelut	V	143083	-2500	140583	134290	-6293	18500	1700	20200	20406	206					
Väpäärihallitus	V	653811	-3100	650711	655859	5148	33200	10000	43200	52804	9604					
Shvitysosasto		2649430	-18600	2630830	2688178	27346	108520	28400	136920	167875	30955					
Tekniset pävelut	V	349750	1600	351400	342216	-9184	41500	0	41500	32313	-9187					
Tilapävelut	V	1132610	0	1132610	1141364	8754	1363084	8400	1371484	1397402	25936					
Liikelaikot	V	141340	0	141340	129105	-12235	38900	47350	86250	87676	10426					
Rakentamis- ja ynnäpävelut	V	76385	-21000	55385	61791	6406	0	0	0	0	0					
Tekninen osasto		1700065	-19300	1680765	1674476	-6289	1798464	480700	2279214	2306391	27177					
KAYTTÖALUEOSA		11191165	129600	11320765	13525463	2204688	2191484	581150	2702634	2780773	78139					
		MENOT					TAMUJ.					TULOT				
Tulosalue		TA2019	TAMUJOS	JÄLKEEN	TP2019	FOIKK	TA2019	TAMUJOS	JÄLKEEN	TP2019	FOIKK					
Määjavesiläut	V	0	0	0	240	240	0	631500	631500	631500	0,00					
Kirkonkylän vesilinjat	V	4000	-3000	1000	966	-334										
Sukylän vesilinjat	V	4500	-2700	1800	1832	332										
Kirkonkylän viemäriinjat	V	3500	-3500	0	0	0										
Viemäriohjelmajärjestelmä	V	15000	-2800	12200	12143	-57										
Mut osakkeet ja osuudet	V	0	1000	1000	2378	1378										
Päätinrahitusvästike	V	86000	0	86000	88933	-3933										
Päätinmuutostyt	V	0	0	0	0	0		0	0	0	0					
As Oy Lintupisto	V	4100	23100	27200	33524	6324		0								
Tukkiranta	V	0	0	0	0	0		78000	78000	78000	0,00					
Uhrallienparuskojous	V	0	0	0	0	0										
Taloushall. ohj. päivitys	V	0	0	0	0	0										
Onatoinnikirjasto	V	0	0	0	0	0	0		0	0	0,00					
Motioleikka	V	0	0	0	0	0										
Mks. lanveja	V	0	0	0	0	0				0	0					
Kulutuskeskusempira	V	6000	-4000	2000	1557	-433										
Akkulunpaikitusalue	V	0	0	0	0	0										
Liikuntahallinivatom	V	0	0	0	0	0										
Skno. uudenostokivirasta	V	0	58500	58500	5929	-571										
Kiviramenivatomääri	V	0	0	0	0	0										
Kiviramenkättönmuutos	V	0	0	0	0	0										
Tukviramensaratuinnaja	V	0	0	0	0	0										
Liikuntahallinmuutostyt	V	0	0	0	0	0										
Kunpulan kulunmyynti	V	0	0	0	0	0				400	-400					
INVESTIOOSA		123100	66600	189700	195642	6842	0	709500	709500	709500	-400					
Väpäärit	V						4619000	-200000	4419000	4415402	-3598					
Väpääriostot	V						4076300	257000	4333300	4341754	8454					
Kokotulot	V						6395	0	6395	5552	-843					
Mut. rahituslaid	V						221538	134000	355538	449352	93794					
Kokomend	V	17885	0	17885	3312	-14573										
Mut. rahitusmend	V	17738	0	17738	-21239	-38971										
Käyttönmyyntitappo/voitot	V													-50654	-50654	
TULOSALUEOSA		35663	0	35663	-17927	-5350	892323	191000	911423	8641406	-47284					
Aitokäpjenväpääri	V						42850	0	42850	42850	0					
Pitääkäpjenväpääri	V	140000	0	140000	140000	0										
Pitääkäpjenlisäys	V							0	0	0	0					
Lyhytkaikpjenmuutos	V	0	0	0	0	0								-100000	-100000	
Onanpäänammuutos	V	0	0	0	0	0								0	0	
Väpäärimaksuvelm/päpdi verus	V	0	0	0	465107	465107	0	0	0	2234257	2234257					
RAHOITUSOSA		140000	0	140000	605107	465107	42850	0	42850	2177107	2134257					
YHTEENSA		1148918	196200	1168518	1439166	2623088	11117587	1481660	12589237	14309186	1739149					

6. Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan ja yhden tai useamman muun yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä.

Kunnan tytäryhteisöllä tarkoitetaan sellaista kirjanpitovelvollista, jossa kunnalla on määräämisvalta. Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Kirjanpitolain nojalla kunnalla on määräämisvalta muussa yhteisössä, kun sillä on

- enemmän kuin puolet kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä
- yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen tai niihin verrattavien sääntöjen nojalla oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen jäsenistä taikka enemmistö sellaisen toimielimen jäsenistä, joka nimittää hallituksen tai
- sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava määräämisvalta.

Kuntayhtymä kuuluu kuntakonserniin riippumatta siitä, mikä on kunnan osuus yhtymän varoista ja velvoitteista ja siitä, miten kunnan äänivaltaa on sopimuksilla rajoitettu.

Jos kunnalla tai sen tytäryhteisöillä on yksin tai yhdessä kuntakonserniin kuuluvien muiden yhteisöjen kanssa merkittävä omistusosuus ja huomattava vaikutusvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, käsitellään tällaista kirjanpitovelvollista kuntakonsernin osakkuusyhteisönä. Kunnalla on huomattava vaikutusvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, jos kunnalla on yksin tai yhdessä tytäryhteisöjen kanssa vähintään 1/5 ja enintään 1/2 osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä mainitussa kirjanpitovelvollisessa.

6.1 Kyyjärven kuntakonsernirakenne

<u>Kuntayhtymät</u>	Kyyjärven kunnan omistusosuus
K-S Sairaanhoidopiirin ky	0,76 %
SoTe kuntayhtymä	6,17 %
Äänekosken ammatillisen koulutuksen ky	0,55 %
Keski-Suomen liitto	0,40 %

Tytäryhteisöt (yli 50 %)

Kyyjärven Vuokra-asunnot Oy	100,00 %
Kiint. Oy Kyyjärven Liikekeskus	81,3 %
Kyyjärven Paletti Oy	71,22 %
Kyyjärven Lämpö Oy	100,00 %

6.2 Kunnan omistukset yhteisöissä

As. Oy Kyyjärven Lintupuisto	Metsä Board
Kuntien Tiera Oy	Osk Metsäliitto
Kuntarahoitus Oy	Pohj. K-S:n verkkopalvelut Oy
Millespakka Oy	Suomenselän Lentokenttä Oy
Keski-Suomen Verkkoholding Oy	Kunnan Taitoa Oy

6.3 Kyyjärven Vuokra-Asunnot Oy

Kyyjärven Vuokra-asunnot Oy on kunnan kokonaan omistama vuokratoyhtiö jonka toimialana on rakennuttaa, omistaa ja hallita kiinteistöjä ja vuokratonteilla olevia rakennuksia, ostaa ja vuokrata alueita, rakennuksia ja huoneistoja sekä harjoittaa isännöintiä ja huolto-toimintaa yhtiön hallinnoimissa kiinteistöissä ja rakennuksissa.

Yhtiön omistuksessa on yhteensä 83 asuntoa. Kertomusvuoden aikana asuntojen käyttöaste on ollut keskimäärin 80 %. Vuoden lopussa tyhjiä asuntoja oli 13.

Yhtiön hallituksessa on toiminut kolme jäsentä. Puheenjohtajana on toiminut Antti Tuukkanen. Hallituksen muina jäseninä ovat toimineet: Johanna Humalajoki ja Jarkko Hänninen 20.2.2019 alkaen. Varajäseniä ovat Lauri Lahtinen, Elina Uotila ja Jari-Pekka Uusisalo.

Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut Marjukka Latva-Laturi alkaen 23.1.2019.

Hallitus kokoontui kertomus vuonna 6 kertaa. Ylimääräinen yhtiökokous pidettiin 20.2.2019 sekä varsinainen yhtiökokous 4.6.2019.

Yhtiön kirjanpito- ja talonmiespalvelut hoitaa Mediatili Oy ja Talonmiespalvelut on ostettu Kyyjärven kunnalta. Lintupuron asuntoyhtiössä talonmiehen tehtäviä hoitaa Matti Ohranen

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Oy Ab ja JHT HT Ilari Karhu ja päävastuullisena tilintarkastajana toimii HT Toni Koivusaari.

Asuntojen kuntoa on pidetty yllä suorittamalla maalausta, tapetointia ja muuta korjausta asunnon vaihtojen yhteydessä, milloin se on ollut tarpeellista ja mahdollista suorittaa.

6.3.1 Yhtiön talous

Kertomusvuonna tuloslaskelman mukainen tilikauden tulos näytti voittoa 28 654,43 € ja osinkoa ei jaeta. Lainoja lyhennettiin 25 608,10 €. Vieraspääoma 31.12.2019 oli yhteensä 2 075 357,44 €.

Yhtiön liikevaihto toimintavuonna oli 390 139,83 €.

Yhtiöllä oli vuonna 2019 palkattuna yksi rakennusmies pienremontteihin. Yhtiö maksoi tilikauden aikana palkkoja sivukuluineen yhteensä 43 190,07 €. Hallinnon järjestämisestä Kyyjärven kunnalle maksettiin taloushallintopalkkioita yhteensä 9488,66 €

6.3.2 Tulevaisuuden näkymät

Lähitulevaisuudessa toimintaa pidetään yllä yhden remonttimiehen voimin ja ostetaan tarvittavat talonmiespalvelut Kyyjärven kunnalta.

Yhtiön hallinnoimissa tiloissa on remontointitarpeita. Taloissa on paljon korjausvelkaa, jota pyritään lyhentämään määrätietoisesti.

11.12.2019 yhtiön hallitus on tehnyt päätöksen käynnistää Harjulanpellon purkuprosessi, purkamiseen haetaan avustusta ARA:lta. Näin voidaan tulevaisuudessa paremmin vaikuttaa käyttöasteen paranemiseen.

Vuokrarästien perintää on tehostettu ja niihin puututaan jatkossa entistä herkemmin.

6.4 Kiinteistö Oy Kyyjärven Liikekeskus

Kiinteistö Oy Kyyjärven Liikekeskus toimialana on omistaa ja hallita kirkonkylän korttelissa 27 olevaa asuinliiketonttia ja sille rakennettua rakennusta. Kunta omistaa 81,3 % yhtiön osakkeista. Yhtiö osakkeiden omistajuus ei ole muuttunut toimintavuonna.

Yhtiön hallituksessa on toiminut kolme jäsentä. Puheenjohtajana on toiminut Lauri Lahtinen. Hallituksen muina jäseninä ovat toimineet: Elina Uotila ja Jari Hakola. Yhtiön hallitus on pitänyt toimintavuonna yhden kokouksen. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 18.6.2019. Toimitusjohtajana aloitti 14.3.2019 Latva-Laturi Marjukka.

Tilintarkastajana toimii KPMG Oy Ab, vastuullisena tilintarkastajana, HT Toni Koivusaari.

Yhtiöllä ei ole vakinaista henkilökuntaa. Yhtiöllä on ostopalvelusopimus kunnan kanssa toimitusjohtajan tehtävistä ja laskunmaksupalvelusta, joista maksettiin 3 980,26 €. Kaikki toiminnot toteutetaan ostopalveluina. Kiinteistöhuollosta vastaa Kyyjärven kunta. Yhtiön kirjanpidon hoitaa Mediatili Oy.

6.4.1 Yhtiön talous

Yhtiön tuloslaskelma osoittaa päättyneen tilivuoden 2019 olevan tappiollinen poistojen (7%) jälkeen -17 517,52€. Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että voitto kirjataan kokonaisuudessaan edellisten tilikausien voitto-/tappioutilille lisäykseksi ja osinkoa ei jaeta. Tilikauden jälkeen yhtiöllä on yhteensä -14 400,30 € tappiota. Yhtiöllä ei ole pitkäaikaisia lainoja. Hoitovastike oli 5,5 €/m².

6.4.2 Tulevaisuuden näkymät

Vanha apteekin tila on vuokrattu 1.1.2020 alkaen Mediatili Oy:lle lisätilaksi. Vuonna 2019 kiinteistössä ei suoritettu parannustoimia eikä niitä ole suunniteltu myöskään vuodelle 2020. Isompina korjauksina odottaa sade- ja hulevesijärjestelmän uusiminen sekä käyttövesiputkistojen saneeraus. Myös piha-alueen routavaurioiden korjaaminen on tulevaisuudessa edessä.

6.5. Kyyjärven Paletti Oy

Kyyjärven Paletti Oy hallitsee vuoden 2028 lopulle voimassa olevalla sopimuksella Kyyjärven kunnalta vuokrattua maa-aluetta valtateiden 13 ja 16 risteyksessä, jolle yhtiön omistama liikerakennus on rakennettu. Kyyjärven Paletti Oy on Kyyjärven kunnan konserniin kuuluva tytäryhtiö, jonka osakkeista se omistaa 71,2 %. Loput (28,8 %) osakkeista omistaa Osuuskauppa Keskimaa, jonka osakkuusyhtiö Kyyjärven Paletti Oy on.

Yhtiön hallituksen jäseninä toimintavuonna ovat toimineet Jouni Saukko (11.6.2019 asti), Jarkko Hänninen (11.6.2019 alkaen), Niko Toivanen ja Jaana Honkanen. Yhtiön hallitus on pitänyt toimintavuonna viisi (5) kokousta. Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut vuonna 2019 Kyyjärven tekninen johtaja Marjukka Latva-Laturi (alkaen 18.2.2019). Varsinainen yhtiökokous pidettiin 10.5.2019 sekä jatkokokous sähköpostikokouksena (3.6-11.6.2019).

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Oy Ab ja JHT HT Ilari Karhu ja päävastuullisena tilintarkastajana toimii HT Toni Koivusaari.

Yhtiön kaikki toiminnot toteutetaan ostopalveluina. Kiinteistöhuollosta ja ulkoalueiden hoidosta vastaa Caiwin Oy. Kirjanpito palvelut on ostettu Mediatili Oy:stä. Yhtiön muut hallintopalvelut on ostettu Kyyjärven kunnalta. Kiinteistöteknisten järjestelmien huollosta vastaa ARE Oy.

6.5.1 Yhtiön talous

Vuoden 2019 tulos on -120 090,12 euroa, josta poistoja rakennuksista ja koneista 86999,29 €.

Hoitovastike 7,15 e/m²/kk

Lainanlyhennysvastike 90796 €

Korkovastike 5510,22 €

Tilintarkastuspalkkiot 1014,57 € (sis. alv)

Kirjanpito 4513,61 € (sis. alv)

Muut hallintopalvelut on ostettu Kyyjärven kunnalta, 10575,74 € (sis. alv)

Yhtiön tuloslaskelma osoittaa, että yhtiön tulos on -120 090,12 euroa alijäämäinen. Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että alijäämä kirjataan edellisten tilikausien voitto-/tappiutilille ja että osinkoa ei jaeta.

6.5.2 Tulevaisuuden näkymät

Vuoden 2019 aikana kiinteistöön tehtiin pienimuotoisia korjauksia. Lattiapinnoitteita uusittiin tarpeen mukaan, laatat irtoilevat paikka paikoin. Yleisvalaistusta uudistettiin aulan ja kahvilan tilojen osalta, valaistus vaihdettiin LED-lamppuihin.

Nykyiset wc-tilat kunnostettiin seinien ja kattojen maalauksella, myös rikkiäisiä kohtia uudistettiin. Lattian uusiminen on suunniteltu toteutettavaksi vuonna 2020. Lisäksi yleisilmettä on parannettu mm. hankkimalla sisälle uusia asiakas penkkejä sekä uudet roskapöntöt.

Kävijälaskurit uudistettiin ja on otettu aktiiviseen käyttöön maaliskuussa 2019. Kävijälaskureiden mukaan kävijöitä on ollut viikot 13-52/2019 yhteensä 684 744.

Elementtisaumat on tiivistetty ja kattoa paikattu tarvittavilta osin ilmenneiden vesivahinkojen takia. Lisäksi suoritettiin ulkopaikoitusalueen pysäköintiruutujen maalaus. Kiinteistön paloilmoinjärjestelmää ei ole uusittu, koska tarkemmissa selvityksissä kävi ilmi, että nykyinen järjestelmä on edelleen toimiva.

Murtosuojarullain asennettiin entisen Palettisportin tilaan. Kyyjärven Mediamyllärit ry ovat tuoneet VideoWall-seinän aulaan. Leikkipaikka siirrettiin pois Marimekon näyteikkunan edestä.

Siivouspalvelut, kiinteistönhoito ja ulkoalueiden hoito kilpailutettiin, sopimusta kuitenkin jatkettiin edelleen Caiwin Oy:n kanssa.

Epidemian taloudelliset kokonaisvaikutukset toimintaan riippuvat epidemian laajuudesta ja kestosta, eikä niitä ei ole mahdollista tässä vaiheessa tarkasti arvioida. Yhtiön hallitus ja johto seuraavat tarkasti virustilanteen kehittymistä ja päivittävät arviotaan epidemia vaikutuksista tilanteen edetessä. Virusepidemian vuoksi vuokralaisten maksukyky saattaa heikentyä.

6.6 Kyyjärven Lämpö Oy

Kyyjärven Lämpö Oy on vuonna 2015 perustettu Kyyjärven kunnan 100 % omistama yhtiö, jonka toimialana on kaukolämmön tuotanto ja jakelu. Lisäksi yhtiö voi harjoittaa yhdyskuntateknisten rakenteiden ylläpitoa ja huoltoa sekä muuta liiketoimintaa. Yhtiö voi omistaa ja hallita osakkeita ja kiinteistöjä.

Vuosi 2019 oli kolmas toimintavuosi uudistuneella laitoksella. Toimintavuosien kokemusten perusteella voidaan todeta investoinnin saavuttaneet sille asetetut tavoitteet. Laitostekniikka on osoittautunut toimintavarmaksi, käyttäjäystävälliseksi sekä parantanut laitoksen hyötysuhdetta. Nämä tekijät ovat parantaneet myös yhtiön taloudellista tilannetta.

Yhtiön hallituksen ovat kuuluneet Antti Tuukkanen (pj), Tarja Seppänen ja Lauri Lahtinen. Toimitusjohtajana on toiminut Kai Oinonen. Hallituksen kokouksia on pidetty 2 ja yhtiökokouksia 1. Yhtiön tilintarkastajana toimii KPMG Oy Ab, vastuutarkastajana HT Toni Koivusaari. Yhtiöllä ei ole vakinaista henkilökuntaa. Kaikki toiminnot toteutetaan ostopalveluina. Yhtiön kirjanpitoa hoitaa Mediatili Oy. Palkkioita maksettiin 350 euroa.

6.6.1 Yhtiön talous

Liikevaihto 370 131,65 €
Materiaalit ja palvelut yhteensä -242 897,27 €
Henkilöstökulut -350 €
Poistot ja arvonalentumiset -81 491,448 €
Liiketoiminnan muut kulut -27 602,38 €
Liikevoitto 17 790,52 €
Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä -9 467,77 €
Tilikauden voitto 8 322,75 €

Yhtiön tuloslaskelma osoittaa vuoden 2019 olleen voitollinen 8 322,75 euroa. Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että voitto kirjataan edellisten tilikausien voitto-/tappiotilille ja osinkoa ei jaeta. Yhtiön oma pääoma on yhteensä 398 554,16 euroa ja lainaa yhtiöllä on yhteensä 529 920 euroa.

6.6.2 Tulevaisuuden näkymät

Kyyjärven Lämpö Oy:n tavoitteena on saada vuonna 2020 lisää asiakkaita kaukolämpöverkkoon. Asiakaskannan kasvulla myös yhtiön taloudellinen tulos on tarkoitus saada kestävälle tasolle.

Tarkoitus on saada pidettyä lämpökeskuksen laitteet, kanaalit ja liittymät kunnossa jatkuvalla huollolla ja ylläpidolla sillä tasolla, että lämmöntoiminta saadaan pidettyä jatkuvasti toimivana ja luotettavana. Täten pystytään myös varautumaan äkillisiin häiriötilanteisiin ja korjaustarpeisiin sekä myös mahdollisiin laajennuksiin.

6.7 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
Toimintatuotot	10 289	9 522
Toimintakulut	-20 950	-18 191
Osuus osak.yht.voitosta(tappiosta)	0	0
Toimintakate	-10 661	-8 669
Verotulot	4 415	4 384
Valtionosuudet	4 342	4 149
Rahoitustuot. ja -kulut		
Korkotuotot	8	10
Muut rahoitustuotot	440	581
Korkokulut	-19	-21
Muut rahoituskulut	33	-136
Rah.tuot. ja -kulut yht.	462	434
Vuosikate	-1 442	298
Poistot ja arvonalentumiset		
Sumu-poistot	-1 173	-2 383
Arvonalentumiset	-49	
Poistot ja arvonalentumiset yht	-1 222	-2 383
Satunnaiset erät	196	0
Tilikauden tulos	-2 468	-2 085
Tilinpäätössiirrot	0	0
Vähemmistöosuudet	38	492
Tilik. yli-/alijäämä	-2 430	-1 593

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/toimintakulut %	0,48 %	52,34 %
Vuosikate/Poistot, %	-0,50 %	12,51 %
Vuosikate, euroa/asukas	-1 099 €	221 €
Asukasmäärä	1311	1345

6.8 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-1 441	298
Satunnaiset erät	-1 595	0
Tulorahoituksen korjauserät	1 036	6
Muut pakolliset varaukset	2 235	
	235	304
Investointien rahavirta		
Investoinnit-	-1 247	-1 902
Rahoitusosuudet investointimenoihin+	0	33
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot+	710	42
	-537	-1 827
Toiminnan ja investointien rahavirta	-302	-1 523
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainsaamisten lisäykset-	0	0
Antolainsaamisten vähennykset-	43	44
	43	44
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys+	1 140	760
Pitkäaikaisten lainojen vähennys-	-325	-414
Lyhytaikaisten lainojen lisäys/vähennys +/-	-386	1 147
	429	1 493
Oman pääoman muutokset	91	149
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	0	1
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0
Saamisten muutos	749	-157
Korottomien velkojen muutos	-528	166
	221	10
Rahoituksen rahavirta	784	1 696
Rahavarojen muutos	482	173
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	7 067	6 585
Rahavarat 1.1.	-6 585	-6 412
	482	173
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-4 182	-5 443
Investointien tulorahoitus, %	-1,2	17,3
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,66	0,15
Kassan riittävyys, pv	117	117
Asukasmäärä	1311	1345

6.9 Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2019 1 000 €	2018 1 000 €	VASTATTAVAA	2019 1 000 €	2018 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	5 471	5 471
Aineettomat oikeudet	232	176	Osuus ky:n opo:n lisäyksestä	0	0
Konsemiliikearvo			Arvonkorotusrahasto	14	14
Muut pitkävaikutteiset menot	549	626	Muu oma pääoma	69	69
	781	802	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 756	-274
			Tilikauden yli-/alijäämä	-2 430	-1 593
Aineelliset hyödykkeet				1 368	3 687
Maa- ja vesialueet	1 388	1 460	VÄHEMMISTÖOSUUKSET	631	614
Rakennukset	8 781	9 350	POISTOERO JA VAP.EHT.VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	551	606	Poistoero	0	0
Koneet ja kalusto	320	376	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	4	4		0	0
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	2 826	1 884			
	13 870	13 680	PAKOLLISET VARAUKSET		
Sijoitukset			Muut pakolliset varaukset	2 375	133
Osakkuusyhteisöosuudet	0	0		2 375	133
Muut osakkeet ja osuudet	685	704	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lainasaamiset	65	65	Valtion toimeksiannot	5	6
	750	769	Lahjoitusrahastojen pääomat	5	6
			Muut toimeksiantojen pääomat	0	1
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				10	13
Valtion toimeksiannot	0	2	VIERAS PÄÄOMA		
Lahjoitusrahastojen erit.kat	4	4	Pitkäaikainen		
	4	6	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	5 908	4 998
			Lainat julkisyhteisöiltä	6	6
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Vaihto-omaisuus			Muut pitkäaikaiset velat	0	0
Aineet ja tarvikkeet	32	34		5 914	5 004
Keskener.tuotteet	4	2	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	11 033	11 471
	36	36	Lainat julkisyhteisöiltä	42	43
			Saadut ennakot	11	10
Saamiset			Ostovelat	735	1 003
Pitkäaikaiset saamiset			Muut velat	151	172
Muut saamiset	9	12	Siirtovelat	911	1 046
	9	12		12 883	13 745
Lyhytaikaiset saamiset			VASTATTAVAA YHT.	23 181	23 196
Myyntisaamiset	386	913			
Muut saamiset	139	250	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Siirtosaamiset	139	143	Omavaraisuusaste	8,6 %	18,6 %
	664	1 306	Suhteellinen velkaantuneisuus,%	100,0	103,8
			Velat ja vastuut % käyttötuloista	117,84	106,3
Rahoitusomaisuusarvopaperit			Konsernin lainat,€/as	12 281	12 281
Osakkeet ja osuudet	5 797	5 531	Kons. lainakanta 31.12.,1000 €	16 989	16 518
Sijoitukset markkinarahainstr.	28	23	Kons.lainasaam 31.12.,1000 €	65	65
Joukkovelkakirjalainasaamiset	19	28	Kertynyt alijäämä, 1000 €	-4 186	-1 867
Muut arvopaperit	0	4	Kertynyt alijäämä, €/as	-3193	-1 388
	5 844	5 586	Kunnan asukasmäärä	1311	1345
			Konsernin henkilöstömäärä	56	56
Rahat ja pankkisaamiset	1 223	999			
VASTAAVAA YHT.	23 181	23 196			

7 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on kuntalain 70 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä.

Kyyjärven kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että tilikauden 2019 alijäämä 3 980 559,83 euroa kirjataan taseen tilikauden yli-/alijäämätilille.

8 Talousarvion toteutuminen

8.1 Käyttötalouden toteutuminen

Talousarvion sitovuus

Kunnanvaltuuston alaisten toimielinten oli noudatettava kunnanvaltuuston hyväksymää talousarviota vuonna 2019.

Kilpailuttamalla on pyrittävä kokonaistaloudellisesti edullisimpiin ratkaisuihin kaikilla niillä toiminnan ja hankinnan aloilla, missä se suinkin on mahdollista. Kunnan hankinnoista on lähtökohtaisesti hyvissä ajoin ennen hankintojen suorittamista ilmoitettava kunnan www-sivuilla kohdassa kunnan hankinnat. Kunnan hankinnoissa noudatetaan julkisista hankinnoista annettua lakia ja sen täytäntöönpanoa tarkentavia kunnan omia ohjeita.

Yksityiskohtaisemmat ohjeet talousarvion täytäntöönpanosta ja seurannasta antaa kunnanhallitus.

Vakinaisten työ- ja virkasuhteiden täyttö tehdään vain kunnanhallituksen luvalla. Kunnanhallituksella on oikeus antaa tarkempia määräyksiä myös talousarvion sitovuudesta sekä minkä tahansa määrärahan käytöstä kesken vuotta.

Talousarvion ja -suunnitelman sitovuudesta ja käytöstä noudatetaan seuraavia periaatteita:

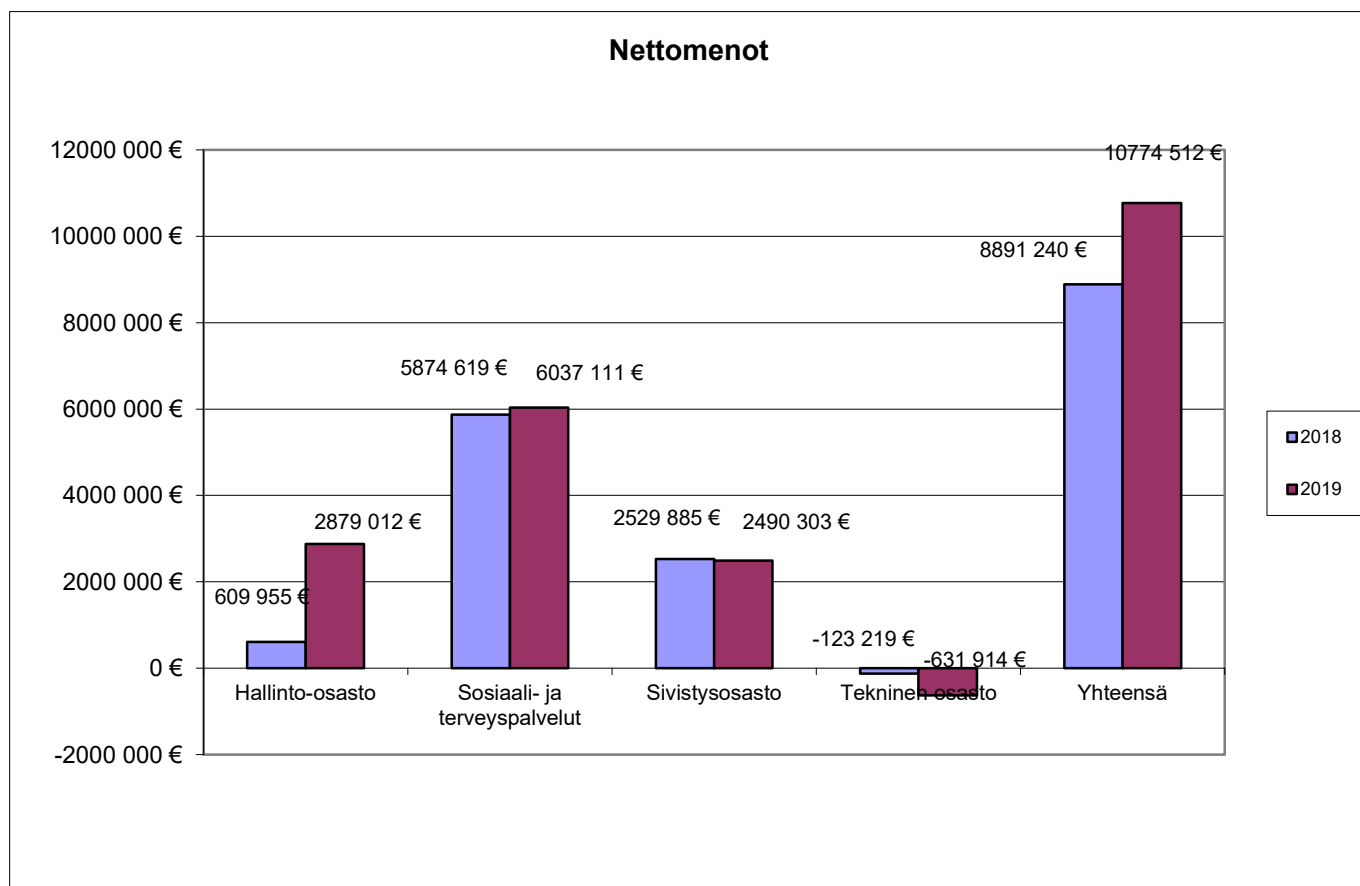
1. Talousarvion tulosalueen **nettomenojen** yhteismäärää ei saa ylittää ilman kunnanvaltuuston lupaa eikä käyttää muuhun kuin kyseisen tulosalueen menoihin.
2. Kukin osasto ja asianomainen tilivelvollinen viranhaltija ovat vastuussa tulosalueen **nettomenoista**. Tulosalueiden on huolehdittava kustannustason nousun seuraamisesta ja tulojen ajallaan kertymisestä.

Edellä kohdissa 1 ja 2 määritellyjä sitovuusrajoja laskettaessa ei oteta huomioon laskennallisia eriä (poistot, vyörytyserät ja ostojen alv.)

3. Henkilöstökuluihin varatut määrärahat ovat sitovia siten, että henkilöstökulutileiltä ei voida kattaa muita menoja eikä vastaavasti siirtää määrärahoja muilta tileiltä henkilöstömenojen katteeksi.
4. Määrärahoihin liittyvät päätökset (lisäykset, vähennykset ja tulosalueen sisällä tapahtuvat siirrot) on tehtävä etukäteen, sillä organisaatiotasolla, jolle päätösvalta asiassa kuuluu. Muutoksista tulee antaa välittömästi tieto kirjanpitoon.
5. Talousarvioon sisältyvät investoinnit ovat erillisessä investointiohjelmassa. Suunnitelmavuosien osalta investointiohjelma tarkentuu kunkin vuoden talousarviossa.
6. Lautakuntien tulee vahvistaa käyttösuunnitelmat hyväksytyin talousarvion mukaiseksi tavoitteiden ja määrärahojen osalta. Lautakunnille tulee antaa vähintään neljännesvuosittain talous- ja toimintakatsaus kuluvasta vuodesta. Raportit talousarvion toteutumisesta annetaan kunnanvaltuustolle vähintään tilanteista 31.3. ja 30.6. sekä 30.9.

Tulojen kertymistä tulee seurata samanaikaisesti menojen seurannan kanssa.

Talous						
Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	1 549 005,55	1 416 164,00	551 150,00	1 967 314,00	2 037 126,38	69 812,38
Toimintamenot	10 440 245,20	10 455 845,00	115 470,00	10 571 315,00	12 781 816,44	2 210 501,44
Netto	-8 891 239,65	-9 039 681,00	435 680,00	-8 604 001,00	-10 744 690,06	-2 140 689,06
Ulkoiset ja sisäiset	Talousarvio	Mrm	Ta-muutoksin	Toteutuma	Poikkeama	
Toimintatulot	2300677,52	2 151 484,00	551 150,00	2 702 634,00	2 780 774,00	78 140,00
Toimintamenot	11191917,14	11 191 165,00	129 600,00	11 320 765,00	13 525 464,00	2 204 699,00
Netto	-8891239,62	-9 039 681,00	421 550,00	-8 618 131,00	-10 744 690,00	-2 126 559,00
Vyörytyserät						
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 51,42	31.12.2018 55,10	31.12.2017 55,21	31.12.2016 61,18	31.12.2015 53,72	31.12.2014 53,83
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	4 977 480,77					
Lisäykset	202 710,42					
Vähennykset	0,00					
Poistot	871 794,42					

8.2 Tuloslaskelman toteutuminen

	TP2018	TA 2019	MRM	TA+MRM	TP 2019	Käyt-%	Poikkeama
Toimintatuotot							
Myyntituotot	621737,92	618 920,00	-49 300,00	569 620,00	577 766,34	101,43	8 146,34
	518718,03	491 525,00	0,00	491 525,00	498 676,73	101,46	7 151,73
yht	1140455,95	1 110 445,00	-49 300,00	1 061 145,00	1 076 443,07	101,44	15 298,07
Maksutuotot	47534,93	35 200,00	10 000,00	45 200,00	48 545,17	107,40	3 345,17
	0,00	0,00		0,00	0,00		0,00
yht	47534,93	35 200,00	16 100,00	45 200,00	48 545,17	107,40	3 345,17
Tuet ja avustukset	88942,34	46 500,00	9 500,00	56 000,00	81 195,44	144,99	25 195,44
	0,00			0,00	0,00		0,00
yht	88942,34	46 500,00	9 500,00	56 000,00	81 195,44	144,99	25 195,44
Muut tuotot	763792,26	715 544,00	580 950,00	1 296 494,00	1 326 948,03	102,35	30 454,03
	259952,04	243 795,00		243 795,00	247 642,83	101,58	3 847,83
yht	1023744,30	959 339,00	580 950,00	1 540 289,00	1 574 590,86	102,23	34 301,86
Toimintatuotot yht	1522007,45	1 416 164,00	551 150,00	1 967 314,00	2 034 454,98	103,41	67 140,98
	778670,07	735 320,00	0,00	735 320,00	746 319,56	101,50	10 999,56
yht	2300677,52	2 151 484,00	551 150,00	2 702 634,00	2 780 774,54	102,89	78 140,54
Valm. omaan käyt	26998,10	0,00		0,00	2 671,40		2 671,40
	-26998,10	0,00		0,00	-2 671,40		-2 671,40
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-2568487,43	-2 545 520,00	20 800,00	-2 524 720,00	-2 530 897,53	100,24	6 177,53
Palkat ja palkkiot	-2035038,91	-2 012 339,00	24 238,00	-1 988 101,00	-2 001 373,28	100,67	13 272,28
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-490600,89	-482 788,00	-3 340,00	-486 128,00	-486 776,76	100,13	648,76
Muut sivukulut	-42847,63	-50 393,00	-98,00	-50 491,00	-42 747,49	84,66	-7 743,51
Palvelujen ostot	-6864594,42	-6 846 910,00	-64 100,00	-6 911 010,00	-6 865 267,27	99,34	-45 742,73
	-483955,08	-485 305,00	-8 000,00	-493 305,00	-488 813,83	99,09	-4 491,17
yht	-7348549,50	-7 332 215,00	-72 100,00	-7 404 315,00	-7 354 081,10	99,32	-50 233,90
Aineet, tarv.ja tav.	-623355,00	-548 310,00	-2 600,00	-550 910,00	-546 073,43	99,12	-4 836,57
	-7764,85	-6 220,00		-6 220,00	-7 191,50	115,62	971,50
yht	-631119,85	-554 530,00	-2 600,00	-557 130,00	-553 264,93	99,31	-3 865,07
Avustukset	-85457,24	-150 200,00	13 350,00	-136 850,00	-130 688,93	95,50	-6 161,07
	0,00	0,00		0,00	0,00		0,00
yht	-85457,24	-150 200,00	13 350,00	-136 850,00	-130 688,93	95,50	-6 161,07
Muut kulut	-298351,11	-364 905,00	-82 920,00	-447 825,00	-2 708 889,28	604,90	2 261 064,28
	-259952,04	-243 795,00	-6 130,00	-249 925,00	-247 642,83	99,09	-2 282,17
yht	-558303,15	-608 700,00	-89 050,00	-697 750,00	-2 956 532,11	423,72	2 258 782,11
Toimintakulut yht.	-10440245,20	-10 455 845,00	-115 470,00	-10 571 315,00	-12 781 816,44	120,91	2 210 501,44
	-751671,97	-735 320,00	-14 130,00	-749 450,00	-743 648,16	99,23	-5 801,84
yht	-11191917,17	-11 191 165,00	-129 600,00	-11 320 765,00	-13 525 464,60	119,47	2 204 699,60
Toimintakate	-8891239,65	-9 039 681,00	435 680,00	-8 604 001,00	-10 744 690,06	124,88	2 140 689,06
Verotulot	4384115,65	4 619 000,00	-200 000,00	4 419 000,00	4 415 401,98	99,92	-3 598,02
Kunnallisvero	3406038,67	3 567 000,00	-200 000,00	3 367 000,00	3 310 566,93	98,32	-56 433,07
Kiinteistöv	380619,30	382 000,00		382 000,00	384 930,01	100,77	2 930,01
Yhteisöv	597457,68	670 000,00	0,00	670 000,00	719 905,04	107,45	49 905,04
Valtionsuudet	4149383,00	4 076 300,00	257 000,00	4 333 300,00	4 341 754,00	100,20	8 454,00
Rahoitustuot. ja -kulut u+s							
Korkotuotot	7382,12	6 395,00		6 395,00	5 551,98	200,40	-843,02
Muut rahoitustuotot	586444,89	221 558,00	134 000,00	355 558,00	449 351,80	77,20	93 793,80
Korkokulut	-2602,72	-17 895,00		-17 895,00	-3 312,33	48,70	-14 582,67
Muut rahoituskulut	-148666,27	-17 758,00		-17 758,00	21 238,79	88,50	-38 996,79
Rah.tuot. ja -kulut yht.	442558,02	192 300,00	134 000,00	326 300,00	472 830,24	83,50	-146 530,24
Vuosikate	84817,02	-152 081,00	626 680,00	474 599,00	-1 514 703,84	-319,15	1 989 302,84
Poistot käyttöomais. ja Arvon alentumiset	-469675,11	-427 497,00		-427 497,00	-871 794,42		-1 790 080,72
Satunn. tuotot ja kulut							
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	195 000,00	195 000,00	196 019,15		
Satunnaiset kulut	0,00	0,00		0,00	0,00		
Satunn. yht.	0,00	0,00		195 000,00	196 019,15		
Tiilikauden tulos	-384858,09	-579 578,00	821 680,00	242 102,00	-3 980 559,83		
Poistoeron muutos	0,00	0,00			0,00		
Varausten muutos	0,00	0,00			0,00		
Rahastojen muutos	0,00	0,00			0,00		
Tiilik. yli-/alijäämä	-384858,09	-579 578,00	821 680,00	242 102,00	-3 980 559,83		

Käyttötalouden tuloihin varattiin kertomusvuoden alkuperäisessä talousarviossa (u+s) 2 151 484 euroa ja käyttötalouden menoihin 11 191 165 euroa. Tilikauden aikana tehtiin 807 550 euron määrärahamuutokset, josta mm. 257 000 euroa valtionosuuden määrärahalisäystä ja 570 750 myyntitulojen lisäystä.

Vuoden 2019 toteutuneet käyttötalouden menot ovat 2 204 699 euroa yli muutetun talousarvion ja käyttötalouden toteutuneet tulot ovat 78 140 euroa yli muutetun talousarvion. Toimintakate on -2 140 689 euroa muutettua talousarviota heikompi.

8.3 Investointien toteutuminen

Investointi- kustannuspaikka		MENOT					TULOT				
		TA2019	Ta- muutos	Ta-muut. jalkeen	TP2019	poikk.	TA2019	Ta- muut.	a-muut. jalkeen	TP2019	poikk.
Maa- ja vesialueet	V	0	0	0	240,00	-240,00	0	631500	631500	631500	0
Kirkonkylän vesilinjat	V	4000	-3000	1000	965,63	34,37	0	0	0	0	0
Sivukylien vesilinjat	V	4500	-2700	1800	1832,10	-32,10	0	0	0	0	0
Kirkonkylän viemäriinjat	V	3500	-3500	0	0,00	0,00	0	0	0	0	0
Viemärikaivojen saneeraus	V	15000	-2800	12200	12142,75	57,25	0	0	0	0	0
Muut osakkeet ja osuudet	V	0	1000	1000	2378,29	-1378,29	0	0	0	0	0
Paletin rahoitusvastike	V	86000		86000	85962,70	37,30	0	0	0	0	0
Paletin muutostyöt	V	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
As. Oy Lintupuisto	V	4100	23100	27200	33524,46	-6324,46	0	0	0	0	0
Tukkiranta	V	0	0	0	0,00	0,00	0	78000	78000	78000	0
Urheilutien peruskorjaus	V	0	0	0	0,00	0,00					
Talouhallinnon ohjelmistopäiv	V	0	0	0	0,00	0,00					
Omatomikirjasto	V	0	0	0	0,00	0,00	0		0	0	0
Moottorikelkka liikuntapalvelu	V	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0	0
Muksulan vaja	V	0	0	0	0,00	0,00				0	0
Muu talonrak	V	0	0	0	0,00	0,00					
Koulukeskuksen piha	V	6000	-4000	2000	1567,49	432,51					
Aakoulun piha paikoitusl.	V	0	0	0	0,00	0,00					
Srk:n osuuden osto Kiviranna	V	0	58500	58500	57929,00	571,00					
Kivirannan iv-autom	V	0		0	0,00	0,00					
Kivirannan keittiön muutost	V	0		0	0,00	0,00					
Tukkirannan sauna+huvim	V	0	0	0	0,00	0,00					
Liikuntahallin muutostyöt	V	0	0	0	0,00	0,00					
Kumpulän koulun myynti	V	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0	400	400
INVESTOINTIOSA		123100	66600	189700	196542,42	-6842,42	0	709500	709500	709900,00	400,00

Investointien pienhankintaraja 3.360 euroa

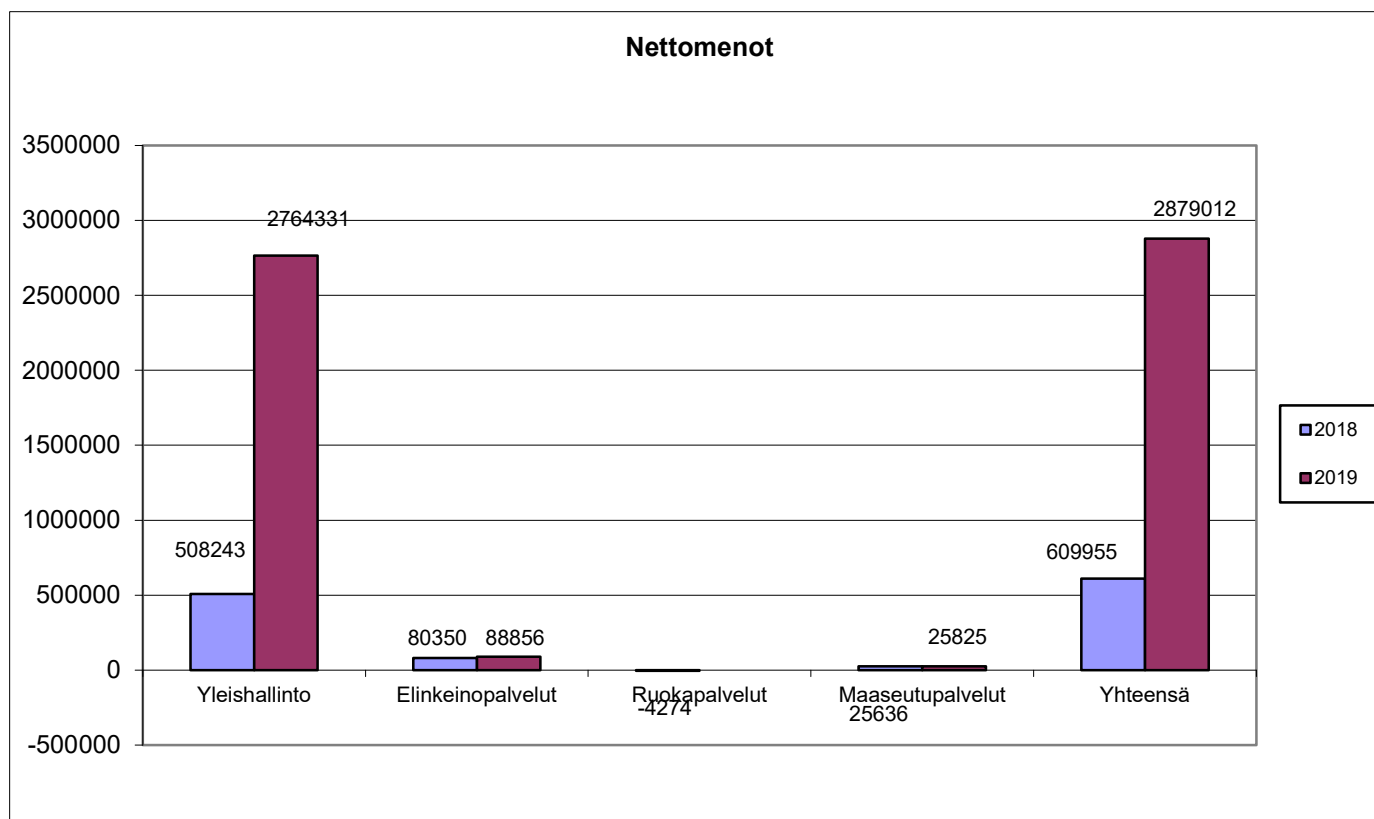
8.4 Rahoituksen toteutuminen

	TA 2019	TA-MUUTOS	TA MUUT. JÄLKEEN	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	-152081	612550	460469	-1 514 703,84	-1 975 172,84
Satunnaiset erät	0	195000	195000	-1 594 061,57	-1 789 061,57
Tulorahoituksen korjauserät	0	-765750	-765750	1 023 407,48	1 789 157,48
Muut pakolliset varaukset				2 234 658,21	2 234 658,21
	-152081	41800	-110281	149 300,28	259 581,28
Investointien rahavirta					
Käyttöomaisuusinvestoinnit-	-123100	-66600	-189700	-196 542,42	-6 842,42
Rahoitusosuudet investointimenoihin+	0	0	0	0,00	0,00
Pysyvien vast. hyödyk.luovutustulot+	0	709500	709500	709 500,00	0,00
	-123100	642900	519800	512 957,58	-6 842,42
Toiminnan ja investointien rahavirta	-275181	684700	409519	662 257,86	252 738,86
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset-	0	0	0	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset+	43850	0	43850	42 850,00	-1 000,00
	43850	0	43850	42 850,00	-1 000,00
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys+	0	0	0	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys-	-140000		-140000	-140 000,00	0,00
Lyhytaik. lainojen lisäys/vähennys +/-	0	0	0	-100 000,00	-100 000,00
	-140000	0	-140000	-240 000,00	-100 000,00
Oman pääoman muutokset	0		0	0,00	0,00
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-371331	684700	313369	465 107,86	
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiant. varojen ja pääom muutos				0,00	
Vaihto-omaisuuden muutos				0,00	
Saamisten muutos				134 113,69	
Korottomien velkojen muutos				-234 876,30	
				-100 762,61	
Rahoituksen rahavirta	-96150	0	-96150	-297 912,61	
Rahavarojen muutos	-371331	684700	313369	364 345,25	
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.				6 016 206,47	
Rahavarat 1.1.				-5 651 861,22	
				364 345,25	

8.5. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen hallintokunnittain

8.5.1 Hallinto-osasto

Talous						
Ulkoiset	TP2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	497604,55	244 500,00	11 500,00	256 000,00	268 328,29	12 328,29
Toimintamenot	1229561,05	880 085,00	58 120,00	938 205,00	3 137 998,69	2 199 793,69
Netto	-731 956,50	-635 585,00	-46 620,00	-682 205,00	-2 869 670,40	-2 187 465,40
Ulkoiset ja sisäiset			Mrm	Ta-muutoksin	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	664939,29	244 500,00	11 500,00	256 000,00	276 685,54	20 685,54
Toimintamenot	1274894,05	886 785,00	65 120,00	951 905,00	3 155 698,01	2 203 793,01
Netto	-609954,76	-642 285,00	-53 620,00	-695 905,00	-2 879 012,47	-2 183 107,47
Vyörytyserät	211 226,62					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 11,00	31.12.2018 10,5	31.12.2017 10,5	31.12.2016 10,2	31.12.2015 10,2	31.12.2014 10,2
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	243 380,47					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	43 677,52					
Arvo 31.12	199 702,95					

Hallinto-osasto muodostuu seuraavista tulosalueista ja tulosityksiköistä

- Yleishallinto (kunnanhallitus/-valtuusto, tarkastuslautakunta, vaalit ja keskustoimisto)
- Elinkeinopalvelut
- Maaseutupalvelut

Talousarvion toteutuminen

Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	44 084,38	19 700,00	0,00	19 700,00	21 805,55	2 105,55
Toimintamenot	531 832,07	532 585,00	43 520,00	576 105,00	2 782 442,89	2 206 337,89
Netto	-487 747,69	-512 885,00	-43 520,00	-556 405,00	-2 760 637,34	-2 204 232,34
Ulkoiset ja sisäiset		Talousarvio	Mrm	Ta-muutoksin	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	44 084,38	19 700,00	0,00	19 700,00	21 805,55	2 105,55
Toimintamenot	552 327,59	537 585,00	43 520,00	581 105,00	2 786 136,82	2 205 031,82
Netto	-508 243,21	-517 885,00	-43 520,00	-561 405,00	-2 764 331,27	-2 202 926,27
Vyörytyserät	218 686,03					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 6	31.12.2018 4,9	31.12.2017 4,9	31.12.2016 4,6	31.12.2015 5	31.12.2014 4,6
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	10 716,30					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	10 716,30					
Arvo 31.12	0,00					

Keskustoimisto vastaa kunnan yleishallinnosta ja päätöksentekoon liittyvistä valmistelutehtävistä sekä tiedottamiseen ja kunnan kokonaismarkkinointiin liittyvistä asioista. Lisäksi se tuottaa keskitetyt talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon palvelut. Vuonna 2012 käynnistynyt asiointipiste siirtyi helmikuun alussa kirjastolle. Toimeksiantajien kanssa käytyjen neuvotte- lujen jälkeen sopimukset päätettiin purkaa palvelujen vähäisen kysynnän vuoksi ja asiointipiste lakkauttaa 31.12.2019.

Keskustoimiston henkilökuntaan kuuluvat: kunnanjohtaja (70 %), sivistysjohtaja (50 %) 2 pääkirjanpitäjää (31.12.2019 toisen eläköityminen) , hallintosihteerin (80 %), toimisto sihteerin (70 %) sekä 70 % media- ja markkinointisihteerin työajasta atk-asiantuntijana.

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet

Tavoite/toimenpide	Tavoitetaso 2019	Mittari	Toteutuma 2019
Kokousasiakirjat sähköisenä	Kaikki kokousasiakirjat lähetetään luottamushenkilöille sähköisenä.	100 % sähköinen asiakirjahallinta kokousaineistojen osalta	Toteutunut
Talouden seuranta	Raportointi ajan tasalla	Osavuosikatsaukset neljännesvuosittain	Toteutunut
Tiedottaminen ja kuntamarkkinointi	Sähköisen viestinnän lisääminen kuntatiedotteessa -aktiivinen ja omaaloitteinen tiedottaminen päätöksistä ja tapahtumista	-Kustannukset ja kuntalaispalautte. -Vähintään 3 juttua kuukaudessa Nopola Newsiin kunnan taholta	Toteutunut Kunnan Facebook – Instagram ja Youtube –sivut avattu ja ahkerassa käytössä. Myös useilla muilla osastoilla omat em. sivut käytössä.
Yhteistoiminta-alueiden toimivuus	Kustannustehokkuus	Kustannuskehitys	Toteutunut
Tuottavuuden parantaminen	Yhteisiä resursseja ja henkilöstön kehittämistoimenpiteitä naapurikuntien kanssa. Uuden tekniikan ja sovellutusten tehokas hyödyntäminen.	-Kustannuskehitys - Koulutuksiin/tilaisuuksiin osallistujien määrä	Toteutunut osittain mm. tietotekniikan ja kuntalain uudistuksen osalta.
Arkistohallinta	Arkistohallinnan ajantasaistamista jatketaan		Toteutunut
Tietosuojavastaava	Tietoturvavastaavapalveluiden osto		Toteutunut

*Yleishallinnon kehittämistavoitteet suunnitelmakaudelle 2019–2021***1. Asumisviihtyvyyden näkökulmasta**

- kuntalaiset saavat kunnantoimistosta laadukasta palvelua
- tiedottaminen on avointa ja aktiivista

2. Laadukkaiden palvelujen näkökulmasta

- yhteistyötä lähialueen kuntien kanssa tiivistetään
- palvelujen tuottamistapaa tarkastellaan jatkuvasti ja päivitetään tarvittaessa.

3. Taloudellisuusnäkökulmasta

- uutta tekniikkaa hyödynnetään tiedottamisessa ja asiakirjojen toimitamisessa
- kustannustehokkuutta haetaan toimintojen uudistamisella ja osaamisen varmistamisella.

4. Henkilöstönäkökulmasta

- henkilöstön työvälitteet ovat ajan tasalla ja osaamista päivitetään jatkuvasti
- työpaikoilla järjestetään säännöllisesti organisoituja palaverieja
- TYKY-toiminnan sisältöä kehitetään ja tarjontaa laajennetaan.
- henkilöstön kanssa käydään kehityskeskustelut ja toteutetaan työnvaativuuden arviointi.

Elinkeinopalvelut

Elinkeinotoimessa osallistutaan yrityskehitysympäristön hyödyntämiseen ja kehittämiseen kolmella tasolla: valtakunnallisella, seudullisella sekä alueellisella tasolla:

1. Valtakunnallisen tason TEM-toimijoiden (Finnvera, ELY-keskus, TE-toimisto ja Business Finland) palvelut, kuten yritysten kehittämis- ja rahoituspalvelut tuodaan tutuiksi paikallisille yrittäjille tapahtumissa ja henkilökohtaisissa tapaamisissa sekä pyritään siihen, että näitä palveluita käytetään mahdollisimman tehokkaasti yritysten kehittämisen ja kasvun tukena.

2. Seudullisella tasolla tehdään yhteistyötä pohjoisen Keski-Suomen alueen yrityskehitystoimijoiden sekä maakuntarajojen ulkopuolella olevien kehitysyhtiöiden kanssa sekä osallistutaan aktiivisesti seutujohtoryhmän ja seutukoplan toimintaan. Lisäksi osallistutaan kuntarahoitusosuuden kautta seutukunnan elinvoimaa edistäviin hankkeisiin.

3. Alueellisella tasolla pidetään huolta siitä, että kunnassa on tarjolla yritysten tarpeisiin sopivia tontteja sekä tuotanto- ja liiketiloja. Yrityskehityspuolella tehdään kiinteää yhteistyötä alueen yritysten kanssa ja tuetaan heitä toiminnan eri vaiheissa. Yrittäjyydestä kiinnostuneita henkilöitä autetaan liikeidean hahmottamisessa, liiketoimintasuunnitelman tekemisessä sekä yritysten perustamisessa. Lisäksi edistetään kunnan tapahtumatuotantoa pienyrittäjyyttä ja kolmannen sektorin toimintaa tukevaan suuntaan. Omia kunnan vetämiä Maaseudun Kehittämisrahaston tai Keski-Suomen Liiton rahoittamia hankkeita toteutetaan voimavarojen niin salliessa.

Elinkeinotoimen palvelut järjestetään yhteistyössä Kannonkosken kunnan kanssa. Vuonna 2019 Kyyjärven kunta osti Kannonkoskelta elinkeinokoordinaattorin palvelua kaksi päivää viikossa. OivaTyö Oy:ltä ostetaan työllisyyskoordinaattorin palvelua yksi päivä viikossa. OivaTyö varmistaa työvoiman saatavuuden ja tekee ennaltaehkäisevää työtä asukaidemme työttömyyden vähentämiseksi.

Talousarvion toteutuminen

Talous						
Ulkoiset	TP2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	258109,35	224 800,00	11 500,00	236 300,00	246 522,74	10 222,74
Toimintamenot	332447,78	319 185,00	14 600,00	333 785,00	330 365,09	-3 419,91
Netto	-74 338,43	-94 385,00	-3 100,00	-97 485,00	-83 842,35	13 642,65
Ulkoiset ja sisäiset		Talousarvio	Mrm	Ta-muutoksin	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	258109,35	224 800,00	11 500,00	236 300,00	254 879,99	18 579,99
Toimintamenot	338459,28	320 035,00	21 600,00	341 635,00	343 735,78	2 100,78
Netto	-80349,93	-95 235,00	-10 100,00	-105 335,00	-88 855,79	16 479,21
Vyörytyserät	-7 360,61					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 0,6	31.12.2018 0,6	31.12.2017 0,6	31.12.2016 0,6	31.12.2015 0,6	31.12.2014 0,6
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	124 148,36					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	32 653,65					
Arvo 31.12	91 494,71					

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet

Tavoite / toimenpide	Tavoitetaso 2019	Mittari	Toteutuma 2019
Elinkeinopalvelut on tuoteistettu ja kiinteä osa kunnan palveluita	Elinkeinopalveluiden tuotteet/palvelut ja palveluprosessit on kuvattu.	Elinkeinopalveluiden tuotteet/palvelut löytyvät kunnan sähköisistä palveluista.	Osittain. Työ vielä kesken. Suomi.fi –palveluun siirtyminen.
Elinkeinopalvelut näkyvät suunnitelmallisesti kunnan viestinnässä.	Elinkeinopalveluilla on oma viestintästrategia.	Julkaistut elinkeinoasioita käsittelevät artikkelit / jutut eri medioissa. Esiintymiset eri areenoilla. Yrittäjämönönteisyyden edistäminen.	Yrittäjäesittelyt ja tapahtumatiedotus kunnan FB-sivuilla. Toteutettu videomainontakampanjoita Yrittäjän Päivänä sekä työperäiseen maahanmuuttoon liittyen.
Elinkeinoyhteistyön vahvistaminen alueen lähikuntien kanssa	Osallistuminen aktiivisesti seudulliseen kehittämistyöhön maakunnallisesti ja ylimaakunnallisesti	Osallistuminen seutukoplan ja hankkeiden ohjausryhmien työskentelyyn. Tapahtumien määrä.	Kunnanjohtaja on osallistunut aktiivisesti seutujohtoryhmän ja elinkeinokoordinaattori seutukoplan työskentelyyn.
Yritysrahoituksen käytön edistäminen yritysten eri kehitysvaiheissa	Tiedotus ja neuvonta eri yritysrahoitusmuodoista	Haettujen ja myönnettujen yritysrahoitusten määrä	Starttiahaa, Finnveran sekä Leader Viisarin yritysrahoitusta on käytetty.
Paletin tunnettuuden ja suosion kasvattaminen	Tapahtumakoordinoinnin edistäminen Paletin Kauppakeskuksen yhteydessä	Kävijämäärän kasvu, Paletin yrittäjien menestyminen.	Kävijälaskurit asennettu. Markkinointimateriaalia tuotettu (video+ppt). Jouluvalaistus ja sisäiset kunnostustyöt. Markkinat ja Jukka Poika –konsertti. n. 800 000 kävijää!
Paletin ja kunnan omistamien muiden liikehuoneistojen käyttöasteen nosto.	Käyttöaste 2019 > Käyttöaste 2018.	Käyttöaste tavoite 100%.	Käyttöaste korkeampi kuin vuonna 2018. Yhteismyymälän avautuminen. Hammaslappu-tuotanto aloitti liikekeskuksessa.
Kolmannen ja neljännen sektorin aktivoiminen omatoimiseen tapahtumatuotantoon	Monipuolinen tapahtumatarjonta ympäri vuoden kaiken ikäisille. Parantuneet puitteet (sis. elinvoimaestradi ja tapahtumateltilta).	Tapahtumien lukumäärä. Tapahtumissa kävijöiden määrä.	Kyyjärvi 90 –vuotta tapahtuma. Aktiiviset yrittäjät tapahtuman toteuttamisessa. Kyyjärvi-viikko sekä lukuisat muut kunnan tapahtumat ympäri vuotta.
Työttömyyden aleneminen ja työttömien aktivointiasteen nosto	Työllistymistä ja aktivointiasteen nostoa edistävien toimien tekeminen yhdessä työllisyshanketoimijoiden kanssa.	Vähenevä työttömyys ja kasvava aktivointiaste	Työttömyys on pysynyt alhaisella tasolla n. 9 % vuonna 2019.
Yritysten työvoiman saatavuuden edistäminen.	Tiedottaminen työlupien hakuprosessista ja niissä avustaminen, hanke-	Haettujen työlupien määrä, välitetyt työkokeilupaidat, palkkatuki-	TE-toimiston POP Upit Kyyjärvellä. Saadut A-oleskeluluvat työn pe-

	työhön osallistuminen, tiivis yhteistyö TE-hallinnon kanssa.	paikat ja työpaikat. Yhteiset hankkeet TE-hallinnon kanssa.	rusteella.
Sujuvat sukupolvenvaihdokset	Sukupolvenvaihdos- ja omistajanvaihdostilanteissa tukeminen.	Tehtyjen sukupolvenvaihdosten ja yritysten omistajavaihdosten määrä.	Ei tehtyjä suoria sukupolvenvaihdoksia. Toimintaa jatkaneita yrityksiä 2 kpl.
Hankkeiden avulla elinvoimaa kuntaan	Yhdistysten yms. toimijoiden tiedotus yleishyödyllisten kehittämishankkeiden rahoituksesta.	Toteutettujen hankkeiden määrä/euromäärä.	Useita seudullisia hankkeita + maakuntien yhteinen ”Työ etsii tekiäänsä” – hanke. Kuntaraha 3 €/asukas
Nopeat tietoliikenneyhteydet	Laajakaista koko kunnan alueelle	Liittymien määrä	349 kpl

Elinkeinopalvelujen kehittämistavoitteet suunnitelmakaudelle 2019 – 2021

1. Asumisviihtyvyyden näkökulmasta

Kyyjärven kunta haluaa vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin ja viihtyvyyteen rohkeilla ja pitkäkestoisilla päätöksillä. Koulukeskuksen uudisrakentaminen on Kyyjärven kokoiselle kunnalle mittava ja rohkea investointi, mutta sillä halutaan turvata laadukas varhaiskasvatus ja perusopetus lähialueella omassa kunnassa. Myös uusien pientalotonttien kaavoituksen tavoitteena on parantaa palveluiden saavutettavuutta sekä edistää kuntalaisten viihtyvyyttä.

Elinkeinopalveluiden kannalta suurin asumisviihtyvyyteen vaikuttava investointi on valokuituverkon rakentaminen, joka valmistui vuonna 2016. Nopeita tietoliikenneyhteyksiä tulee tehdä entistä enemmän tunnetuksi erityisesti elinkeinoelämän suuntaan ja hyödyntää niitä vetovoimatekijänä uusien yritysten suuntaan.

Kunta on enemmistöomistajana Kauppakeskus Paletin kiinteistöyhtiössä ja myös vuokranantajana valtaosalle siellä toimivista yrityksistä. Kauppakeskus Paletin Kahvila-Ravintola toiminta vaihtoi liiketoiminta-kaupan kautta omistajaa alkuvuodesta 2019. Keväällä avautui yhteiskassa-periaatteella toimiva myymälä ja sen toiminta laajeni viereiseen liiketilaan syksyllä 2019. Mediamyllärit hankkivat Paletin aulaan suuren näyttöruudun, jossa yritykset ja yhdistykset voivat markkinoida palveluitaan sekä tapahtumiaan. Kauppakeskus Paletin tilanne tulee tulevina vuosina olemaan edellisen vuosien kaltainen ja vaatimaan paljon elinkeinotoimen työpanosta.

Kyyjärven Kyky sai Leader Viisarin hankerahoitusta kuntoportaiden rakentamiseen ja hanke yhdistikin suuren joukon kyläläisiä talkoisiin ja portaiden avajaisia vietettiin Kyyjärvi-viikolla heinäkuussa 2019. Kyyjärvi viikko aktivoi myös eri järjestöjä ja yksityisiä henkilöitä tapahtumatuotantoon sekä entistä tiiviimpään keskinäiseen yhteistyöhön tapahtumien järjestämisessä. Paletin ympäristössä järjestettiin myös Kyyjärvi 90-vuotta juhlat, joiden pääesiintyjänä oli Jukka Poika.

2. Laadukkaiden palvelujen näkökulmasta

Jotta elinkeinopalvelut saadaan pidettyä riittävän laadukkaina, pitää osata tarkastella uusia liiketoimintamahdollisuuksia, hyödyntää tulevaisuuden tekniikoita sekä käyttää yritystoiminnan kannalta merkityksellisiä valtakunnallisia verkostoja. Yritysten kehittämiseen ja rahoitukseen on tarjolla paljon erilaisia julkisia palveluita ja rahoitusmuotoja. Näistä tiedotetaan aktiivisesti ja autetaan yrittäjiä löytämään parhaiten heille sopivat palvelut ja rahoitusmuodot.

Ei pidä kuitenkaan unohtaa peruspalveluiden saannin turvaamista ja tehostamista. Näissä tavoitteissa ajan tasalla olevien tietoliikenneyhteyksien hyödyntäminen tulee olemaan ratkaisevassa roolissa.

Vuosien 2020 – 2022 aikana yrittäjien ikääntyminen ja tätä kautta sukupolven- ja omistajanvaihdokset tulevat olemaan entistä suuremmissa roolissa elinkeinopalveluiden kysynnässä. Alueen yrityskehitystoimijat suunnittelevat yhteistä yritysvälitysalustan käyttöönottoa Saarijärvi-Viitasaari seutukunnalle, joka helpottaisi yrityskehittäjiä sekä yrittäjiä liiketoiminnan jatkajien etsimisessä.

Merkittävä asia kunnassa vuonna oli Kyyjärven sahan toiminnan loputtaminen ja uuden jatkajan löytäminen sahan toiminnalle. Jokisuu Works Oy:n paikalliset omistajat näkivät velvollisuudekseen pelastaa osan Kyyjärven historiaa ja jatkaa Sahan ja Ponttisetin tuotantoa uusin, yhdistetyin voimavaroin.

3. Taloudellisuusnäkökulmasta

Elinkeinopalveluiden kehittämisellä on merkitystä kunnan talouteen olemassa olevien työpaikkojen säilyttämisen ja uusien luomisessa. Merkittävin vaikutus saadaan kehittämällä ja ylläpitämällä yritysten toimintaa ja helpottamalla yritysten kasvua. Kunnan rooli tässä on yritysmuonteisen toimintaympäristön kehittäminen ja ylläpitäminen sekä toimivien palveluiden tarjoaminen. Tarjolla olevista palveluista tiedotetaan eri kanavia käyttäen ja kontaktoidaan yrittäjiä suoraan sekä tavataan heitä aktiivisesti. Yrittäjiä ja heidän palveluitaan tuodaan aktiivisesti esille myös kunnan tiedotusvälineissä kuten esim. Facebook-sivulla.

Erilaisilla hankkeilla tulee voida kanavoida kunnan ja maakunnan ulkopuolelta tulevaa rahoitusta yritysten kehittämiseen ja sitä kautta kunnan, yritysten ja kuntalaisten hyvinvointiin. Erityisesti panostetaan Maa-seuturahaston ja Finnveran tarjoamien rahoitusvaihtoehtojen ja ELY-keskuksen yritysten kehittämispalveluiden hyödyntämiseen.

4. Henkilöstönäkökulmasta

Henkilöstönäkökulmasta elinkeinopalveluita kehittämällä voidaan vaikuttaa henkilöstön ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen palveluita ylläpitämällä sekä järjestämällä erilaisia koulutus- ja infotilaisuuksia. Näitä tapahtumia toteutetaan yhdessä kunnan rahoittamien

hankkeiden kanssa. Hankkeiden tuella on myös mahdollista käynnistää kunnan alueella yritysryhmähankkeita, jos halukkaita yrityksiä löytyy.

Alueen yritykset kärsivät paikoin työvoimapulasta. Työvoiman saataavuuden edesauttamiseksi panostetaan kaikkien työttömien palveluiden parantamiseen sekä aktivointiasteen nostamiseen. Ulkomaalaistaustaisten henkilöiden työssäkäyntiä mahdollistetaan avustamalla heitä työlupien yms. hankinnassa. Lisäksi osallistutaan aktiivisesti työllisyyden kohtaanto-ongelmaan vastauksia eri toimenpiteillä etsiviin hankkeisiin.

Myös Oiva Työ Oy:n (Kannonkoski) sekä Varstaajien (Karstula) palveluita tuodaan yritysten tietoon. Oiva toimii sekä vuokratyövoiman välittäjänä että rekrytointiprosessien toteuttajana ja pystyy näin palvelemaan yrityksiä erilaisissa henkilöstön kehittämiseen liittyvissä asioissa.

Seudullinen yhteistyö

Vuonna 2019 seutujohtoryhmä- ja seutukopla on panostanut paljon aikaa kolmen suuren EKKO-hankekokonaisuuden valmisteluun. Ensimmäiselle EKKO-osahankkeelle ”Invest in Staff” saatiinkin ESR-rahoitus vuoden 2019 loppupuolella. Kunnanjohtaja on osallistunut aktiivisesti Seutujohtoryhmän ja elinkeinokoordinaattori Seutukoplan toimintaan.

Palkittuja yrittäjiä

Kyyjärven ja Karstulan yrittäjät ja MTK Karstula viettivät yhteistä yrittäjäjuhlaa lauantaina 16.11.19 Karstulan Lounas-Kahvila Hertassa. Veljekset Parkkonen Oy palkittiin Kyyjärven Vuoden yrityksenä. Veljekset Parkkonen on toiminut vuodesta 2005 alkaen metsänkorjuualalla. Yritys toimittaa myös polttopuuta ja haketta mm. Kyyjärven lämpökeskukselle. Nuoret yrittäjät uskalsivat lähteä mukaan yritystoimintaan metsänkorjuukoneella. He toimittavat polttopuuta ja hoitavat hakkeen toimituksen Kyyjärven lämpökeskukselle. Yrityksellä on tärkeä merkitys Kyyjärven kunnan alueella metsänhoidollisesti. Sakari ja Antero Parkkonen olivat perustamassa keväällä 2019 Jokisuu Works Oy:ta, joka jatkaa vanhan perinteikkään Kyyjärven Sahan toimintaa. Tähänkin Veljekset Parkkonen toimittaa puutavaraa höylättäväksi.

Yritystoiminnan käynnistäminen ja kehittäminen

Kyyjärvellä yrittäjäksi aikovia on autettu liiketoiminnan suunnittelussa ja LTS:n kirjoittamisessa, yrityksen perustamisessa ja rekisteröimisessä, starttirahan hakemisessa, rahoituksen suunnittelussa ja hakemisessa Finnverasta ja ELY-keskuksesta sekä liiketilojen etsimisessä. Toimivia yrityksiä on avustettu rahoituksen suunnittelussa ja rahoitushakemusten tekemisessä, ELY:n yritysten kehittämispalveluiden sekä hankkeiden tarjoamien osaamisen ja toiminnan kehittämisen palveluiden hyödyntämisessä.

Yrittäjän Päivää vietettiin Paletin pihassa 5.9.2019. Tämän lisäksi kunta muisti ja kiitti kyyjärvisiä yrittäjiä videotervehdyksellä, joka levisi laajasti ja toi positiivista kuntakuvaa Kyyjärven kunnan yrittäjämyönteisyydestä.

Betsset Oy:llä on haasteita työvoiman saatavuuden kanssa. Työperäistä maahanmuuttoa olisi suosittava valtakunnallisessa hallitusohjelmassa ja vähennettävä työperäiseen maahanmuuttoon liittyviä byrokraattisia lupaprosesseja. Työvoiman saatavuus ongelma nähdään esteenä yrityksen lisäinvestoinneille Kauramaalle. Vuoden loppupuolella Betsset Oy alkoi ostamaan kunnalta elinkeinokoordinaattorin palveluita yrityksen työntekijöiden työluopa-asioiden hoitamiseen.

Yhteistyötä Oivan Työ Oy:n kanssa on tiivistetty ja Oivan tarjoamista rekrytointi- ja vuokra-työnvälityspalveluista on kerrottu alueen yrittäjille ja osa yrittäjistä on käyttänyt Oivan palveluita. Kyyjärven kunta ostaa kuluvana vuonna työllisyyspalveluita yhden päivän viikossa Oiva Työltä ja uusi palvelu on otettu hyvin vastaan.

Hanketoiminta

Pohjoisen Keski-Suomen alueella toimii runsaasti erilaisia hankkeita. Kyyjärven alueella toimivat mm. seuraavat hankkeet: Invest In Staff (yritysten henkilöstö), Hyvinvoiva yrittäjä – Hyvinvoiva yritys (yrittäjän hyvinvointi), Tulevaisuuden tekijät (nuorten aktivoiminen), Saarijärven-Viitasaaren seutukunnan reittiverkoston virittäminen, PÄMÄ - Päämäärätietoisesti uutta liiketoimintaa pohjoiseen Keski-Suomeen.

Yrittäjiä on tiedotettu hankkeiden tarjoamista palveluista ja koulutustilaisuuksista sekä pyydetty hankkeiden vetäjiä kertomaan hankkeista eri tilaisuuksiin. Elinkeinokoordinaattori toimii Tulevaisuuden tekijät seurantaryhmässä sekä Hyvinvoiva yrittäjä – Hyvinvoiva yritys –hankeen ohjausryhmässä.

Kyyjärven kunnan ja Betsset Oy:n aloitteesta käynnistettiin ylimaakunnallinen yhteistyö osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi Evijärven, Perhon, Vimpelin, Alajärven, Lappajärven ja Soinin kanssa yhteistyössä. Aluemarkkinointiin tähtäävää Työ etsii tekijäänsä –hanke käynnistyi syksyllä 2019. Kunnanjohtaja toimii kyseisen hankkeen ohjausryhmässä.

Vuonna 2019 Kyyjärvellä jatkui Maaseudun Sivistysliiton vetämä nuorten aktivoimishanke: Hyvän mielen teot, yhteiset talkoot. Kesän aikana hanke mm. kunnosti sataman punaisen katoksen uuteen uskoon yhteisötaiteilijan ohjauksessa. Teos sai nimen Iso Kala. MSL:n hanke oli myös mukana toteuttamassa syksyn aikana toteutettua 8.-9. – luokkalaisten Nyt tapahtuu –valinnaiskurssia. Kurssi huipentui nuorten itse suunnittelemaan ja toteuttamaan Pikkujouluun. Nuoret saavat kurssista koulutodistusmerkinnän lisäksi Maaseudun Sivistysliiton myöntämän digitaalisen osaamismerkinnän, joka on yhä yleistyvämpi tapa osoittaa esimerkiksi myös koulumaailman ulkopuolella syntynyttä osaamista. Osaamismerkistä on hyötyä esimerkiksi työnhaussa ja jatko-opinnoissa.

Leader Viisarin 2019 myöntämät hanketuet: Kumpulan kylätalon kunnostus, Kumpulan Kyläseura ry:lle 20 502 €. Kunnostuksella saatiin lisättyä talon käytettävyyttä ja pienennettyä käyttökuluja. Harsunkankaan kuntoportaat = Harsunporras, Kyyjärven KyKy ry:lle 6000 €. Hankkeella kehitettiin Harsunkankaan ulkoilualetta kokonaisvaltaisemmaksi hyvinvoinnin keskittymäksi. Kuntoportaat ja kuntoiluvälineet parantavat ulkoliikuntamahdollisuuksia ja lisäävät yhteisöllisyyttä.

Tapahtumia

Heinäkuussa 2019 järjestettiin perinteiseen tapaan Kyyjärvi-viikko. Suurkiitos kaikkien tapahtumaa tukeneiden yrittäjien, saimme toteutettua hienon Kyyjärvi 90-vuotis juhlapäivän, joka huipentui Jukka-Pojan ulkoilmakonserttiin. Järjestöt ja kuntalaisten talkootyö oli vahvasti läsnä koko Kyyjärvi-viikon ajan.

Markkinat ja Rompetori järjestettiin nyt kolmannen kerran Kauppakeskus Paletin läheisyydessä. Tapahtuma toteutettiin kunnan ja yrittäjien yhteistyönä. Tapahtumapaikkana Paletin ympäristö on hyvä, ja tapahtumatuotannolla tuetaan myös Kauppakeskus Paletin yritysten kassavirtaa. Näin ollen kunnan panostus järjestelyihin euromääräisesti sekä henkilöresurssein on erittäin tervetullutta elinkeinoelämän kehittämistyötä.

Yrittäjän päivänä 5.9. kunta julkisti oman Yrittäjien onnitteluvideosa, jossa kunnanjohtaja kävi onnittelemassa vuoden yrittäjiä Veljekset Parkkosia. Kunta oli mukana myös yrittäjien Paletin edessä järjestämässä Yrittäjän päivä-tapahtumassa.

Maaseutupalvelut

Maaseutupalvelut tuotetaan yhteistoiminta-alueella, jossa isäntäkuntana toimii Pihtipudas.

Talousarvion toteutuminen

Talous						
Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintamenot	24489,83	28 315,00	0,00	28 315,00	25 190,71	-3 124,29
Netto	-24 489,83	-28 315,00	0,00	-28 315,00	-25 190,71	3 124,29
Ulkoiset ja sisäiset						
		Talousarvio	Mrm	Ta-muutoksin	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintamenot	25635,85	29 165,00	0,00	29 165,00	25 825,41	-3 339,59
Netto	-25635,85	-29 165,00	0,00	-29 165,00	-25 825,41	3 339,59
Vyörytyserät	-98,80					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 0	31.12.2018 0	31.12.2017 0	31.12.2016 0	31.12.2015 0	31.12.2014 0
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	0,00					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	0,00					
Arvo 31.12	0,00					

8.5.2 Sosiaali- ja terveystyöpalvelut

Sosiaali- ja terveystyöpalvelut järjestää SoTe- kuntayhtymä. Kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Kannonkoski, Karstula, Kivijärvi, Kyyjärvi, ja Saarijärven kaupunki.

Kuntayhtymä järjestää jäsenkuntien puolesta kaikki kuntien järjestettäväksi säädetyt ja kuntien kuntayhtymän järjestettäväksi antamat sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut. Ympäristöterveydenhuolto mukaan lukien eläinlääkintähuolto siirtyivät ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue hoidettaviksi 1.1.2013 alkaen. Kuntayhtymän toiminnassa sovelletaan tilaaja-tuottaja toimintamallia.

Palvelujen tilaajaorganisaation muodostavat yhtymävaltuusto (43 jäsentä: Saarijärvi 21, Karstula 10, Kannonkoski 4, Kivijärvi 4, Kyyjärvi 4) ja yhtymähallitus (9 jäsentä: Saarijärvi 4, Karstula 2, Kannonkoski 1, Kivijärvi 1, Kyyjärvi 1).

Yhtymähallituksella on yksilöasiain jaosto, jossa käsitellään muutoksenhauk viranhaltijapäätöksiin.

Kyyjärven edustajat 1.6.2017 alkaen

Yhtymävaltuusto:	Humalajoki Johanna	(varajäsen Uotila Elina)
	Peltola Juha	(varajäsen Ohranen Elina)
	Sauramäki Lasse	(varajäsen Saukko Jouni)
	Tamminen Raimo	(varajäsen Uusisalo Jari-Pekka)
Yhtymähallitus	Honkanen Jaana	(varajäsen Huumarkangas Jouko)
Saarikan johtokunta	ei edustajaa Kyyjärveltä	

Toimintaa johtaa kuntayhtymän johtaja, jonka apuna on viranhaltijoista koostuva tilaajatiimi. Palvelut on tuottanut kuntayhtymän liikelaitos Saarikka, mitä johtaa liikelaitoksen johtaja. Liikelaitoksella on johtokunta.

Perusturvaliikelaitos Saarikan palvelut on jaettu kolmeen palvelualueeseen:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukokonaisuuteen on koottu hyvinvointia ja terveyttä tukevia palveluja, kuten neuvola- ja kouluterveydenhuollon sekä perhe- ja sosiaalilyöön palveluja.

Arjen tuen palvelukokonaisuuden tehtävänä on tuottaa palveluja vammaisen, sairaan tai ikääntyneen henkilön tai perheen päivittäisen pärjäämisen tueksi.

Terveyden- ja sairaanhoidon palvelukokonaisuuteen on koottu perusterveydenhuoltoon liittyviä palveluja. Palvelutuotannosta vastaavat palvelujohtajat.

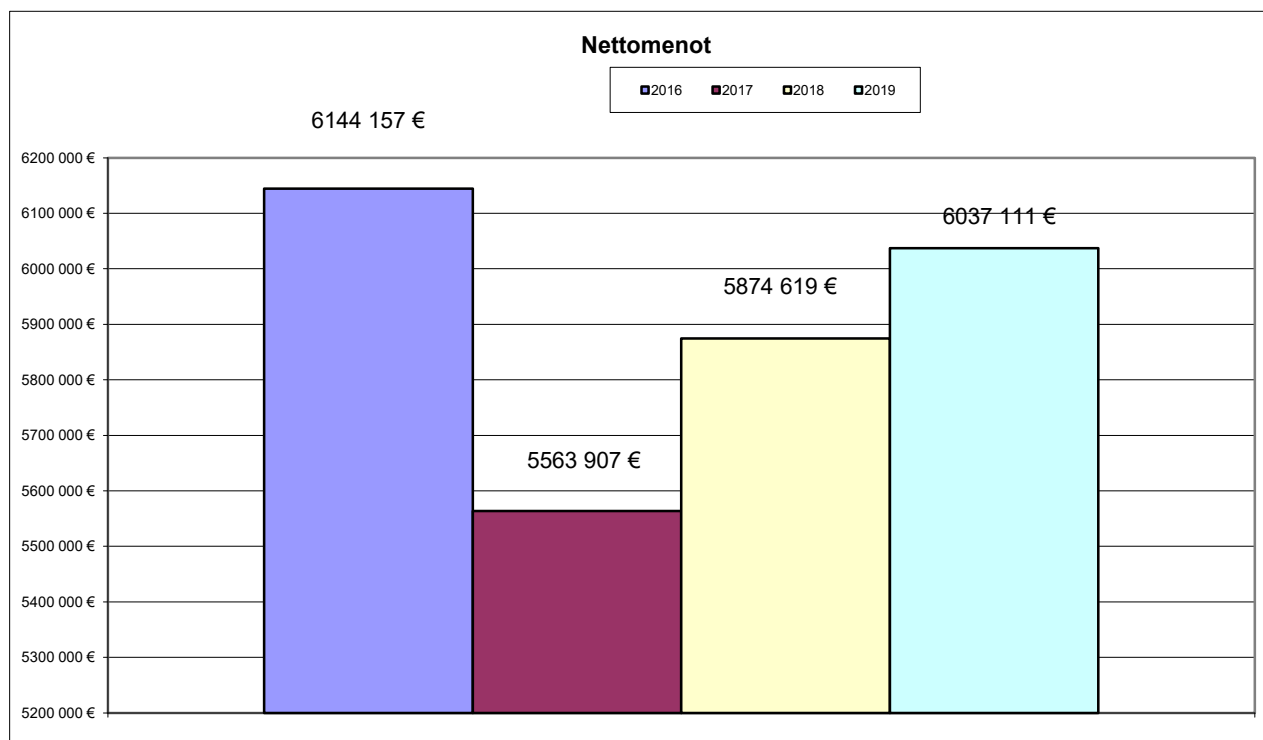
Erikoissairaanhoidon palvelut ostetaan Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä.

Kuntayhtymän ja jäsenkuntien välisten neuvottelujen pohjalta tehdään järjestämissuunnitelma, missä sovitaan palveluiden järjestämisen yleiset periaatteet koko alueen väestölle, palveluiden kehittämisen painopisteet ja huomioidaan alueelliset erityispiirteet.

Tavoitteena on valtuuston tahdon toteutuminen palvelujen järjestämisessä yhteistoiminta-alueella. Palvelujen järjestämisen onnistumista ja asiakastytyvyyttä seurataan.

Talousarvion toteutuminen

Talous						
Ulkoiset	TP2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	0,00	0,00	30 500,00	30 500,00	29 822,41	-677,59
Toimintamenot	5873432,67	5 950 665,00	95 300,00	6 045 965,00	6 028 279,54	-17 685,46
Netto	-5873432,67	-5 950 665,00	-64 800,00	-6 015 465,00	-5 998 457,13	17 007,87
Ulkoiset ja sisäiset		Talousarvio	Mrm	Ta-muutoksin	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	0,00	0,00	30 500,00	30 500,00	29 822,41	-677,59
Toimintamenot	5874618,81	5 954 865,00	102 430,00	6 057 295,00	6 037 111,09	-20 183,91
Netto	-5874618,81	-5 954 865,00	-71 930,00	-6 026 795,00	-6 007 288,68	19 506,32
Vyörytyserät	-3 659,40					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 0,00	31.12.2018 0	31.12.2017 0	31.12.2016 0	31.12.2015 0,0	31.12.2014 0
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	0,00					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	0,00					

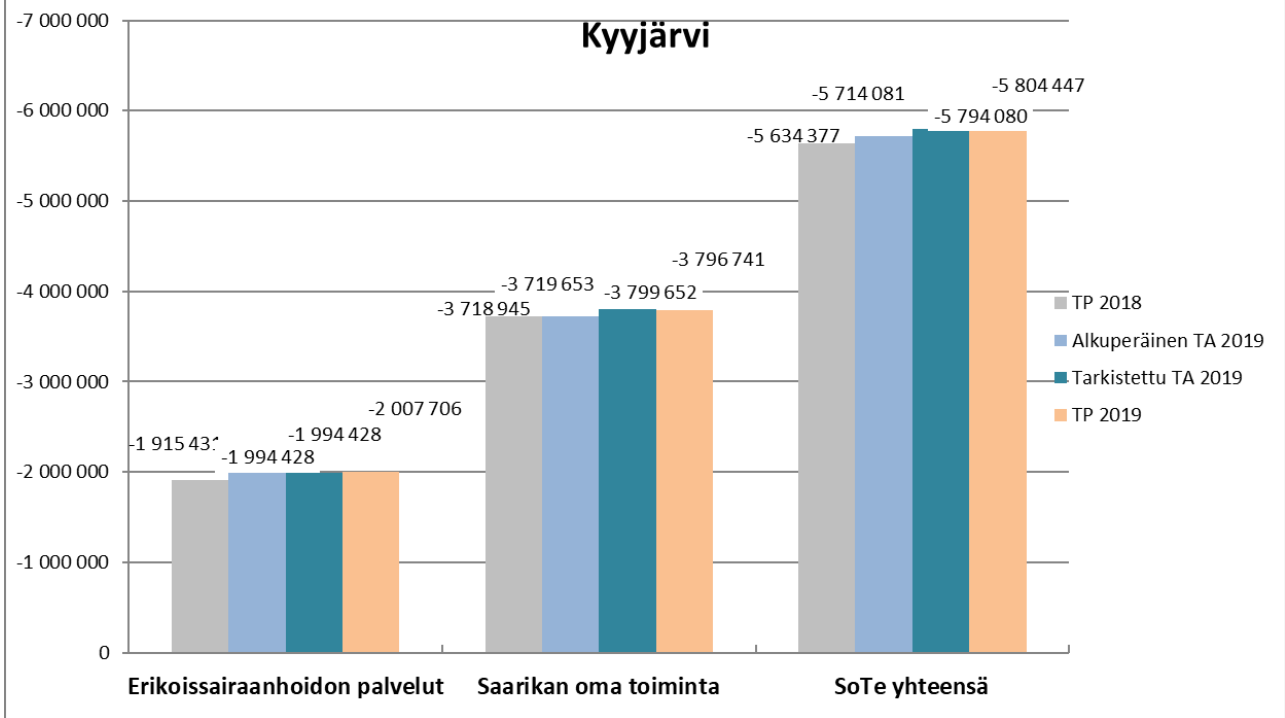
Sosiaali- ja terveystalouden kokonaismenoista on Soten kuntayhtymälle v. 2019 maksettua maksuosuuksia 5 804 448 euroa ja saatu rahoitustuottoja 476 euroa.

Ympäristöterveydenhuollon maksuosuuksia maksettiin 53 806 euroa.

Eläkevakuutusmaksuja on maksettu 72 218 euroa, veteraanien ateria- ja matkakuluja 435 euroa sekä vanhusneuvoston kustannuksia 450 euroa. Lisäksi on maksettu koulukuraattorikustannuksia 24 431 euroa ja koulupsykologikustannuksia 16 981 euroa.

SoTen tilinpäätös 2019/Kyyjärvi

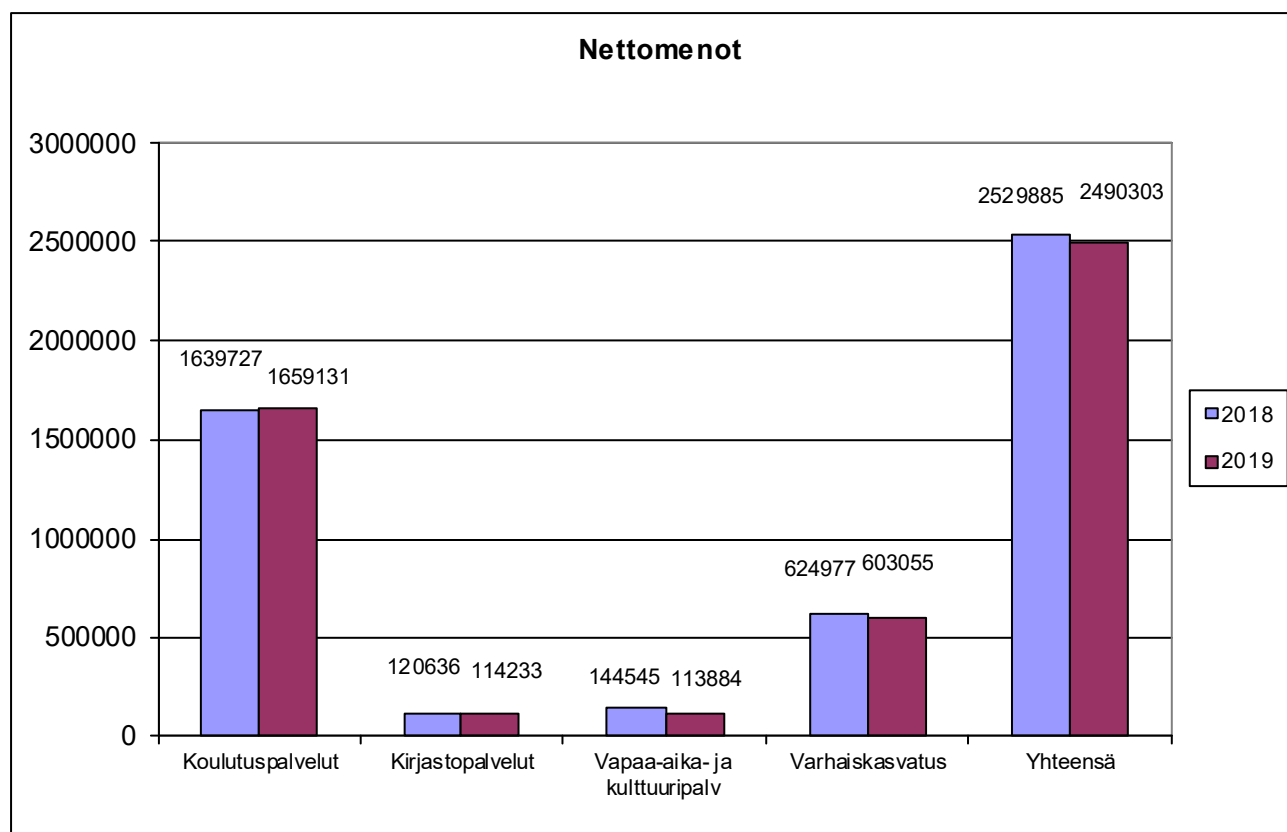
	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Tarkistettu TA 2019	TP 2019	Muut% 2018/19	€/asukas
Erikoissairaanhoidon palvelut	-1 915 431	-1 994 428	-1 994 428	-2 007 706	4,8	-1 531
Saarikan oma toiminta	-3 718 945	-3 719 653	-3 799 652	-3 796 741	2,1	-2 896
SoTe yhteensä	-5 634 377	-5 714 081	-5 794 080	-5 804 447	3,0	-4 427

Kyyjärvi TP 2019	nettomenot	%-osuus menoista
HALLINTO	-12 529	0,2
Neuvola-, koulu- ja opiskeluth palvelut	-70 014	1,2
Perhe- ja sosiaalipalvelut	-221 914	3,8
Terapiapalvelut	-52 744	0,9
HYVINVOINTI JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN YHTEENSÄ	-344 672	5,9
Palveluohjausyksikkö	-25 807	0,4
Koti- ja asumispalvelut	-1 413 433	24,4
Vammaispalvelut	-835 205	14,4
ARJEN TUKI YHTEENSÄ	-2 274 444	39,2
Vastaanotto toiminta	-540 902	9,3
Ilmaisjakelu	-51 876	0,9
Lyhytaikainen osastohoito	-184 637	3,2
Kuntoutuspalvelut	-227 949	3,9
Mielenterveyspalvelut	-59 375	1,0
Suun terveydenhuollon palvelut	-127 627	2,2
Työterveyshuollon palvelut	27 270	-0,5
TERVEYDEN-JA SAIRAANHOITO	-1 165 095	20,1
Erikoissairaanhoido	-1 938 706	33,4
Ensihoito ja sairaankuljetus	-69 000	1,2
ERIKOISSAIRAANHOIDON	-2 007 706	34,6
SoTe YHTEENSÄ	-5 804 447	100

8.5.3 Sivistysosasto

Talous						
Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	139385,08	108 520,00	28 400,00	136 920,00	167 876,17	30 956,17
Toimintamenot	2250459,44	2 253 340,00	-18 600,00	2 234 740,00	2 233 558,02	-1 181,98
Netto	-2 111 074,36	-2 144 820,00	47 000,00	-2 097 820,00	-2 065 681,85	32 138,15
Ulkoiset ja sisäiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	139385,08	108 520,00	28 400,00	136 920,00	167 876,17	30 956,17
Toimintamenot	2669270,23	2 649 430,00	-18 600,00	2 630 830,00	2 658 179,16	27 349,16
Netto	-2529885,15	-2 540 910,00	47 000,00	-2 493 910,00	-2 490 302,99	3 607,01
Vyörytyserät	-141 487,42					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 32,92	31.12.2018 34,80	31.12.2017 36,71	31.12.2016 39,16	31.12.2015 33,70	31.12.2014 33,31
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	1 107 880,08					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	153 273,67					
Arvo 31.12	954 606,41					

Sivistyshallinto

Sivistyshallinnon tavoitteena on luoda edellytyksiä ja asettaa suuntaviivoja opetus- ja sivistystoimen (esi- ja perusopetukselle-, kirjasto-, kulttuuri-, liikunta-, nuorisotoimi, kansalaisopisto, musiikkitoiminta, taiteen perusopetus) kehittymiselle ja arvioida toimintaa.

Sivistyslautakunta on kokoontunut vuoden 2019 aikana 10 kertaa käsitellen 110 asiakoh-
taa. Sivistyslautakunnan esittelijänä toimii sivistysjohtaja tai hänen estyneenä ollessa rehtori.

Sivistyslautakunta ja osallistuminen kokouksiin:

Tuukkanen Antti	pj. elokuu 2019 saakka	6/10
Hänninen Jarkko	vpj, pj. syyskuusta 2019 alkaen	7/10
Humalajoki Johanna	jäsen	9/10
Huumarkangas Henrik	jäsen, vpj. syyskuusta 2019 alkaen	2/10
Parkkonen Jarkko	jäsen	1/10
Uotila Elina	jäsen	7/10
Uusimäki Marjatta	jäsen	8/10
Eteläkari Marika	varajäsen	0/10
Koskinen Anne	varajäsen	3/10
Lahti Kalevi	varajäsen	1/10
Lampinen Jenna	varajäsen syyskuusta 2019 alkaen	1/10
Ohranen Elina	varajäsen	1/10
Sauramäki Paavo	varajäsen	1/10
Seppänen Tarja	varajäsen, vars.jäsen syyskuusta 2019 alkaen	3/10
Uusisalo Jari-Pekka	varajäsen	0/10
Honkanen Jaana	khall edustaja	6/10
Immonen Maija-Liisa	stj, esittelijä	8/10
Auranen Heli	varhaiskasvatusjohtaja	6/10
Honkonen Sanna	rehtori, esittelijä (2 kokousta)	8/10
Huumarkangas Jouko	khall pj.	1/10
Ohranen Maarit	kirjastonhoitaja	3/10
Peura Sari	kaavavalmistaja	1/10

Sivistyslautakunta on tehtävänsä mukaisesti päättänyt sivistystoimen toiminnasta ja taloudesta, perusopetuksen työajoista, hankinnoista sekä virkojen ja toimien täyttämisestä, hyväksynyt opetussuunnitelmaan perustuvan lukuvuosisuunnitelman ja varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman sekä päivittänyt turvallisuussuunnitelmia. Kunta on kilpailuttanut osan koulukuljetuksista itse ja ollut mukana Perhon kunnan ja Pohjanmaan Ely-keskuksen kanssa kuljetusten kilpailutuksessa kolmelle vuodelle. Kuljetukset eivät ole enää kunnan sisäisiä, joten Ely-keskus osallistuu kuljetuskustannuksiin, mikä alentaa kuljetusten hintaa vuositasolla.

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluita kootaan yhteen paikkaan, perhekeskukseen. Perhekeskustoiminta on aloitettu kuntalaisille järjestetyillä kunnan, Saarikan ja järjestöjen järjestämien lasten ja perheiden palveluiden esittelyllä. Lisäksi lautakunta on myöntänyt avustuksia liikunta- ja nuorisjärjestöille sekä huomionnut vuoden aikana nuoriso- ja urheilutoiminnassa ansioituneita henkilöitä.

Päiväkoti ja koulu toimivat uusissa, ajanmukaisissa tiloissa. Uusien tilojen myötä on myös toimintakulttuuria kehitetty ja kehitetään edelleen. Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen henkilöstön yhteiskäyttöä on jonkin verran ja yhteistyötä kehitetään edelleen.

Vuonna 2019 on sivistysosaston kustannuksia pienennetty ja toimintoja on supistettu. Lapsiperheiden tilapäinen kotipalvelu on lakkautettu 1.7.2019 lukien. Liikunnanohjaajan työpanosta on pienentynyt 7.8.2019 lukien 50 %:n työajasta 25 %:iin. Sivistyslautakunta on päättänyt myös aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korottamisesta ja poistanut koululaisten oikeuden hoitoon päiväkodissa koulun loma-aikoina. Talousarvion 2020 laadinnan yhteydessä sivistysosastolle on tehty muitakin säästötoimia kustannusten pienentämiseksi.

Koulutuspalvelut

Sivistyshallinto, esi- ja perusopetus ja niihin liittyvät hankkeet, aamu- ja iltapäivätoiminta, kansalaisopisto ja taiteen perusopetus.

Toiminta-ajatus

Tavoitteena on sivistynyt, aktiivinen ja osallistuva kansalainen, joka ottaa vastuuta omasta ja muiden hyvinvoinnista sekä elinympäristöstään ja saa Kyyjärveltä hyvät eväät oppimiselle, kasvulle, osallisuudelle ja hyvinvoinnille.

Talousarvion toteutuminen

Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	50998,92	53 420,00	18 000,00	71 420,00	92 394,14	20 974,14
Toimintamenot	1437620,44	1 499 238,00	-17 300,00	1 481 938,00	1 491 346,49	9 408,49
Netto	-1 386 621,52	-1 445 818,00	35 300,00	-1 410 518,00	-1 398 952,35	11 565,65
Ulkoiset ja sisäiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	50998,92	53 420,00	18 000,00	71 420,00	92 394,14	20 974,14
Toimintamenot	1690725,61	1 729 838,00	-17 300,00	1 712 538,00	1 751 525,55	38 987,55
Netto	-1639726,69	-1 676 418,00	35 300,00	-1 641 118,00	-1 659 131,41	-18 013,41
Vyörytyserät	-93 169,36					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 0,00	31.12.2018 19,40	31.12.2017 20,01	31.12.2016 23,71	31.12.2015 21,25	31.12.2014 21,11
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	756 753,17					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	82 627,61					
Arvo 31.12	674 125,56					

Koulutuspalveluiden tavoitteena on tarjota laadukas esi- ja perusopetus 0-9. luokkalaisille sekä kuntalaisille mahdollisuus itsensä omaehtoiseen kehittämiseen, harrastustoimintaan ja virkistykseen.

Tavoite /Toimenpide	Tavoitetaso 2019	Mittari	TP2019
Kuntalaisten osaamisen ja hyvinvoinnin edistäminen -kansalaisopiston monipuolinen kurssitarjonta	Liikunta-, käsityö-, taide- ja kulttuuriharrastustoimintaa eri-ikäisille kuntalaisille Erityisryhmien huomioiminen kansalaisopiston ohjelmassa, ikäihmisten liikuntaa, maahanmuuttajien kielipintoja.	Piirien lukumäärä, tuntimäärät ja osallistujamäärät.	Piirejä 43, osallistujia 456 (naisia 81,4 % ja miehiä 18,6 % osallistujista). Tuntimäärä 830,90, joista -liikuntaan 219,40 tuntia (26,4 %), - käden taidot 182,20 tuntia (21,9 %), - musiikki 130,60 (15,7 %), - kuvataide 114 tuntia (13,7 %), - kielten opetus 69 tuntia (8,3 %), - teatteri ja tanssi 62 t (7,5 %), - tietotekniikka 36 t (4,3 %) - kirjallisuus 18 t (2,2 %). Seniorijumppa on toteutunut Valtionosuustunnin keskihinta on 33,54 €.
Taiteen perusopetuksen antaminen	Kyyjärveläisiä oppilaita musiikkiopistossa 12 oppilasta Kuvataiteen perusopetusta	Oppilasmäärä Oppilasmäärä	12 oppilasta musiikkiopistossa ja 7 oppilasta kuvataiteen perusopetuksessa.
Esiopetuksen uuden paikallisen opetussuunnitelman toteuttaminen.	Uuden opetussuunnitelman tavoitteet toteutuvat. Yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa lisääntyy. Verkostoituminen naapurikuntien esiopetuksen kanssa.	Päätökset. Opettajan ja yhteistyötahojen arviotavoitteiden toteutumisesta. Yhteinen toiminta ja yhteiset tapahtumat varhaiskasvatuksen kanssa.	Varhaiskasvatuksen kanssa yhteistyö on lisääntynyt. Yhteistyön muotoja ovat olleet mm.tiedonsiirtopalaverit ja yhteiset toimintatatuokiot. Tilojen yhteiskäytöstä on myös keskusteltu. Uutta esiopsia on pyritty toteuttamaan lapsilähtöisesti ja suunnitelmallisesti. yksilöllisesti. Oppimisympäristö ei tilan ahtauden ja jatkuvien siirtymisten takia ole aina tarkoituksenmukainen.

			Verkostoituminen naapurikuntien kanssa ei ole toteutunut.
Opetussuunnitelman toteutuminen , uuden toimintakulttuurin kehittäminen ja omaksuminen koko koulussa.	Opetussuunnitelman tavoitteiden toteutuminen. Toiminnallisuuden ja oppilaiden osallisuuden sekä yrittäjyyskasvatuksen lisääntyminen. Oppilaiden osallisuuden tunteen lisääntyminen. Tiimi- ja yhteisopettajuuden sekä samanaikaisopetuksen kehittäminen osittain vuosiluokkiin sitoutumattomana opetuksena. Erityisopetuksen kehittäminen. Toimivat käytänteet uudessa ympäristössä. Seudullinen yhteistyö.	Oppilaiden arviointi, saavutetut tiedot ja taidot. Oppilaille, huoltajille ja henkilökunnalle tehtyjen kyselyjen tulokset. Yrittäjyyskasvatussuunnitelman toteutuminen. Monialaisen opintokokonaisuuksien toteutuminen.	Opetussuunnitelmat tavoitteet ovat toteutuneet mm. oppilaat kokevat valtakunnan tasoon verrattuna, että heitä osallistetaan hyvin. Henkilökunnan tiimit ovat kokoontuneen 1 krt/vko ja koulun laajemmat tiimit esim. tiiva ja oh 1 krt/kk. Soluissa on toteutettu yhteisopettajuutta yksittäisissä aineissa ja hankkeen kautta. Erityisopetusta on kehitetty mm. palkkaamalla hanketyöntekijä. Seudullista yhteistyötä on tehty mm. opetussuunnitelman päivityksen yhteydessä ja hyvien käytänteiden jakamisessa. Luokat ovat myös vierailleet seutukunnan muissa kouluissa.
Henkilöstön hyvinvointi, terveys, turvallisuus, yhteistoiminta, arvostus ja osaamisen kehittäminen. Toimivat käytänteet uusissa tiloissa.	Laaditun työhyvinvointisuunnitelman toteuttaminen Kehityskeskustelut 1 krt/v. Työpajarakennuksen ilmanlaadun parantaminen ja tulevien toimenpiteiden suunnittelun ja toteutuksen käynnistäminen.	Työhyvinvointisuunnitelmaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen. Toteutuneet kehityskeskustelut Sairauspoissaolopäivien määrä. Hyvinvointiprofiilikyselyt. Arviointikeskustelut. Päätökset.	Työhyvinvointisuunnitelma on toteutunut ja henkilökunta on keskimääräistä (valtakunnan ja kunnan tasoon verrattuna) tyytyväisempi työolosuhteisiin. Kehityskeskustelut ovat toteutuneet. Lyhyet sairauspoissaolot ovat vähentyneet.
Henkilöstökehittäminen	Opettajat 100 % muodollisesti päteviä. Ohjaajille 100 % vaadittu koulutus. Koulutussuunnitelman mukaisen koulutuksen järjestäminen: -Veso-koulutusta 3 pv / opettaja ja Kiky-koulutus 1 pv	Muodollisesti pätevien opettajien ja ohjaajien osuus koko opettaja-/ohjaajakunnasta – koko lukuvuoden työskentelevät. Koulutussuunnitel-	Päätoimisista opettajista 95% ovat muodollisesti päteviä pl. lukien opinto-ohjaus ja yksittäisiä vvt aineenopetuksessa. Ohjaajilla on 100% vaadittava koulutus.

	Säännölliset perustehtävää tukevat yhteiset pedagogiset keskustelut opettajilla ja koko henkilöstöllä Uusien työntekijöiden perehdyttäminen	man toteutuminen/ koulutuspäivien määrä. Toteutuneet keskustelut, yhteinen suunnittelu.	Koulutussuunnitelmakoulutuksia on toteutunut noin 3 kertaa / hlö.
Ennaltaehkäisevä ja varhainen tuki. Riittävät oppilashuoltoresurssit. Yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen.	Sujuva ja ennaltaehkäisevä sidosryhmäverkostojen toiminta. Kuraattorin palvelut 2 pv/vko, vastaavan kuraattorin palvelut. Koulupsykologi 3 pv/kk. Kouluterveydenhoitaja 1 pv/vko Lääkäri ja hammaslääkäripalveluita saatavilla lähipalveluna. Suunnitelman mukaiset kouluterveystarkastukset Yhteisöllisen oppilashuollon vuosikellon mukainen toiminta.	Pedagogisten asiakirjat. Monialaisten oppilashuoltopalaverien määrä. Henkilöstön määrä ja mitoitusmääräysten toteutuminen. Yhteisöllisen oppilashuollon toiminnan arviointi.	Monialaisia oppilashuollon palavereita 14. Yhteisöllisen ohjauksen palaverien määrä 8. Kuraattori koululla 1,5 pvä/vko. Koulupsykologi 2,5 pvä/kk. Kouluterveydenhoitaja 1 pvä/vko. Kouluterveystarkastukset on tehty ja oppilashuollon vuosikello on toteutunut.
Riittävä ja asiantunteva opinto-ohjaus	Pysyvä opinto-ohjausjärjestelmä sekä ohjauksen korkea laatu. 100 % peruskoulun päättävistä sijoittuu jatko-opiskelupaikkoihin.	Oppilaan ohjaustuntien määrä. Jatko-opiskelupaikkoihin sijoittuneet ja kiinnittyneet oppilaat kaikista peruskoulun päättäneistä.	Opinto-ohjausta on oppitunteina 3 vvt ja ohjaus- ym. tunteina 4 vvt. Kaikki perusopetuksen päättäneet saivat jatko-opiskelu paikan.
Lasten ja nuorten hyvinvointi. Toimiva koulun arki uusissa tiloissa. Turvallinen oppimisympäristö	Kouluviihtyisyyden ja osallisuuden parantaminen. Kannustavan ilmapiirin luominen. Lapsen kokonaisvaltainen huomioiminen. Terveelliset, turvalliset ja viihtyisät koulutilat kaikin puolin. Työpajarakennuksen tulevaisuuden selkeytyminen. Koulun pihan viihtyisyyden lisääminen. Ajan tasalla oleva turvallisuuskansio ml. ajanmukaiset järjestyssäännöt.	Oppilaille teetetyt kyselyt. Oppilaskunnan järjestämien tapahtumien/toiminnan lukumäärä. Oppilaskunnan hallituksen kokoontumisten lkm. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen. Teetetyt kyselyt. Päätökset.	Oppilaat ovat valtakunnan tasoon verrattuna jonkin verran tyytyväisempiä kouluviihtyvyyteen, osallisuuteen ja ilmapiiriin. Yläkoulun oppilaskunta on järjestänyt 6 tapahtumaa, alakoulun oppilaskunta 7 ja hallituksen kokouksia on ollut 12. Työpajarakennuksen ilmanvaihtoa on parannettu ja vaihtoisia tiloja kartoitettu. Suunnittelu alkaa 2020 alku vuodesta.

Toiminnan laajuus: (tunnusluvuissa ovat mukana valmistavan opetuksen oppilaat kl 2017, 3 oppilasta)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
As.määrä 31.12.	1469	1431	1400	1376	1368	1353	1345	1311
perusopetuksen nettokust. €/opp. netto 1-9 lk	10121	10380	11268	11693	11838*	11271*	10953	10742
perusopetuksen oppilasmäärä 1-9 lk	138,5	133	131,5	125	126*	127,5*	129,5	133
esiopetus € /esioppilas	7618	9191	9573	7435	6129	6002	7482	7944
esiopetusoppilaiden lkm.	16	12,5	10,5	12,5	17,5	20	18,5	19
opetustuntia /vk perusopetus	334,5	336,9	320,2	321	315,6*	315	316	319
opetustuntia / perusop.oppilas	2,42	2,53	2,43	2,57		2,52	2,44	2,4
opetustuntia /vk esiopetus	25	21	20	21,5	24,75	24,5	22	22
opetusvkt. / esioppilas	1,56	1,68	1,90	1,72	1,41	1,39	1,19	1,1
kuljetusopp. lkm.	54	46,5	52,5	51	52	58,5	62	64
oppilaita/opettaja	10,8	10,5	10,92	10,2	10	11,35	11,38	11,26
päätoim. opettajien lkm.	15	15	13	13,5	15	13	13	13,5
osa-aik.erityisop. saavat	54	35,5	53/17	49	55	59	30,5	32
erityistä tukea saavat oppilaat	1	3,5	4	7	6	6	6	5
tehostettua tukea saavat oppilaat lkm.					24	26	26	23
11-v. oppioik.,oppilasm.	1	1	1	0,5	0	0	0	1
kouluruokailu €/opp.	662	750	757	697	657*	725	644,76	892
koulukuljetus €/opp.	1225	1309	1365	1427	1409*	1359	1437	1220
kiinteistömenot €/opp.	1148	1422	1363	1305	1379*	1372	1196	1474
avustajapalv.palkkam. €/ perusopetuksen opp.	778	826	822	811	938*	847	820	698

Koulutuspalvelujen kehittämistavoitteet suunnitelmakaudelle 2019 - 2021

1. Asumisviihtyvyyden näkökulmasta

Kuntalaisille on tarjolla hyvinvointia ja kehittymistä tukevaa kansalaisopiston toimintaa, joka vastaa kuntalaisten tarpeisiin. Esi- ja perusopetusta, kerhotoimintaa, aamu- ja ilta- päivätoimintaa sekä taiteen perusopetusta on tarjolla kunnassa.

2. Laadukkaiden palvelujen näkökulmasta

Opetustoimessa on ammattitaitoinen henkilöstö, joka vastaa opetussuunnitelman mukaisesta opetuksesta ja kehittää opetuksen sisältöä ja laatua. Koululla aloitetaan uuden opetussuunnitelman mukainen toimintakulttuuri. Opetusta annetaan riittävän pienissä opetusryhmissä. Oppilaalla on mahdollisuus saada tarvitsemaansa tukea opiskeluunsa ja koulunkäyntiin koulun opetus- ja oppilashuollon henkilöstöltä.

3. Taloudellisuusnäkökulmasta

Tehdään yhteistyötä sivistystoimen yksiköiden kesken ja naapurikuntien koulujen kanssa, jotta opetus ja ohjaus saataisiin järjestettyä tarkoituksenmukaisesti.

4. Henkilöstönäkökulmasta

Henkilöstön hyvinvointia ja osaamista kehitetään ja tuetaan. Tavoitteena on saada pysyvä, ammattitaitoinen henkilökunta tulevaisuudessakin. Naapurikuntien kanssa yhteisiä opettajia. Henkilöstön työhyvinvointia kehitetään.

Kirjastopalvelut

Talousarvion toteutuminen

Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	8635,67	3 400,00	-1 300,00	2 100,00	2 271,52	171,52
Toimintamenot	97694,32	90 393,00	4 300,00	94 693,00	87 448,51	-7 244,49
Netto	-89 058,65	-86 993,00	-5 600,00	-92 593,00	-85 176,99	7 416,01
Ulkoiset ja sisäiset			Mrm	Ta-muutoksin		Poikkeama
Toimintatulot	8635,67	3 400,00	-1 300,00	2 100,00	2 271,52	171,52
Toimintamenot	129271,9	122 698,00	4 300,00	126 998,00	116 504,30	-10 493,70
Netto	-120636,23	-119 298,00	-5 600,00	-124 898,00	-114 232,78	10 665,22
Vyörytyserät	-6 445,31					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 1,40	31.12.2018 1,40	31.12.2017 1,4	31.12.2016 1,4	31.12.2015 1,4	31.12.2014 1,40
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	23 174,23					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	3 830,03					
Arvo 31.12	19 344,20					

Toiminta-ajatus

Kirjastopalvelujen ”tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjastotoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä.” (Kirjastolaki 1 §)

Uusikirjastolaki (voimaan 1.1.2017) velvoittaa kirjastot tarjoamaan pääsyn aineistojen, tiedon ja kulttuurisisältöjen äärelle, ylläpitämään monipuolistuvaa ja uudistuvaa kokoelmaa, edistämään lukemista ja kirjallisuutta, tarjoamaan tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen luku- ja kirjoitustaitoon, tarjoamaan tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistämään yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Tehtävänsä hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö, sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Kirjasto on erittäin käytetty palvelu. Sillä on keskeinen rooli demokratian toteutumisessa maksuttomuuden ja verkottumisen avulla. Palveluita annetaan tasapuolisesti iästä, sukupuolesta, uskonnosta, kansallisuudesta, kielestä tai yhteiskunnallisesta asemasta riippumatta.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso 2019	Mittari	TP2019
Palvelun hyvä saatavuus	Omatoimikirjaston aktiivinen markkinointi ja käyttösopimusten määrän lisääminen. Henkilökunnan määrä 1,5 htv. Henkilökunnan osaamisen jatkuva kehittäminen muuttuviin tarpeisiin.	Omatoimikirjaston kävijätalastot. Henkilökunnan määrä. Toteutuneet koulutuspäivät	Omatoimisopimusten määrä lähes kaksinkertaistui. Sopimuksia oli 31.12.2019 226 kpl. Omatoimikirjastoon kirjautumisia 1477. Henkilötyövuosia 1,63. (sisältää asiointipisteen hoidon 2 pv/vk ajalla 1.2. – 31.12.2019.) Koulutuspäiviä 5,75.
Monipuolinen aineistokokoelma	Kirjahankinnat ovat yli maakunnan keskiarvon. Omaa kokoelmaa täydennetään Keski-kirjastojen välisellä seutulainauksella ja mahdollisilla kaukolainoilla.	Hankinnat Kaukolainat Siirtolainat	Hankintojen määrä pieneni n. 20 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kaukolainoja on ollut vain 6 kpl / seutulainoja 1878 (9% kokonaislainauksesta). Siirtolainoilla on täydennetty omaa kokoelmaa.
Seutu-yhteistyö	Mukanaolo Keski-kirjastojen kirjastoyhteistyössä Osallistuminen *kehittämiskirjaston järjestämään toimintaan ja koulutuksiin. (*Tampereen kaupunginkirjasto, toimialueena Pirkanmaan ja Keski-Suomen kunnat)	Kirjastojen työntekijöiden kokoontumiset. Yhteiset hankkeet ja projektit. Aineistokuljetukset	Kirjaston henkilökunta on osallistunut yhteisiin kokouksiin ja koulutuksiin. PiKe-alueen Digi-hankeeseen osallistuminen (2019-2020). Asiakkaalle maksuttomat aineistokuljetukset 2 kertaa viikossa. Kustannus 145 € / vuosi.
Monipuolinen tapahtumatarjonta	Tapahtumia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa	Tapahtumat	Kirjasto on järjestänyt tapahtumia yhteistyössä kunnan eri hallintokuntien, järjestöjen, yksityisten ja hankkeitten kanssa.

Toiminnan laajuus

	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
As.luku 31.12.	1400	1376	1368	1353	1345	1311
Kirjastokäynnit	23488	24385	24220	22230	18977	19733
Verkkokäynnit	4355	4597	1994	6746	8447	27421
Lainat	24914	23648	22885	23860*	21609	20892
Lainat/ as.	17,8	17,2	16,7	17,6	16,1	15,9
Kirjahankinta kpl/1000as	668	565	819	698	663	561
Muu aineistohank. kpl /1000as	141	101	225	119	96	59
Kirjaston menot €/as	66,41	73,63	85,97	101,56	96,11	87,13
Tapahtumat kpl	12	14	20	15	21	31
Tapahtumien kävijämäärä	402	486	635	286	947	818
Käyttäjäkoulutukset kpl					17	14
Käyttäjäkoulutuksiin osallistujamäärä					257	184
Näyttelyt	5	9	6	7	10	7
Kirjastonjohtaja	0,11	0,08	0,1	0,03	0,03	0
Kirjastonhoitaja					0,9	0,9
Kirjastovirkailija	1,53	1,44	1,64	1,58	*0,79	*0,73

V. 2018 * omatoimikirjaston käyttöönottoa on valmisteltu ja otettu käyttöön lokakuussa 2018, kirjastovirkailija on ollut kokoaikaisesti töissä 6 kk, henkilöstömenoja kirjattu investointeihin omatoimikirjastolle.

V.2019 * Uutena palveluna kirjastoon siirtyi 1.2. alkaen asiointipiste, joka aiemmin sijaitsi kunnanvirastolla. Asiointipiste palveli kahtena päivänä viikossa klo 10-16. Sen toimialueeseen kuuluvat Kelan, maistraatin, TE- toimiston ja verohallinnon palvelut. Asiointipiste lopetti toimintansa 31.12.2019. Kirjastossa järjestettiin kahdet ennakkovaalit. Kirjaston henkilökunta osallistui vaalityöhön.

Kirjasto on vakiinnuttanut toimintansa Touhulan kiinteistössä, jossa on asianmukaiset, valoisat ja viihtyisät tilat. Kuntalaiset ja eri yhteistyökumppanit ovat ottaneet kirjaston tilat aktiiviseen käyttöön. Tilojen käyttöastetta lisää omatoimikirjasto.

Kirjasto on hyvin kuntalaisten saavutettavissa. Henkilökunnan asiakaspalveluaika oli 24 tuntia viikossa. Palveluaukioloaikojen lisäksi omatoimikirjasto oli asiakkaitten käytettävissä päivittäin klo 7 – 21.

Karstulan kunnan kanssa tehty sopimus kirjastonjohtajan palveluista päättyä 31.7.2018 kirjastonhoitaja on vastannut kirjaston päivittäisen toiminnan sujumisesta. Sivistysjohtaja toimii hallinnollisena kirjastonjohtajana.

Asiointipiste (ent. yhteispalvelupiste) palveli kuntalaisia kirjastolla helmikuusta- joulukuuhun 2019 saakka, kunnes se lakkautettiin palvelujen vähäisen kysynnän vuoksi.

Tiedottamiseen ja markkinointiin on kirjastossa panostettu entistä enemmän. Näkyvyys paikallislehdessä, artikkelit Nopola Newsissä ja sosiaalisen median (Facebook ja Instagram) päivitykset ovat tehneet kirjaston palveluja näkyvämmäksi. Monipuolinen tapahtumatarjonta linkitettynä monikanavaiseen tiedottamiseen on tuonut kirjastolle uusia asiakkaita.

Kirjastopalvelujen kehittämistavoitteet suunnitelmakaudelle 2019 – 2021

1. Asumisviihtyvyyden näkökulmasta

Kirjaston aukioloaikojen ja saavutettavuuden tulee vastata käyttäjien tarpeita ja tilojen olla viihtyisät. Omatoimikirjasto lisää kirjastopalveluiden saavutettavuutta. Oheistapahtumat ja näyttelyt monipuolistavat kirjaston tarjontaa.

2. Laadukkaiden palvelujen näkökulmasta

Riittävä määrä ammattitaitoista henkilökuntaa, hyvät aineistomäärärahat ja terveet tilat ovat edellytyksiä laadukkaille kirjastopalveluille.

3. Taloudellisuusnäkökulmasta

Kirjastot ovat verkostoituneet tehokkaasti. Keski-kirjastojen aineistokuljetus on tehokas ja edullinen.

4. Henkilöstönäkökulmasta

Kirjastot kehittyvät ja asiakkaiden tarpeet myös. Muutoksiin varautuminen ja niistä selviytyminen edellyttää, että henkilöstökoulutukseen varataan aikaa ja resursseja. Tämä on tärkeää myös työssä jaksamisen kannalta.

Vapaa-aika- ja kulttuuripalvelut

Liikunta- ja nuoriso- sekä kulttuuripalvelut ja niihin liittyvät hankkeet

Toiminta-ajatus

Kunnan tarjoamat vapaa-ajan palvelut ja kulttuuripalvelut antavat käyttäjilleen mahdollisuuden itsensä kehittämiseen, elämyksiin, virkistykseen ja hyvään elämään. Kunnan tarjoamat tapahtumat palvelevat eri-ikäisiä kuntalaisia, vapaa-ajan asukkaita sekä yritystoimintaa.

Talousarvion toteutuminen

Talous						
Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	33920,47	18 500,00	1 700,00	20 200,00	20 406,72	206,72
Toimintamenot	137606,92	100 333,00	-2 500,00	97 833,00	87 312,63	-10 520,37
Netto	-103 686,45	-81 833,00	4 200,00	-77 633,00	-66 905,91	10 727,09
Ulkoiset ja sisäiset						
Ulkoiset ja sisäiset			Mrm	Ta-muutoksin		Poikkeama
Toimintatulot	33920,47	18 500,00	1 700,00	20 200,00	20 406,72	206,72
Toimintamenot	178465,76	143 083,00	-2 500,00	140 583,00	134 290,54	-6 292,46
Netto	-144545,29	-124 583,00	4 200,00	-120 383,00	-113 883,82	6 499,18
Vyörytyserät	-7 338,79					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 0,00	31.12.2018 1,00	31.12.2017 1,00	31.12.2016 1,90	31.12.2015 1,00	31.12.2014 0,85
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	472 757,36					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	57 413,43					
Arvo 31.12	415 343,93					

Vapaa-aika- ja kulttuuripalveluiden tavoitteena on tarjota kuntalaisille vapaa-ajan harrastuksia ja kehittävää ajanviettoa, elämyksiä sekä virkistystä, estää nuorten syrjäytymistä sekä edistää kuntalaisten fyysistä ja henkistä hyvinvointia.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite /toimenpide	Tavoitetaso 2019	Mittari	TP2019
Yhteistyö -seutukunnallinen yhteistyö - paikallinen yhteistyö järjestöjen kanssa tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämisessä	Osallistuminen seudullisiin tapahtumiin ja niiden järjestämiseen Yhteiset palaverit järjestöjen kanssa vähintään 2 kertaa vuodessa Järjestöjen kanssa yhteisiä tapahtumia	Tapahtumat ja kuljetukset Palavereiden lukumäärä, osallistuvien järjestöjen määrä Tapahtumien määrä	Grazy action – tapaamiset Piispalassa 10 kertaa, osallistujia keskimäärin 30. Maaseudun sivistysliiton järjestämää yhteistä toimintaa, kunta mukana.
Terveysliikunnan edistäminen -aikuisten terveystoimintaa -hyötyliikuntaan kannustaminen -painonhallinta -työpaikkaliikunnan edistäminen -liikuntaneuvontaa -ravintoneuvontaa	Aikuisten terveyden edistäminen yhteistyössä työterveyshuollon ja järjestöjen kanssa Saada keski-ikäistä ja ikääntyvää väestöä liikkumaan Liikuntaneuvontaa erityisesti työikäisille ja ikääntyville, liikuntareseptit	Hankkeen toteutuminen Osallistujamäärät Kampanjat Ryhmiä toteutuminen, osallistujamäärät Liikunnanohjaajan antama ohjaus	Terveystoimintahanketta ei ole ollut. Kuntosaliohjausta 2 ryhmää, naiset ja seniorit. Venyttelyä ja kehonhoitoa. Kansalaisopiston tarjonnassa paljon liikuntapiirejä. Matalan kynnyksen liikuntapiiri ikäihmisille.

	<p>Miesten mukaan saaminen liikuntaryhmiin, peli-iltoja</p> <p>Aikuisten liikuntaleiri, tutustumista eri liikuntalajeihin</p> <p>Työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen, taukojumppa, ohjatut liikuntatuokiot</p> <p>Lasten ja nuorten liikunta, perheliikunnan edistäminen</p>	<p>Osallistujamäärät</p> <p>Osallistujamäärät</p> <p>Yhteistyö työterveyshuollon ja työpaikkojen kanssa, haasteryhmät Sairauspoissaolojen väheneminen</p> <p>Liikuntatapahtumat, liikuntaleiri</p>	<p>Kansalaisopiston liikuntapiireissä 26 miestä.</p> <p>Ei toteutunut.</p> <p>Työhyvinvointisuunnitelman päivitys tehty.</p> <p>Sairauspoissaolot eivät ole vähentyneet, ilman sairauspoissaoloja olleiden määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna.</p> <p>KyySport leirillä 40 osallistujaa, 2 leiriä.</p>
<p>Nuorten harrastusmahdollisuudet</p> <p>-Nuorisotalo toiminta</p> <p>-Kerho/retki ja leirit toiminta</p> <p>-Uimaopetus</p> <p>-Ikkäpolvien välinen yhteistyö</p> <p>-järjestöjen toiminnan tukeminen</p>	<p>Nuorisotalolla ohjattua toimintaa</p> <p>Nuorisotalo avoinna 12 h viikossa</p> <p>Vähintään 4 retkeä /vuosi</p> <p>Paikallisen harrastustoiminnan kehittämishanke: KyySport-leiri, 75 osallistujaa.</p> <p>Tuetaan järjestöjen ohjattua toimintaa</p> <p>Uimaopetuksessa 20 lasta.</p>	<p>Toteutuneet aukiolot ja osallistujamäärät.</p> <p>Retkien määrä</p> <p>Osallistujamäärä</p> <p>Osallistujamäärä</p> <p>Avustukset ja tuki</p> <p>Osallistujamäärä</p>	<p>Nuorisotalo avoinna 12 tuntia viikossa.</p> <p>Neljä retkeä toteutunut</p> <p>Nuorisotalolla on ollut teemailtoja ja kaksi yönuopparia.</p> <p>Uimaopetuksessa on ollut 22 lasta.</p> <p>KyySport-leireillä on ollut 40 lasta.</p> <p>Kunta on myöntänyt avustuksia liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöille 15.020 €.</p> <p>Uimaopetuksessa on ollut 22 lasta.</p>
<p>Nuorten osallisuuden lisääminen</p> <p>-nuorisovaltuusto</p>	<p>Uuden nuorisovaltuuston aktiivinen toiminta. Nuorisovaltuusto edustettuna valtuuston kokouksissa ja pyydettyä muissa kokouksissa.</p> <p>Nuorisovaltuustolta pyydetään lausuntoja erityisesti nuoria koskevissa asioissa.</p> <p>Kummiluottamushen-</p>	<p>Nuorisovaltuuston kokoukset, aloitteet, osallistuminen luottamuselementtien kokouksiin</p> <p>Tapaamiset kummi-</p>	<p>Nuorisovaltuustolla on ollut kaksi kokousta ja se on järjestänyt Kupla-ilmapalloturnauksen kesällä 2019.</p> <p>Nuorisovaltuuston edustajat eivät ole olleet toimielinten kokouksissa.</p> <p>Ei ole toteutunut.</p>

	<p>kilotoiminta on käynnistynyt</p> <p>Nuorisovaltuusto näkyy sosiaalisessa mediassa</p>	<p>luottamushenkilöiden kanssa</p> <p>Nuorisovaltuuston omat sivut</p>	<p>Nuorisovaltuustolla on omat nettisivut.</p>
<p>Etsivä nuorisotyö-yhteistyö naapurikunnan kanssa etsivän nuorisotyön palkkaamisessa-toiminnasta tiedottaminen</p>	<p>Etsivä nuorisotyöntekijä kunnassa 1 pv /vko, tavoittaa kaikki alle 29-vuotiaat koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevat</p> <p>Ostopalvelusopimus Piispalan nuorisomatkailukeskuksen kanssa</p> <p>Etsivä nuorisotyö näkyy koululla ja nuorisotalolla säännöllisesti</p>	<p>Toteutuneet päivät</p> <p>Asiakasmäärät</p> <p>Ohjausryhmän kokoukset</p> <p>Vierailut koululla ja nuorisotalolla</p>	<p>Keväällä 2019 tarpeen mukaan, syksyllä 2019 2 päivää / viikko. Asiakkaita 10.</p> <p>Ostopalvelusopimus Karstulan kunnan kanssa, yksi ohjausryhmän kokous.</p> <p>Etsivä nuorisotyöntekijä on ollut koulun välitunti-toiminnassa mukana 1 krt / 2 kk.</p>
<p>Nuorten työpaja-toiminta-yhteistyö naapurikunnan kanssa toiminnan järjestämisessä-toiminnasta tiedottaminen-arjenhallinnan ohjausta</p>	<p>Hyödynnetään seutukunnallisia nuorten hyvinvointiin ja työelämävalmiuksien kehittämiseen tähtäviä hankkeita Grazy action -toiminta</p> <p>Työhakuvalmiuksien lisääminen, Nyttöyöpaja Piispalassa</p>	<p>Toteutuneet päivät</p> <p>Asiakasmäärät</p> <p>Yhteistyöpalaverit</p> <p>Osallistujamäärät</p> <p>Ohjauskerrat ja osallistujamäärät.</p>	<p>Kyyjärveläisiä nuoria ei ole ollut työpajatoiminnassa mukana.</p> <p>Grazy action-toimintaa 10 kertaa, osallistujia 30 /kerta.</p>
<p>Monipuoliset kulttuuripalvelut-omaehtoisen kulttuurityön tukeminen-seudullista yhteistyötä</p>	<p>Tapahtumia eri ikäisille kuntalaisille, kunnassa ja seutukunnalla</p> <p>Kuljetuksia lähialueen kulttuuritapahtumiin 2 krt/vuosi Tarinatalkoot-hanke</p> <p>Avustukset omaehtoiseen kulttuuriin</p>	<p>Tapahtumien määrä</p> <p>Osallistujamäärät</p> <p>Seudulliset tapahtumat</p> <p>Kuljetusten toteuttaminen</p> <p>Kirjoittajapiiriin osallistujamäärät</p> <p>Avustukset</p>	<p>Yhteisiä kulttuuritapahtumia kunnan eri toimiyksiköiden ja järjestöjen kanssa</p> <p>Kuljetuksia ei ole ollut.</p> <p>Tarinatalkoot hanke on toteutunut, 3 kirjailijavierailua ja kirjoittajapiirissä 9 osallistujaa.</p> <p>Avustuksia on myönnetty.</p>

Toiminnan laajuus

	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
As.luku 31.12.	1400	1376	1368	1353	1345	1311
Avustukset €/as.	14,54	12,32	11,26	11,47	11,71	11,15
Toimintamenot €/as.	106,88	99,55	109,11	116,08	107,47	86,87
Kuntotapahtumat	16	43*	50			
Nuorisotalo avoinna h/vk	10	11	12	12	12	12
Nuorisotalon kävijä-määrä ka/kerta		15	15	14	10	15
Retket kpl	4	6	9	14	9	4
Leirille osall.	39	40	66	82	103	40
Uimakouluun osall.	24	28	24	21	36	22
Muita tapahtumia	14	24				

- ostopalvelusopimukset Kyyjärven 4H-yhdistyksen kanssa nuorisotalon toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta sekä nuorisotalon siivouksesta
- etsivän nuorisotyöntekijän palveluiden ostaminen keväällä 2019 Karstulan kunnalta tarpeen mukaan ja syksystä alkaen 2 pv / viikko.

*Vapaa-aika ja kulttuuripalvelujen kehittämistavoitteet suunnitelmakaudelle 2019- 2021***1. Asumisviihtyvyyden näkökulmasta**

Kuntalaisille on tarjolla liikunnanohjauspalveluita, uimaopetusta, nuorisotalotoimintaa, lasten leiritoimintaa ja erilaisia liikunta- ja kulttuuritapahtumia sekä hyvät sisä- ja ulkoliikuntamahdollisuudet. Kunta tekee järjestöjen kanssa yhteistyötä. Nuorisovaltuusto tuo nuorten ääntä kuuluviin.

2. Laadukkaiden palvelujen näkökulmasta

Yhteistyöllä järjestöjen ja lähialueen kuntien kanssa järjestetyt palvelut. Kunta avustaa järjestötoimintaa. Palveluita tuottamassa ovat osaavat ohjaajat.

3. Taloudellisuusnäkökulmasta

Yhteistyö järjestöjen ja lähialueen kuntien kanssa. Kunta hakee hankerahoitusta nuorten harrastustoiminnan tukemiseen.

4. Henkilöstönäkökulma

Kunnassa on ollut liikunnanohjaaja (0,35 htv), jonka tehtävänä on järjestää ohjattua liikuntaa eri-ikäisille kuntalaisille, järjestää liikuntatilaisuuksia ja liikuntaneuvontaa. Kunta ostaa nuorisohjausta ja etsivää nuorisotyötä. Työpajaohjauksessa tehdään yhteistyötä seutukunnallisten hankkeiden kanssa, hyvinvoiva nuori hankkeen kanssa.

Kunnan tekniseltä osastolta ostetaan liikunta-alueiden hoito. Kunta vastaa henkilöstön ammatillisesta kehittämisestä ja työhyvinvoinnin edistämisestä.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista ja tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä tukea perheitä heidän kasvatustehtävissään.

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuksen toiminta-ajatuksena on tarjota lapsille turvallinen, aktiiviseen tiedonhankintaan kannustava kasvu- ja oppimisympäristö, jossa heillä on mahdollisuus kehittää persoonallisuuttaan ja taitojaan monipuolisesti leikin ja toiminnan kautta, omista lähtökohdista käsin. Keskeisenä tavoitteena on lapsen henkilökohtaisen hyvinvoinnin edistäminen ja yksilöllisyyden kunnioittaminen.

Keskeisellä sijalla toiminnassa on kasvatuskumppanuus. Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lapsen kehityksen ja oppimisen tueksi. Vanhempien ja henkilökunnan välinen yhteistyö on onnistuneen hoito- ja kasvatustyön perusta.

Talousarvion toteutuminen

Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	45830,02	33 200,00	10 000,00	43 200,00	52 803,79	9 603,79
Toimintamenot	577537,76	563 376,00	-3 100,00	560 276,00	567 450,39	7 174,39
Netto	-531 707,74	-530 176,00	13 100,00	-517 076,00	-514 646,60	2 429,40
Ulkoiset ja sisäiset			Mrm	Ta-muutoksin		Poikkeama
Toimintatulot	45830,02	33 200,00	10 000,00	43 200,00	52 803,79	9 603,79
Toimintamenot	670806,96	653 811,00	-3 100,00	650 711,00	655 858,77	5 147,77
Netto	-624976,94	-620 611,00	13 100,00	-607 511,00	-603 054,98	4 456,02
Vyörytyserät	-34 533,96					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 0,00	31.12.2018 13,00	31.12.2017 14,2	31.12.2016 12,2	31.12.2015 10	31.12.2014 10
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	0,00					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	9 402,60					
Arvo 31.12	-9 402,60					

Varhaiskasvatuksen kehittämistavoitteet suunnitelmakaudelle 2019-2021

1. Asumisviihtyvyyden näkökulmasta

- tarjotaan laadukasta, lapsilähtöistä ja monipuolista varhaiskasvatusta
- tarjotaan vuorohoitoa päiväkodissa
- tuetaan kotona hoidettavia lapsia ja perheitä
- kehitetään perhekeskusmallia sekä palvelunohjausta

2. Laadukkaiden palvelujen näkökulmasta

- edistetään monipuolisesti lapsen ja perheen kokonaisvaltaista hyvinvointia
- tarjotaan laadukkaat, lapsen tarpeista lähtevät riittävät palvelut
- sitoudutaan toimimaan kasvatuskumppanuuden hengessä
- kehitetään omahoitajuutta
- kehitetään pari- ja pienryhmäyöskentelyn toimintatapoja
- tehdään yhteistyötä koulun, kirjaston, liikuntatoimen, järjestöjen ja seurakunnan kanssa
- luodaan turvallinen ja terveellinen kasvuympäristö
- kehitetään tiedottamisen monipuolisuutta

3. Taloudellisuusnäkökulmasta

- vastataan palvelujen kysynnän vaihteluihin sopeuttamalla kunnallisia varhaiskasvatuspalveluja
- ostetaan varhaiserityisopettajan palvelu ostopalveluna lähikunnasta
- kehitetään sivistystoimen henkilöstön yhteiskäyttöä uusissa päiväkotien ja koulutiloissa

4. Henkilöstönäkökulmasta

- tuetaan, kehitetään ja ylläpidetään henkilöstön työhyvinvointia
- kehitetään ja uudistetaan käytäntöjä ja toimintatapoja muuttuvia olosuhteissa
- ylläpidetään säännöllistä palaveritoimintaa
- tuetaan ja ylläpidetään henkilöstön ammattitaitoa koulutusten kautta

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet

Tavoite/toimenpide	Tavoitetaso 2019	Mittarit	TP 2019
Laadukas varhaiskasvatus	<p>Varhaiskasvatuslain mukainen henkilöstömitoitus.</p> <p>Ammattitaitoinen henkilöstö.</p> <p>Pedagogisten toimintatapojen varhaiskasvatussuunnitelmatyön kehittäminen.</p> <p>Lapsilähtöinen, monipuolinen ja lapsia osallistava toiminta.</p> <p>Hyvä kasvatusyhteistyö vanhempien kanssa.</p> <p>Varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut lapsen kotona.</p> <p>Varhaiskasvatuksen opettajille riittävä toiminnan suunnittelu- ja valmistelu-aika.</p> <p>Yhteistyömahdollisuuksien kehittäminen eri toimijoiden kanssa.</p> <p>Asiakaskyselyn toteuttaminen 2019.</p> <p>Varhaiskasvatuksen toiminnan näkyväksi tekeminen mm. Nopola newsin kautta.</p> <p>Osallistuminen vihreä lippupäiväkotiohjelmaan.</p> <p>Osallistuminen Nuori Suomen organisoimaan metsämörri-toimintaan.</p> <p>Osallistuminen ilo kasvaa liikkuen projektiin.</p> <p>Dokumentoinnin kehittäminen.</p>	<p>Lapsi-aikuinen suhdeluku.</p> <p>Koulutuspäivien määrä.</p> <p>Pedagogisen tiimin kokoontumiset.</p> <p>Asiakastyytyväisyys.</p> <p>Kasvatuskumppanuus-keskustelujen toteutuminen.</p> <p>Aloituskeskustelujen toteutuminen.</p> <p>Suunnitteluajan toteutuminen.</p> <p>Yhteistyökäytäntöjen muotoutuminen.</p> <p>Asiakaskyselyn tulokset.</p> <p>Vihreä lippulaatutunnustus.</p> <p>Metsämörri-laatutunnustus.</p> <p>Kuukausittaiset kuvat ja kirjoitukset Nopola-newsiin.</p> <p>Liikuntahetkien määrä.</p> <p>Dokumenttien määrä.</p>	<p>Henkilöstömäärä on suhteutettu lain velvoittamaan lapsilukumäärään. Henkilöstömäärässä on huomioitu myös vuorohoito. Lapsi-aikuinen suhdeluku ei ole toteutunut henkilöstön poissaolojen aikana, vaikka laki sitä edellyttää.</p> <p>Koulutuspäiviä on ollut n. 1-3 pv / henkilö.</p> <p>Pedagogisia toimintatapoja on kehitetty varhaiskasvatusjohtajan johdolla koko henkilöstön kesken.</p> <p>Asiakaskysely toteutettiin joulukuussa 2019 ja sen perusteella vanhemmat ovat varsin tyytyväisiä varhaiskasvatuspalveluihin.</p> <p>Kasvatuskumppanuuskeskustelut ovat toteutuneet 100%.</p> <p>Aloituskeskustelut ovat toteutuneet 100%, ja niistä noin 80% on toteutunut lasten kotona.</p> <p>Varhaiskasvatuksen opettajien sak-aika ei ole toteutunut Kvtes:in tavoitteiden mukaisesti, koska tilapäisiin poissaoloihin ei ole saatu työntekijöitä ja varhaiskasvatuksen opettajia</p>

			<p>on tarvittu lapsiryhmässä.</p> <p>Yhteistyömuotoja on kehitetty erityisesti vanhusten päivätoiminnan ja esikoulun kanssa.</p> <p>Nykyinen vihreä lippu projekti on vielä kesken.</p> <p>Päiväkoti on saanut metsämörri laatutunnustuksen tekemästään erinomaisesta luontokasvatustyöstä.</p> <p>Kuukausittaiset päiväkodin kuulumiset Nopolanewsiiin ovat toteutuneet.</p> <p>Liikuntahetket ovat toteutuneet vähintään 1-2 krt/vk.</p> <p>Dokumentointia vielä kehitetään.</p>
<p>Varhaiskasvatussuunnitelman mukainen toiminta</p>	<p>Varhaiskasvatuslain 2§:n 10 tavoitetta näkyväksi.</p> <p>Pedagogisten toimintatapojen kehittäminen.</p> <p>Lasten ikätasoiset vasut tehdään syksyisin ja arvioidaan keväisin kasvatuskumppanuuskeskusteluissa.</p> <p>Lasten vasuja hyödynnetään ryhmätoiminnan suunnittelussa.</p> <p>Toiminnalliset juhlat /vanhempainillat n. 3 krt vuodessa.</p> <p>Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen opetushallituksen ohjeiden mukaisesti 2019.</p>	<p>Tavoitteiden toteutuminen.</p> <p>Pedagogisen tiimin kokoontumiset.</p> <p>Lasten vasujen määrä.</p> <p>Ryhmävasujen käyttö.</p> <p>Juhlien/ vanhempain-iltojen toteutuminen.</p> <p>Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönotto elokuussa 2019.</p>	<p>Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma kuvaa sitä, miten vaka-lain tavoitteita edistetään Kyyjärven varhaiskasvatuksessa. Sen perusteella tavoitteet ovat toteutuneet.</p> <p>Pedagogisia toimintatapoja on kehitetty varhaiskasvatuksen henkilöstön yhteisten työkokousten ja arviointien avulla.</p> <p>Lasten vasut on tehty jokaiselle varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle, lukuunottamatta aamuhoidossa olevia koululaisia.</p>

			<p>Ryhmävasu on lapsiryhmän arkea määrittävä konkreettinen pedagoginen suunnitelma. Se toimii varhaiskasvatusopettajien suunnittelun apuna ja toiminnan arvioinnin perustana.</p> <p>Vanhempien toiveesta vanhempainiltaa ja joulujuhlaa ei järjestetty tänä vuonna.</p> <p>Kyyjärven paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on muokattu opetushallituksen määräysten mukaisesti ja on otettu käyttöön. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on toimintaa ohjaava asiakirja ja se toimii strategisena ja pedagogisena asiakirjana sekä laadunhallinnan käsikirjana.</p>
Kolmiportaisen tuen toteuttaminen varhaiskasvatuksessa	<p>Huoleen puuttuminen ja keskustelu lasta ja perhettä tukevien ratkaisujen löytämiseksi vanhempien kanssa.</p> <p>Tiivis kasvatusyhteistyö yhdessä vanhempien kanssa.</p> <p>Yleinen tuki varhaiskasvatuksessa.</p> <p>Tehostettu tuki.</p> <p>Eriytynyt tuki.</p> <p>Lakisääteisten varhaiseri-tyisopettajan palvelujen ostaminen Kannonkosken kunnalta 4 pv/kk.</p> <p>Henkilöstön kouluttaminen erityistä tukea tarvitsevan lapsen kohtaamiseen ja tukemiseen.</p>	<p>Kasvatuskumppanuus-keskustelujen toteuttaminen.</p> <p>Yleisen tuen piirissä olevien lasten määrä.</p> <p>Tehostetun tuen piirissä olevien lasten määrä.</p> <p>Eriyisen tuen piirissä olevien lasten määrä.</p> <p>Varhaiseri-tyisopettajan päivien toteuttaminen.</p> <p>Koulutuksen toteuttaminen.</p> <p>4vuotislomakkeiden määrä.</p>	<p>Kasvatuskumppanuuskeskustelut ovat toteutuneet.</p> <p>Yleinen tuki on pedagogista, kasvatuksellista ja hoidollista tukea, joka kuuluu kaikille lapsille. Jokaisella lapsella on oikeus saada tukea oppimiseensa ja kasvuunsa.</p> <p>Tehostettua tukea järjestetään lapselle, joka tarvitsee yksilöllistä tukea usealla kehityksen eri osa-alueella. Tehostetun tuen piirissä on 7 lasta.</p> <p>Eriytistä tukea annetaan lapselle, jonka</p>

	<p>4-vuotisneuvolan palaute hyödynnettäväksi varhaiskasvatuksen toiminnassa.</p> <p>Lapset puheeksi keskustelut 4-vuotiaiden lasten vanhempien kanssa.</p> <p>Asiantuntijayhteistyön säännölliset kokoontumiset kuukausittain.</p>	<p>Lapset puheeksi keskustelujen toteutuminen.</p> <p>Kokoontumisten määrä.</p>	<p>kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei muuten riittävästi toteudu. Erityisen tuen päätös on tehty 3 lapselle.</p> <p>Varhaiserityisopettajan palvelut on ostettu yksityiseltä toimijalta ja ne ovat toteutuneet suunnitellusti.</p> <p>Varhaiskasvatuksen havainnot 4-vuotiasta toimitettavaksi neuvolan tarkastukseen ovat toteutuneet, mutta neuvolan palautteita päiväkotiin on saatu erittäin vähän.</p> <p>Lapset puheeksi keskustelut ovat toteutuneet suunnitellusti.</p>
Turvallinen fyysinen toimintaympäristö	<p>Päiväkodin piha-alueen muokkaaminen.</p> <p>Turvallisuusmääräysten huomioiminen kaikessa toiminnassa.</p> <p>Turvallisuusohjeiden päivitys ja tilanteiden harjoittelu.</p> <p>Poistumisharjoitukset vuosittain.</p> <p>Alkusammutuskoulutus vuosittain.</p> <p>Läheltä piti tilanteiden seuranta ja käsittely.</p> <p>Tapaturmailmoituslomakkeiden seuranta ja käsittely.</p> <p>Työn vaarojen ja riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen 2019.</p> <p>Yksintyöskentelyohjeiden käyttöönotto.</p>	<p>Piha-alueen valmistuminen.</p> <p>Vahinkojen määrä.</p> <p>Turvallisuusohjeiden päivytyksen valmistuminen ja harjoittelujen toteutuminen.</p> <p>Poistumisharjoitusten toteutuminen.</p> <p>Alkusammutusharjoitusten toteutuminen.</p> <p>Läheltä piti-tilanteiden määrä.</p> <p>Tapaturmailmoitusten määrä.</p> <p>Riskien arvioinnin valmistuminen.</p> <p>Yksintyöskentely-</p>	<p>Päiväkodin piha-alue ei ole valmis. Pintamateriaali on pienille vaarallinen eikä pihalla ole yhtään varjoa paikkaa. Se ei myöskään houkuta lapsia mukavaan tekemiseen.</p> <p>Turvallisuusohjeiden päivitys on kesken.</p> <p>Poistumisharjoitus on toteutunut suunnitellusti.</p> <p>Alkusammutusharjoituksia ei ole ollut.</p> <p>Läheltä piti tilanteita on ollut 1 kappale ja sen aiheuttamista toimenpiteistä on keskusteltu henkilöstön kanssa.</p> <p>Tapaturmailmoituksia</p>

	Arkistointisuunnitelman työstäminen 2019.	ohjeiden toteutuminen. Arkistointisuunnitelman valmistuminen.	on tehty 1 kappale. Riskien arviointi on tehty 2018. Yksintyöskentelyohjeita on päivitetty. Arkistointisuunnitelma on kesken.
Työhyvinvoinnin kehittäminen	Perustehtävää tukevat työjärjestelyt. Säännölliset viikkopalaverit, tiimipalaverit ja iltapalaverit. Ammattitaidon ylläpitäminen koulutusten kautta. Säännölliset kehityskeskustelut vuosittain. Tyky-toimintaan osallistuminen. Työnkiertoa n. joka toinen vuosi. Yhteishengen luominen virkistystoiminnan kautta. Perehdytyskäytännön kehittäminen. Varhaisen puuttumisen suunnitelman mukainen toiminta ja tilanteiden seuraminen. Työhyvinvointikysely 2019.	Työjärjestelyjen toteutuminen. Palaverien toteutuminen. Koulutusten toteutuminen. Kehityskeskustelujen toteutuminen. Tyky-toiminnan käyttö. Työnkierron toteutuminen. Virkistysiltapäivän toteutuminen. Perehdytyksen toteutuminen. Varhaisen puuttumisen määrä. Hyvinvointikyselyn tulokset.	Työjärjestelyt ovat olleet toimivia. Viikko-, ja tiimipalaverit ovat toteutuneet pääsääntöisesti viikoittain, poikkeuksena tilapäisten poissaolojen vaikutukset. Koulutuksia on toteutunut noin 1-3 pv / henkilö. Kehityskeskustelut on pidetty koko henkilöstölle. Työnkiertoa on toteutettu noin kahden vuoden välein. Virkistysiltapäivä on toteutettu kesäkuussa 2019. Perehdytys suunnitelma on tehty, mutta perehdytyksen toteutus vaatii vielä työstämistä. Varhaista puuttumista ei ole tarvittu.
Yhteistyömahdollisuuksien kehittäminen	Päiväkodin pihatalkoot 2019. Sivistystoimen henkilöstön joustava yhteiskäyttö akuteissa, lyhytkestoissa tilanteissa. Yhteistyön ja toimintakäytäntöjen kehittäminen koulun kanssa.	Pihatalkoiden toteutuminen. Henkilöstön yhteiskäytön toteutuminen. Yhteistyön toteutuminen koulun kanssa.	Päiväkodin pihatalkoot eivät ole toteutuneet. Piha vaatii ensin kunnollisen suunnitelman. Henkilöstön yhteiskäyttö lyhytkestoissa poissaoloissa on toteutunut.

	<p>Yhteistyön kehittäminen ja ylläpitäminen muiden toimijoiden kanssa.</p> <p>Seudullinen yhteistyö ja yhtenäisten toimintakäytäntöjen luominen.</p> <p>Luottamushenkilöiden säännölliset vierailut päiväkodissa, varhaiskasvatustoimintaan perehtyminen ja toiminnan arvostaminen.</p>	<p>Yhteistyön toteuttaminen muiden toimijoiden kanssa.</p> <p>Seudullisten tapaamisten toteuttaminen.</p> <p>Vierailujen toteuttaminen.</p>	<p>Yhteistyötä koulun kanssa voisi vielä kehittää säännöllisemmäksi.</p> <p>Yhteistyö kirjaston kanssa on toteutunut mm. kirjamateriaalien, satutuntien ja yhteisten tapahtumien myötä. Vanhusten päivätoiminnan kanssa yhteistyö on säännöllistä, samoin esikoulun kanssa. Muiden toimijoiden kanssa yhteistyö on ollut vähäisempää.</p> <p>Seudullisia tapaamisia on ollut noin 5-6 krt/vuodessa.</p> <p>Luottamushenkilöiden vierailut päiväkodissa sekä varhaiskasvatustoimintaan perehtyminen eivät ole toteutuneet.</p>
--	---	---	---

Varhaiskasvatuksen toiminnan laajuus

Päiväkodin käyttö vuosina 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Toimintapäivät	295	263	256	291	290	275
Lapsia kirjoilla	35	41,3	45,8	53	60,6	60
Kokopäivät	3716	4248	4798	5912	6329	5774
Osapäivät	1089	1136	1758	1541	2917	2666
Vuorohoito aamu	451	377	563	901	1174	1077
ilta	564	539	477	277	676	418
lauantai	81	20	20	35	29	21
sunnuntai	24	2	2	50	47	10
Myytyjä hoitopaikkoja	4	2	2	1	0	2
Ostettuja hoitopaikkoja	0	0	0	0	0	0
Hoitopäivän hinta €/lapsi (netto)	87,00	82,06	69,19	67,07	70,18	72,62

Perhepäivähoidon käyttö vuosina 2014- 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Toimintapäivät	0	16	139	212	--	--
Kokopäivät	0	80	723	907	--	--
Osapäivät	0	0	88	120	--	--

Avoimen varhaiskasvatuksen käyttö vuonna 2017-2019

	2017	2018	2019
Toimintapäivät	65	--	--
Lapsia kirjoilla	12,1	--	--
Lapsia läsnä	585	--	--

Lapsiperheiden kotihoidon tukeminen vuosina 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Perheitä yht.	18	18	20	16	12	5,8
Asiakaskäyntejä	153	201	202	180	147	70
Maksuttomia päiviä	63	107	102	62	36	45

Kotihoidontuen ja yksityisen hoidon tuen käyttö vuosina 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kotihoito/perhe	16	11	12	10,6	7,6	8,9
Kotihoidossa lapsia	26	22	24	17,7	12,3	15,8
Yksityisen hoidon tuki/perhe	3	3,3	2	0,5	0,2	0
Yksityisessä hoidossa /lapsia	9,8	11,9	7	0,2	0,2	0

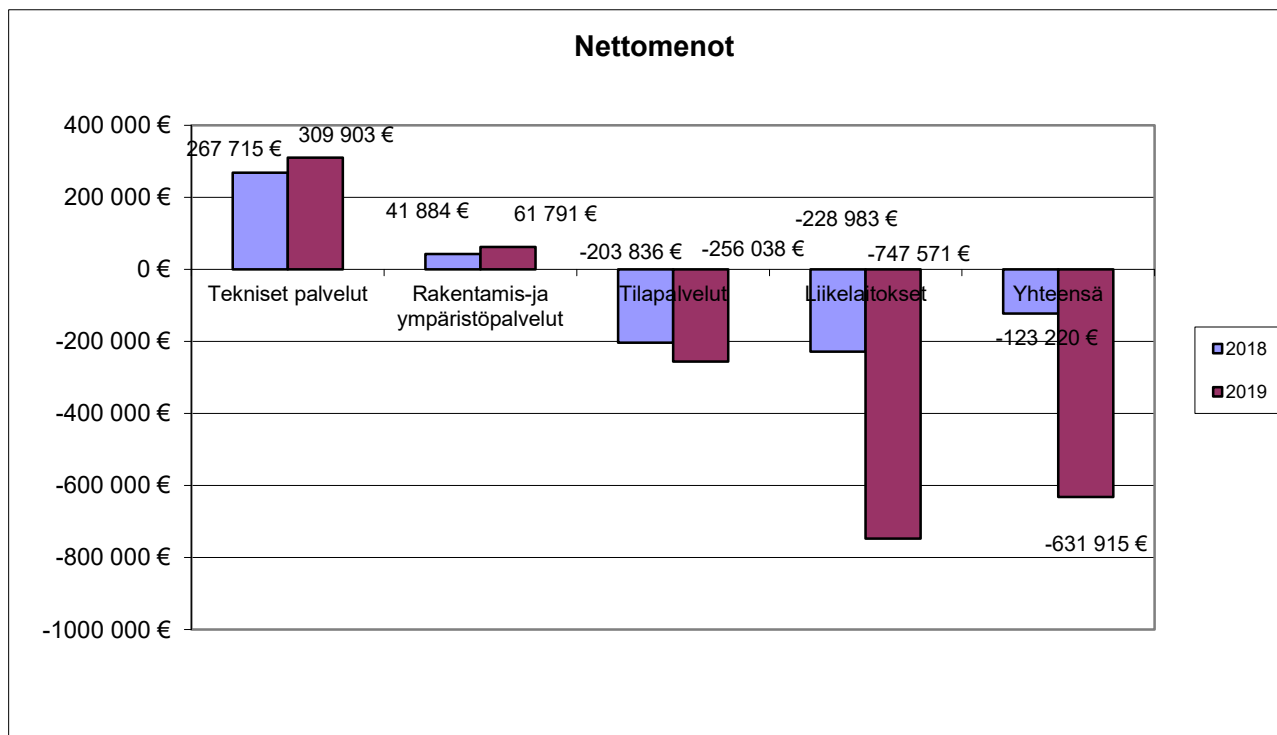
8.5.4 Tekninen osasto

Tekninen osasto muodostuu seuraavista tulosalueista ja tulosyksiköistä;

- Tekniset palvelut
 - o tekninen hallinto
 - o liikenne- ym. alueet
 - o pelastus- ja suojelupalvelut
 - o velvoitetyöllistäminen
- Rakentamis- ja ympäristöpalvelut
 - o rakennusvalvonta
 - o ympäristönsuojelu
 - o maankäytön suunnittelu
- Tilapalvelut
 - o asuntojen vuokraus
 - o toimitilat
 - o ateria ja kunnossapitopalvelut
 - talonmiespalvelut
 - siivouspalvelut
 - ateriapalvelut
- Liikelaitokset
 - o vesi- ja jätevesilaitos
 - o jätehuolto
 - o maa- ja metsätilat

Talousarvion toteutuminen

Talous						
Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	912015,92	1 063 144,00	480 750,00	1 543 894,00	1 571 099,51	27 205,51
Toimintamenot	1086792,04	1 371 755,00	-19 350,00	1 352 405,00	1 381 980,19	29 575,19
Netto	-174 776,12	-308 611,00	500 100,00	191 489,00	189 119,32	-2 369,68
Ulkoiset ja sisäiset			Mrm	Ta-muutoksin		Poikkeama
Toimintatulot	1496353,15	1 798 464,00	480 750,00	2 279 214,00	2 306 390,42	27 176,42
Toimintamenot	1373134,08	1 700 085,00	-19 350,00	1 680 735,00	1 674 476,34	-6 258,66
Netto	123219,07	98 379,00	500 100,00	598 479,00	631 914,08	33 435,08
Vyörytyserät	66 079,80					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 11,50	31.12.2018 9,8	31.12.2017 8	31.12.2016 11,82	31.12.2015 10,8	31.12.2014 10,3
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	3 488 878,36					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	674 843,23					
Arvo 31.12	2 814 035,13					

Tekniset palvelut

Tekniset palvelut tulosalueeseen kuuluvat seuraavat toiminnot;

- tekninen hallinto
- liikenne ym. yleiset alueet
- pelastus- ja suojelupalvelut sekä
- velvoitetyöllistäminen

Teknisen hallinnon henkilöstöön kuuluvat tekninen johtaja ja tekninen sihteeri, jonka kesälä 2019 irtisanouduttua kunnanhallitus päätti, että toimi jätetään täyttämättä ja työtehtävät jaetaan ja uudelleen järjestetään.

Teknisten palvelujen toiminta-ajatus

Tekninen hallinto vastaa hallinnon, liikenne- ja yleisten alueiden lisäksi tilapalveluista, liikelaikoksista ja velvoitetyöllistämisestä. Teknisten palveluiden toiminnan tavoite on, että laitokset toimivat moitteetta niin normaali - kuin poikkeustilanteissakin. Asuin viihtyvyyden ja turvallisuuden lisääminen ovat myös keskeisiä tavoitteita.

Keski-Suomen pelastuslaitos vastaa palo- ja pelastustoimen hallinnosta ja operatiivisesta toiminnasta Kyyjärven kunnan alueella. Palo - ja pelastustoimi ennaltaehkäisee vahinkoja ja turvaa kuntalaisten jokapäiväistä elämää mm. siten, että apua saadaan tarvittaessa viipymättä.

Talousarvioon on varattu pelastuslaitoksen ilmoittamat kustannukset sekä vähäiset yleiskustannukset - paloaseman kiinteistökustannukset sisältyvät tilapalveluiden menokohtaan.

Talousarvion toteutuminen

Talous						
Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	32272,36	41 500,00	0,00	41 500,00	32 312,71	-9 187,29
Toimintamenot	286704,66	333 000,00	1 650,00	334 650,00	329 037,40	-5 612,60
Netto	-254 432,30	-291 500,00	-1 650,00	-293 150,00	-296 724,69	-3 574,69
Ulkoiset ja sisäiset			Mm	Ta-muutoksin	0	Poikkeama
Toimintatulot	32272,36	41 500,00	0,00	41 500,00	32 312,71	-9 187,29
Toimintamenot	299987,23	349 750,00	1 650,00	351 400,00	342 215,72	-9 184,28
Netto	-267714,87	-308 250,00	-1 650,00	-309 900,00	-309 903,01	-3,01
Vyöntyserät	-12 915,21					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 2,8	31.12.2018 2,8	31.12.2017 2	31.12.2016 4,3	31.12.2015 3,3	31.12.2014 2,3
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	147 404,76					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	24 370,95					
Arvo 31.12	123 033,81					

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet

Tavoite/toimenpide	Tavoitetaso 2019	Mittari	TP 2019
Hallinnon kehittämisen uusien järjestelyjen myötä	Teknisen johtajan työpanoksesta myydään osa Kyyjärven Vuokra-asunnot Oy:n ja Kyyjärven liikekeskus Oy:n toimitusjohtajan tehtäviin. Teknisensihteerin työpanosta myydään Kyyjärven Vuokra-asunnot Oy:lle.	Kuntalaisten kokemukset ja heiltä tulevat palautteet. Luottamushenkilöiden kokemukset ja heiltä tulevat palautteet	Tekninen sihteeri, toimi täyttämättä. Tehtävät siirtyneet osin hallinto-osastolle ja tekniselle johtajalle. Tekniselle johtajalle kuuluu myös Kyyjärven Paletti Oy:n toimitusjohtajuus.
Kaavatiet ovat hyvässä liikennöityvässä kunnossa ympäri vuoden	Kaavateille tehdään kunnossapitosuunnitelmat tuleville vuosille. Kaavateiden kunnossapito kilpailutetaan tehdyn suunnitelman perusteella. Kunnossapito kattaa kesä- ja talvikunnossapidot.	Käyttäjien antamat palautteet ja oma kontrollointi Teiden kunnossapidosta saadaan herkästi palautetta, joka suhteutetaan omaan kontrolliin.	Kunnossapitosuunnitelmaa ei ole tehty. Kesähoito hoidettiin pääosin omana työnä. Kaavateiden isompia korjauksia ei tehty. Talviaurauksia suoritettiin yksityisten yrittäjien toimesta edellisten vuosien tapaan.
Kaavateiden rakentaminen	Uusia kaavateiden rakentamisia ei ole tulossa lähivuosina tiukan taloustilanteen vuoksi. Vanhat kaavateiden korjaukset jaksotetaan muiden investointien mukaan	Seurataan toteutumista ja laaditaan pitkäntähtäimen suunnitelma teiden kunnostamisesta ja rakentamisesta.	Kaavateiden kunnostuksiin ei ole laadittu PTS-suunnitelmaa eikä vuoden 2019 aikana niitä korjattu.
Kaavateiden va-	Kaavateiden valaistussuun-	Käyttäjien antamat	Lamppujen vaihto toteu-

laistus	nitelmat on pääosin tehty ja niitä toteutetaan taloustilanteen sallimissa rajoissa.	palautteet	tettiin tarvittaessa.
Kaava-alueet	Kaava-alueitten kunnallistekniikka ja tiet rakennetaan aikaisintaan vasta sen jälkeen kun tonttien myynti on lähtenyt kunnolla käyntiin.	Tonttikaupan käynnistäminen	Uusia alueita ei rakennettu.
Yksityisteiden avustaminen	Yksityistieavustuksia maksetaan vuonna 2019 talviaurauksen ja lanojen kunnossapidon osalta ja siihen on varattu 5 000 euroa.		Avustuksia myönnettiin samoilla perusteilla kuten aikaisempina vuosina.
Yleisten alueiden kunnostus	Yleisiä alueita kunnostetaan niin taajamassa kuin haja-asutus alueillakin.	Tienvarsien ja rakentamattomien tonttien raivaukset	Alueita raivattu ja siistimistä jatketaan mahdollisuuksien mukaan.
Palo- ja pelastustoimi	Palo- ja pelastustoimen toiminta tulee olla jatkossakin ripeää ja tehokasta.	Kuntalaisten kokemukset ja palautteet	Keski-Suomen pelastuslaitos hoitaa palo- ja pelastustoimen.
Velvoitetyöllistäminen	Palkkamääräraha 1htv.		Velvoitetyöllistettyjä työllistettiin erilaisin toimenpitein kunnan eri toimialueille.

Teknisten palvelujen kehittämistavoitteet suunnitelmakaudelle 2019 - 2021

1. Asumisviihtyvyyden näkökulmasta

Yhteistyötä tiivistetään paikallisen yritys-elämän, kolmannen sektorin toimijoiden ja kuntalaisten kanssa. Yhteistyöllä ja pienillä toimilla voidaan parantaa merkittävästi asuin viihtyvyyttä ja turvallisuutta. Kunnan tulee kuitenkin olla johtavassa roolissa ja vetovastuussa.

2. Laadukkaiden palvelujen näkökulmasta

Paikallisessa toiminnassa panostetaan laitosten hyvään ja kustannustehokkaaseen ylläpitoon. Teknisen sektorin kehittämiseen tulevat vaikuttamaan alueelliset yhteistyökuviot. Tavoitteena on kuitenkin lähipalveluiden säilyminen.

3. Taloudellisuusnäkökulmasta

Teknisissä palveluissa merkittävimmät kustannuserät muodostuvat hallinnon henkilöstökuluista sekä palo- ja pelastustoimen kustannuksista. Palo- ja pelastustoimessa tavoite on, että kuntalaisten palvelutaso ja turvallisuus säilyvät hyvällä tasolla. Palvelutuottajien keskinäiset näkökantojen erot eivät saa vaikuttaa kuntalaisille (maksajille) tarjottaviin palveluihin.

4. Henkilöstönäkökulmasta

Hallintohenkilöstö mitoitetaan tarjottavien palveluiden ja toiminnan mukaan. Koulutusta lisätään ja resurssit kohdennetaan oikein työmenetelmiä ja käytäntöjä uudistamalla. Työhyvinvointia parannetaan yhteistyössä muiden sektoreiden kanssa. Henkilöstön kanssa käydään kehityskeskustelut ja niiden yhteydessä tehdään työn vaativuuden arviointi. Arvioinnin tavoitteena on työkuorman mahdollisimman tasainen jakautuminen ja tehtävien mukainen oikea resursointi.

Rakentamis - ja ympäristöpalvelut

Rakentamis- ja ympäristöpalvelut huolehtivat rakentamisen ja ympäristönsuojelun viranomaisvalvonnasta ja ohjeistamisesta kunnassa. Tulosalueeseen kuuluu kiinteästi myös kaavoitus ja maankäytön suunnittelu. Kyyjärvi hankkii ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan palvelut Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimen yhteistoiminta-alueelta.

Rakentamis- ja ympäristöpalvelujen toiminta-ajatus

Toiminta-ajatuksena on tuottaa rakentajille laadukasta ja joustavaa asiantuntija- ja viranomaispalvelua kaikissa rakentamis- ja ympäristöasioissa. Kaavoituksen ja maankäytön tavoitteena on, että kunnassa on tarjolla riittävä määrä asumiseen, teollisuus- ja liike-elämän käyttöön soveltuvia tontteja ja alueita unohtamatta liikunta- ja vapaa-ajan viettoon tarkoitettuja alueita.

Talousarvion toteutuminen

Talous						
Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintamenot	41759,31	76 385,00	-21 000,00	55 385,00	61 791,38	6 406,38
Netto	-41 759,31	-76 385,00	21 000,00	-55 385,00	-61 791,38	-6 406,38
Ulkoiset ja sisäiset			Mrm	Ta-muutoksin	0	Poikkeama
Toimintatulot	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintamenot	41884,1	76 385,00	-21 000,00	55 385,00	61 791,38	6 406,38
Netto	-41884,1	-76 385,00	21 000,00	-55 385,00	-61 791,38	-6 406,38
Vyörytyserät	-203,86					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 0,0	31.12.2018 0	31.12.2017 0	31.12.2016 0	31.12.2015 0,0	31.12.2014 0,5
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	0,00					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	11 213,75					

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso 2019	Mittari	Toteutuma 2019
Rakennusvalvonta	Rakennusvalvonta ostetaan Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimen yhteistoiminta-alueelta	Toteutuneet luvat	Rakennusluvut, 23 kpl Toimenpideluvat, 6 kpl Maisematyölupa, 2 kpl Poikkeamispäätös, 1 kpl
Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu	Kaavoituksessa päivitetään koulukeskuksen asemakaava sekä kirkonkylän yleiskaava	Rakentamattomia tontteja tarjolla	Koulukeskuksen yleissuunnitelmaa päivitetty ja tulossa 2020 hyväksyntään.
Ympäristönsuojelu	Ympäristönsuojelua parannetaan osittain myös jätevesijärjestelmän kunnostamisella		Vesihuoltolaitoksen riskienarviointi tehty 2019.

Rakentamis- ja ympäristöpalvelujen kehittämistavoitteet suunnitelmakaudelle 2019- 2021

1. Asumisviihtyvyyden näkökulmasta

Kunnassa tulee olla riittävästi tarjolla asumista, matkailua ja elinkeinojen harjoittamista varten kaavoitettuja tontteja. Laatuun kiinnitetään huomiota ja huolehditaan siitä, että alueet viimeistellään kaavan mukaisesti. Liikunta- vapaa-ajan ja harrastustoiminnan edellytykset on turvattava.

2. Laadukkaiden palvelujen näkökulmasta

Olemassa olevien tonttien myyntikelpoisuudesta huolehtiminen ja tonttitarjonnan esille laittaminen

Kaava-alueiden kadut ja valaistukset rakennetuilla asuntoalueilla rakennetaan loppuun taloustilanteen salliessa. Ympäristön kunnosta; raivauksista alueiden yleisestä siisteydestä tulee huolehtia

3. Taloudellisuusnäkökulmasta

Maankäytön suunnittelussa varaudutaan ns. Nopolan koulukeskuksen ja Paletin alueen asemakaavan päivittämiseen.

4. Henkilöstönäkökulmasta

Rakennustarkastajan tehtävät hankitaan tällä hetkellä ostopalveluna Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimelta. Rakennusvalvonnan kustannukset vuonna 2019 olivat 8 263 euroa. Rakennuslupamaksut menevät yhteiseen kassaan ja näin ollen pienentävät rakennusvalvonnankustannuksia mitä enemmän lupia myönnetään.

Ympäristösihteeripalvelut ostettiin ostopalveluna Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimelta ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun yhteistyösopimuksen mukaisesti Ympäristöpalveluiden kustannukset olivat vuonna 2019 yhteensä 19 950 euroa.

Aluearkkitehtipalveluihin ja hallintokuluihin on maksettu 29 960 euroa.

Tilapalvelut

Tilapalvelut talousyksikköön kuuluvat toimitilat sekä kunnossapitopalvelut eli talonmies- ja siivouspalvelut sekä 1.1.2019 alkaen ateriapalvelut.

Tilapalvelun henkilöstöön kuuluu 3 laitosmiestä ja siivoushenkilöstöön 3,5 ko-koikaista henkilöä sekä ateriapalveluihin 4 henkilöä.

Tilapalvelujen toiminta-ajatus

Tilapalveluiden toiminta-ajatuksena on keskitetysti hallita kunnan kiinteistöjä ja tuottaa niihin taloudellisesti kannattavia ylläpitopalveluja. Talousyksikkö toimii teknisen hallinnon alaisuudessa. Talonmiespalveluiden sekä puhdistus – ja ateriapalvelut on uusi toimintamalli , joka on vuosien mittaan hioutunut taloudellisesti tehokkaaksi.

Talousarvion toteutuminen

Talous						
Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	525923,52	645 344,00	8 400,00	653 744,00	683 561,49	29 817,49
Toimintamenot	673944,14	882 670,00	0,00	882 670,00	919 395,43	36 725,43
Netto	-148 020,62	-237 326,00	8 400,00	-228 926,00	-235 833,94	-6 907,94
Ulkoiset ja sisäiset			Mrm	Ta-muutoksin		Poikkeama
Toimintatulot	1089084,60	1 363 064,00	8 400,00	1 371 464,00	1 397 402,00	25 938,00
Toimintamenot	885248,81	1 132 610,00	0,00	1 132 610,00	1 141 364,44	8 754,44
Netto	203835,79	230 454,00	8 400,00	238 854,00	256 037,56	17 183,56
Vyörytyserät	-48 949,14					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 0,00	31.12.2018 7,00	31.12.2017 6,00	31.12.2016 7,52	31.12.2015 6,52	31.12.2014 7,52
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	2 132 742,68					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	556 845,33					
Arvo 31.12	1 575 897,35					

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet

Tavoite /toimenpide	Tavoitetaso 2019	Mittari	TP 2019
Kunnan omistamat vuokra-asunnot sekä kyläkoulut	As. Oy Lintupuiston osakkeen myyntiä jatketaan. Vuokra- ja omistusasunto tarjonnan lisääminen ei ole järkevää tällä suunnitelma-kaudella.	Käyttöaste	Lintupuiston osakkeen myyntiä jatkettu, vuokrattuna. Vuokra- ja omistusasuntoja ei valmistunut eikä myöskään suunniteltu rakennettavaksi.
Toimitilat	SoTe-kuntayhtymä vuokraa tarvitsemansa toimitilat; Kiviranta, Touhulan alakerta ja terveysasema sekä Rientolan alakerta. Toimitilojen vuokratasot ovat yhtenäistetty seutukunnallisesti. Päivärinteen tilat ovat toistaiseksi tyhjillään.	Käyttäjien tulee pystyä toimimaan viihtyisissä ja terveellisissä tiloissa.	Toteutunut. Päivärinte on asetettu myyntiin khal päätöksellä, tila on ollut vuokrattuna 1.6.2019 alkaen.
Koulut	Uusi koulukeskus otettu käyttöön syksyllä 2018.	Käyttäjien tulee pystyä toimimaan viihtyisissä ja terveellisissä tiloissa.	Toteutunut, koulu otettu käyttöön 1.8.2018.
Liikuntasali		Toiminnan häiriötön jatkuminen	Toteutunut
Ateria- ja kunnossapitopalvelut (talonmies-, ateria- ja puhdistuspalveluiden kehittäminen)	Siistijöiden määrä on 3,5 henkilöä. Omat siivoojat hoitavat kaikki kunnan omien tilojen siivouksen. Laitosmiehiä 3 hlöä. Ruokapalvelu 4 hlöä.	Työhyvinvointi ja työssäjaksaminen	Koulun osalta haastetta uusien pintamateriaalien myötä. Laitosmiesten varallaolovuorot ovat haastavia ja vaikuttavat työssäjaksamiseen. Ruokapalveluiden mitoitus haastava lomien ja sairaslomien aikaan, sijaisten tarve.

Tilapalvelujen kehittämistavoitteet suunnitelmakaudelle 2019 - 2021

1. Asumisviihtyvyyden näkökulmasta

Kunnan vuokra-asunnoista huolehtii kunnan omistama Kyyjärven Vuokra-asunnot Oy. Vuokra-asunnot Oy:n omistamien asuntojen lisäksi kunnalla on yksi osakehuoneisto As Oy Lintupuistossa.

Yksikkö vastaa myös kunnan toimitiloista lukuun ottamatta teollisuustiloja, jotka ovat elinkeinopalveluiden alaisuudessa.

2. Laadukkaiden palvelujen näkökulmasta

Kunnan toimintojen kannalta tarpeettomista tiloista hankkiudutaan tulevaisuudessa kokonaan eroon. Olemassa olevien tilojen osalta minimoidaan kustannukset ja maksimoidaan tuotot tarkoituksenmukaisilla sekä järkiperaisilla pitemmän ajan suunnitelmilla. Suunnitelmat tulee laatia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kunnan on kuitenkin turvattava mahdollisimman monipuolinen ja kysyntää vastaava asunto-, ja teollisuustilojen määrä sekä riittävästi tonttitarjontaa edellä mainittuihin tarpeisiin.

3. Taloudellisuusnäkökulmasta

Kiinteistöjen kunnossapitoa tulee jatkaa, jotta rakenteellisia vaurioita ei pääse syntymään. Tulevaisuudessa on arvioitava kiinteistöjen kuntoa siitä näkökulmasta onko niiden kunnostamisessa mitään kannatusta.

Kunnanvirasto siirtyi Kivirannan tiloihin sisäilmaongelmien vuoksi. Kunnanvirastolla pidetään vain ylläpitolämpö, tiloissa edelleen arkistot.

Kiinteistöjen peruskorjaukset kiertävät työn osalta talonmiesyksikön kautta ja siirtyvät kiinteistölle vuokran tai sisäisen siirron kautta. Poikkeuksen muodostavat ainoastaan ns. hätätyön kaltaiset työt, jotka tehdään riippumatta siitä onko määräraha varattu tai ei.

Kiinteistömässasta pyritään eroon, jos niille ei ole omassa toiminnassa tarvetta. Kiinteistöjen käyttöastetta tulee parantaa ja mitoittaa oikein tarpeen mukaan.

4. Henkilöstönäkökulmasta

Talonmiesyksikössä työskentelee 3 laitosmiestä. Siivousyksikössä työskentelee 3,5 henkilöä. Kunnan hallinnoimat tilat siivotaan siistijöiden toimesta. Henkilöstön kanssa käydään kehityskeskustelut ja siinä yhteydessä tehdään myös työnvaativuuden arviointi, jonka tavoitteena on tasata työkuormaa ja kohdistaa resursseja mahdollisimman hyvin. Sisäistä tiedonkulkua parannetaan säännöllisillä, kuukausittain pidettävillä henkilöstöpalavereilla.

Ateria ja kunnossapitopalvelu

Uutena osastona aloitti vuoden 2019 alusta Ateria-ja kunnossapitopalvelut. Ateriapalvelujen siirto hallinto-osastolta tekniselle osastolle on otettu huomioon talouslukujen vertailuvuosien (TP 2017 ja TA2018) luvuissa.

Toiminta-ajatus

Ateriapalveluiden toiminta-ajatus on tarjota laadukasta ruokapalvelua taloudellisesti ja taroituksenmukaisesti asiakasryhmien erilaiset tarpeet huomioiden. Puhdistuspalveluiden toiminta-ajatus on ylläpitää tilat siistinä ja viihtyisinä.

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet

Tavoite / toimenpide	Tavoitetaso 2019	Mittari	TP 2019
Laatu	Sisäisten sopimusten / tilausten mukainen	Asiakaspalaute	Toteutunut. Koulun oppilaille ja henkilökunnalle suoritettu ruokakysely 2019.
Taloudellisuus	Kustannukset euroa / ateriasuorite seudullisesti kilpailukykyinen	Seutukunnallinen hintavertailu.	Vertailua tehty. Ateriamäärien vähentyminen vaikuttaa hintaan.
Puhdistuspalvelu	Siistijöiden määrä on 3,5 henkilöä Omat siivoajat hoitavat kaikki kunnan omien tilojen siivouksen.	Tyytyväiset asiakkaat	Toteutunut.

Ateriapalvelun kehittämistavoitteet suunnitelmakaudelle 2019- 2021

1. Asumisviihtyvyyden näkökulmasta

- Ruokapalvelu tuottaa asiakkailleen turvallisen ja tutun palvelujen tuottajan
- Asiakas saa ateriapalvelun omaan kotiinsa asiakkaan tarpeen huomioiden
- Lapset saavat päiväkodissa ja koulussa heille räätälöidyn ateriakokonaisuuden
- Vanhukset, jotka asuvat asumispalveluyksikössä saavat kodinomaisen ateriakokonaisuuden ja muut hoitopalvelut saman katon alta
- Ruokapalvelu pyrkii edistämään asiakaslähtöistä palvelua joka sektorilla
- Asiakasviihtyvyyttä tulee lisäämään uuden koulun toimitilat

2. Laadukkaiden palvelujen näkökulmasta

- Ruokapalvelu pyrkii valmistamaan laadukkaista elintarvikkeista tuottamia aterioita. Keittiössä pyritään käyttämään kotimaisia elintarvikkeita ja käyttämään lähiruokaa mahdollisuuksien mukaan
- Ruokapalvelut voidaan toimittaa keskitetysti ja nopeasti asiakkaalle
- Ruokapalvelu seuraa ravitsemussuosituksia eri asiakasryhmien kanssa ja toteuttaa niitä asiakkaiden kanssa yhdessä

3. Taloudellisuusnäkökulmasta

- Ruokapalvelu pyrkii valmistamaan kustannus tehokkaasti huomioon ottaen raaka-ainehankinnat sekä henkilöstön yhteiskäytön tuomat hyödyt tuotannossa
- Ruokapalvelun tavoitteena on saada hävikkiä aina pois ja vähennettyä sitä. Tähän keinoja etsitään yhdessä eri toimijoiden kanssa. Esim. tarpeellinen tiedottaminen, jossa saadaan hävikkiä pienemmäksi jo pelkällä suunnitelmalla
- Lyhyet ajomatkat lisäävät taloudellisuutta
- Seutukunnallisen yhteistyön jatkaminen joka osa-alueella tukee kaikkien toimijoiden taloutta esim. yhteiset hankinnat, koulutukset, ruokalistojen suunnittelut ym.

4. Henkilöstönäkökulma

- Ruokapalvelun henkilöstöä pyritään aktivoimaan erilaisilla koulutuksilla ja uutuuksiin tutustumalla, jotka lisäävät työtehoa ja tekevät työn suorittamista mielekkääksi
- Uudistetut toimitilat parantavat henkilöstön työn sisältöä ja vähentävät kuormittavuutta.
- Hyvä työterveyshuolto ja tyky-toiminta auttavat jaksamaan henkilöstöä heidän työssään

Liikelaitokset

Liikelaitoksiin kuuluvat vesi- ja viemärilaitos, jätehuolto sekä maa- ja metsätilat.

Toiminta-ajatus

Laitoksissa tuotetaan kuntalaisille ja asiakkaille turvalliset ja häiriöttömät palvelut sekä normaali - että poikkeustilanteissa. Kunnan omistamat maa- ja metsätilat hoidetaan kannattavasti.

Talousarvion toteutuminen

Talous						
Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	353820,04	376 300,00	472 350,00	848 650,00	855 225,31	6 575,31
Toimintamenot	84383,93	79 700,00	0,00	79 700,00	71 755,98	-7 944,02
Netto	269 436,11	296 600,00	472 350,00	768 950,00	783 469,33	14 519,33
Ulkoiset ja sisäiset						
Ulkoiset ja sisäiset			Mrm	Ta-muutoksin		Poikkeama
Toimintatulot	374996,19	393 900,00	472 350,00	866 250,00	876 675,71	10 425,71
Toimintamenot	146013,73	141 340,00	0,00	141 340,00	129 104,80	-12 235,20
Netto	228982,46	252 560,00	472 350,00	724 910,00	747 570,91	22 660,91
Vyörytyserät	-4 011,59					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 0	31.12.2018 0	31.12.2017 0	31.12.2016 0	31.12.2015 0	31.12.2014 0
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	1 208 730,91					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	82 413,20					
Arvo 31.12	1 126 317,71					

Ulkoiset	TP 2018	TA2019	Mrm	Ta-muutoksin	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	253190,37	258 300,00	0,00	258 300,00	264 944,46	6 644,46
Toimintamenot	75166,08	72 520,00	0,00	72 520,00	69 085,15	-3 434,85
Netto	178 024,29	185 780,00	0,00	185 780,00	195 859,31	10 079,31
Ulkoiset ja sisäiset						
Ulkoiset ja sisäiset			Mrm	Ta-muutoksin		Poikkeama
Toimintatulot	274366,52	275 900,00	0,00	275 900,00	286 394,86	10 494,86
Toimintamenot	136795,88	133 660,00	0,00	133 660,00	126 433,97	-7 226,03
Netto	137570,64	142 240,00	0,00	142 240,00	159 960,89	17 720,89
Vyörytyserät	-3 804,93					
Henkilöstö - kpl	31.12.2019 0	31.12.2018 0	31.12.2017 0	31.12.2016 0	31.12.2015 0	31.12.2014 0
Käyttöomaisuus, josta tehty poistot						
Arvo 1.1.	1 020 900,53					
Lisäykset	0,00					
Vähennykset	0,00					
Poistot	82 413,20					
Arvo 31.12	938 487,33					

Vesilaitoksen liittymiä tehtiin yhteensä 1 kpl. Peuralinnan kylällä on kyläkunnan oma vesilaitos.

Sormiharjun vedenottamolta verkostoon pumpattu vesimäärä on vakiintunut noin 100.000 m³/v (n. 270 m³/vrk).

Laskutettu vesimäärä vuonna 2019 oli 86 871 m³, johon sisältyy myös Kimingin vesilaitokselta Oikarille sekä Alajärven vesilaitokselta Hokkalaan ja Vehkaperälle ostettu vesimäärä 2440 m³). Kunnan kiinteistöjen osuus veden kulutuksesta oli 5166 m³.

Vesi- ja jätevesimäärät, kaukolämpö:

Vuosi	Verkostoon pumpattu vesimäärä/Sormiharju	Vastaanotettu jätevesimäärä (sisältää vuotovedet)	Kaukolämpö MWh osto / myynti
2011	96 015 m ³	126 823 m ³	5937 / 5605
2012	97 567 m ³	129 386 m ³	6566 / 6096
2013	99 824 m ³	100 061 m ³	5975 / 5860
2014	97 932 m ³	80 101 m ³	6014 / 5852
2015	95 495 m ³	109 237 m ³	2741 / -
2016	97 235 m ³	95 570 m ³	2294 / -
2017	102 841 m ³	92 094 m ³	2126 / -
2018	107 934 m ³	79 795 m ³	2399 / -
2019	102 002 m ³	87 938 m ³	

Talvella, kun vuotovesien määrä on pienimmillään, vastaanotettu jätevesimäärä on noin 160 m³/vrk, vuositasolle muutettuna noin 58 400 m³. Viemärlaitoksen piiriin liitetään uudet kiinteistöt toiminta-alueelta ja näiden lisäksi kaava-alueelta liittyy muutamia vanhoja kiinteistöjä vuosittain.

Käyttömaksuja korotettiin 1.6.2019 alkaen 5 %:lla, jonka jälkeen vesi 1,16 €/m³ ja jätevesi 2,42 €/m³. Tämän lisäksi molemmissa laitoksissa peritään perusmaksua.

Maa- ja metsätilojen hoito järjestettiin edelleen yhteistyössä metsänhoitoyhdistyksen kanssa. Puukauppoja tehtiin v. 2019 631 500 eurolla.

Kunnilla on velvollisuus järjestää asumisessa syntyneen jätteen ja maatalouden vaarallisen jätteen hyödyntäminen ja käsittely. Lisäksi kunnan on huolehdittava julkisen hallinnon ja palvelutoiminnan sekä koulutustoiminnan yhdyskuntajätteestä. Kunta vastaa myös jätehuoltoon liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta. Tarkemmin kunnan vastuut kerrotaan jätelain 32 §:ssä.

Jätehuoltoon kuuluvat mm. ekopisteet ja hyötyjäteaseman ylläpito. Jätehuollon hallinnollisista asioista vastasi Järviseudun jätelautakunta ja käytännön järjestelyistä huolehti Millespakka Oy edellisvuosien tapaan.

Kunta ei vastaa jätteistä, joita koskee niin sanottu tuottajavastuu. Se tarkoittaa tuotteen valmistajan tai maahantuojan (eli niin sanotun tuottajan) vastuuta tuotteen jätehuollon järjestämisestä ja kustantamisesta. Tuottajavastuu tarkoittaa tuotteiden valmistajien ja maahantuojien velvollisuutta järjestää tuotteiden jätehuolto kustannuksellaan, kun tuotteet poistetaan käytöstä. Tuottajavastuun hoitaminen on jätelain mukainen velvollisuus, jonka hoitamatta jättämisestä voi seurata laiminlyöntimaksu (jätelaki 131-133 §).

Kyyjärvellä tuottajavastuun piiriin kuuluvasta jätehuollosta vastaa Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy ja pisteet sijaitsevat Kauppakeskus Paletin piha-alueella.

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet

Tavoite/toimenpide	Tavoitetaso	Mittari	TP 2019
Jätevedenpuhdistamon täysimääräinen hyödyntäminen.	Lintulahden pumpptaamon saneeraus toteutettu 2018. Linjaston toimivuutta perusparannetaan tarpeen vaatien.	Laitoksen häiriötön käyttö	Toteutettu ja toimii moitteettomasti
Jätehuolto	Huolehditaan jäljelle jääneiden ekopisteiden moitteettomasta kunnosta, astioiden tilavuuksista ja asiallisista tyhjennysväleistä.	Asiakaspalautteet	Jätehuolto on toiminut moitteettomasti ja keräyspisteiden siisteyteen kiinnitettiin enemmän huomiota.
Maa- ja metsätilat	Hakkuu- ja hoitosuunnitelmat uusitaan. Vuotuinen metsän myyntitavoite on 90.000 €	Metsätulot	Kyyjärven MHY vastasi kunnan metsätilojen hoidosta ja puukauppoja tehtiin 631 500 €

9 Henkilöstötilinpäätös

Henkilöstötilinpäätöksessä pyritään kuvaamaan kunnan henkilöstön nykyistä tilaa ja tulevaa kehitystä. Henkilöstötilinpäätös sisältää tietoja henkilöstön määrästä, rakenteesta ja työajan käytöstä, henkilöstökustannuksista sekä eläkkeelle siirtymisestä, sairastavuudesta ja muusta sen kaltaisesta asiasta, joilla kuvataan henkilöstövoimavarojen tilaa.

Henkilöstötilinpäätös on henkilöstöjohtamisen ja henkilöstön kehittämisen apuväline ja se on tarkoitettu esimiesten ja luottamushenkilöiden käyttöön.

Palvelussuhteiden määrän kehitys

Vuosi	Vakinaiset	Sijaiset, määräaikai- set	Työllistetyt	Yhteensä	Yhteensä ilman työllis- tettyjä
31.12.2000	77	29	11	117	106
31.12.2001	65,5	22	7	94,5	87,5
31.12.2002	71,5	17,5	6	95	89
31.12.2003	70	20,8	8	98,75	90,75
31.12.2004	67,5	22,25	7,05	96,80	89,75
31.12.2005	59,47	20,1	3,5	83,07	79,57
31.12.2006	58,52	15,91	6,45	80,88	74,43
31.12.2007	62,86	15,07	0,85	78,78	77,93
31.12.2008	64,95	13,04	1,85	79,84	77,99
31.12.2009	40,2	12	0	52,20	52,20
31.12.2010	41,5	13,6	0	55,10	55,10
31.12.2011	47	8,58	0	55,58	55,58
31.12.2012	46,62	6,6	0	53,22	53,22
31.12.2013	45,37	7,81	1	54,18	53,18
31.12.2014	48,17	2,39	1	53,83	52,83
31.12.2015	49,4	3,32	1	53,72	52,72
31.12.2016	47,62	11,56	2	61,18	59,18
31.12.2017	47,08	7,13	1	55,21	54,21
31.12.2018	48,42	5,88	0,8	55,10	54,30
31.12.2019	46,85	5,57	1	52,42	51,42

Palvelussuhteiden määrän kehitys toimialoittain (ei sisällä työllistettyjä)

Ajankohta	Sote	Sivistys	Tekninen	Hallinto	Yhteensä
31.12.2000	39,5	34	7,3	25,2	106
31.12.2001	39	33	8,3	7,2	87,5
31.12.2002	40,5	33	9,3	6,2	89,0
31.12.2003	44,75	29	11,8	5,2	90,75
31.12.2004	45,75	27	10,8	6,2	89,75
31.12.2005	38	23,32	10,8	7,45	79,57
31.12.2006	33,71	21,60	10,8	8,32	74,43
31.12.2007	35,92	21,93	10,8	9,28	77,93
31.12.2008	28,86	29,53	10,8	8,8	77,99
31.12.2009	0	32,25	9,8	10,15	52,20
31.12.2010	0	33,25	9,8	12,05	55,10
31.12.2011	0	34,43	11,8	9,35	55,58
31.12.2012	0	33,85	9,32	10,05	53,22
31.12.2013	0	32,81	10,32	10,05	53,18
31.12.2014	0	32,31	10,32	10,20	52,83
31.12.2015	0	33,70	8,82	10,20	52,72
31.12.2016	0	39,16	9,82	10,20	59,18
31.12.2017	0	36,71	7,00	10,50	54,21
31.12.2018	0	34,80	9,00	10,50	54,30
31.12.2019	0	32,92	12	6,5	51,42

Vakinaisen henkilöstön palvelussuhteet olivat pääosin kokoaikaisia. Osa-aikatyötä vakituisista teki 3 henkilöä.

Maksetut kokouspalkkiot ja ansionmenetyskorvaukset

vuosi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
kokouspalkkiot	50691	49230	46842	44661	33853	30560	27558	33673	37555	30195
- josta ansionmenetyskorv.	2422	9579	2902	6101	4813	1465	1883	2788	3210	3887
henkilöt	54	67	65	43	47	49	36	52	49	

Työllistetyt

	Sos. -ja terveystalv.				Sivistysosasto				Tekninen osasto				Hallinto-osasto			
Vuosi	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Henkilöt		0	0		0	0	0	0	2	1	0,8	1	0	0	0	0

Työllistetyille maksetut palkat

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
51.526	55.098	53.169	45.705	13.386	18.898	19.380

Henkilöstön kotikunta oli Kyyjärvellä 34 henkilöllä eli 64 %. Ulkopuolisista kunnista eniten oli työntekijöitä Alajärveltä, Karstulasta ja Perhosta.

Sukupuolijakauma (ei sisällä työllistettyjä)

Naiset ja miehet

Ajan-kohta 31.12.	Sosiaali- ja terveystalvet	Sivistysosasto.	Tekninen osasto	Hallinto-osasto	Yhteensä
Naiset	0	29,92	8,00	5,50	43,42
Miehet	0	3,00	4,00	1,00	8,00
Yht.	0	32,92	12,00	6,50	51,42

Ikääntyminen

Vanhuuseläkkeelle siirtyminen

Vuonna 1939 tai ennen syntyneen eläkeikä on 63 vuotta, vuosina 1940 – 1959 syntyneen painotettu eläkeikä on 63 – 65 vuoden välillä sekä vuonna 1960 ja sen jälkeen syntyneiden eläkeikä on 65 vuotta.

Kuntien eläkevakuutuksen ilmoituksen mukaan vanhuuseläkeiän täyttävät vuoteen 2019 mennessä.	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Henkilöä	4	2	3	1	2	0	1	1	2

Valtiokonttori / eläkkeet

Peruskoulun opettajilla oli mahdollisuus säilyttää vanhan eläkejärjestelmän mukainen ammatillinen eläkeikä. Niillä opettajilla, jotka ovat käyttäneet valintaoikeutta vanhuuseläkeikä on 60 vuotta. 1.1.1970 jälkeen syntyneiden opettajien eläkelaki on KUEL.

Eläkepää tökset

Eläkemuoto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Osa-aikaeläke		1		1						
Työkyvyttömyyseläke										1
Yksilöll. varhaiseläke							1			
Osatyökyvyttömyyseläke	2	4	2	1		1				
Vanhuuseläke									1	2
Yhteensä	2	5	2	2		1	1	1	1	3

Vuonna 2019 ei ole ollut lomautuksia.

Henkilöstön työkyky

Sairastavuus

Sairauspoissaolopäivien lukumäärä (kalenteripäivät)

Vuosi	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kk-palkkaiset	610	579	593	477	806	358	585	379	592	550	355
Opettajat	176	207	159	175	291	96	118	283	198	190	647
Tuntipalkkaiset	-	17	10	-	-	-	-	-	-		

Sairauspoissaolot ovat kasvaneet 36,5 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Sairauspoissaolopäivät (kalenteripäivät)/henkilö

Vuosi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kuukausipalkkaiset	17,44	12,2	20,17	9,17	14,55	8,9	14,43	13,10	9,59
Opettajat	9,93	12,5	20,48	6,48	8,74	17,03	13,96	12,67	29,0
Tuntipalkkaiset	5	-	-	-	-	-	-	-	-

Vuoden 2019 sairauslomapäivät eriteltyinä hallinnonaloittain (kalenteripvt)

Sos- ja terveystoiminta	Sivistysosasto	Tekninen osasto	Hallinto-osasto	Yhteensä
0	872	109	21	1002

Opintovapaa												
Yksityisasiat	28	166	11	60	8	40	22	192	5	6		
Toisen viran hoito omassa js.yht.			2	75								
Äitiys/isyys vap	3	192	1	127			4	116	4	269	2	147
Vanhempainvap.	7	538	1	186	1	12	3	352	1	46	2	274
Hoitovapaa	4	639	2	218	1	4			1	5	1	30
Ositt. hoitovapaa												
Tilap. hoitovapaa	1	1	1	2	11	27	2	6	10	19		
Vuosiloma, ei sis. opettajia	48	2145	61	2041	51	2089	50	1917	58	1900		
Koulutuspäivät	40	161	42	139	28	81	36	81	30	90	28	73

Sairaanhoito

Kunta on tehnyt sairaanhoitosopimuksen SoTe kuntayhtymän kanssa.

Kunta maksaa työntekijöiden terveyskeskus käyntikustannukset. Kunta saa Kelalta korvausta 50 % maksamistaan kustannuksista.

Työntekijöiden sairaanhoitokustannukset

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kustannukset €	9.450	12.316	10.118	10.641	14.100	12.788	11.271	8.642
€/ työntekijä	178	227	188	198	238	232	205	168

Työkyvyn ylläpito

Kuntoutuksessa on ollut (ei kunnan kustantamaa)

Vuosi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Henkilöt	-	-	4	1	-	1	3	2	-	-
Päivää	-	-	40	10	-	10	20	10	-	-

Kunta on osallistunut liikunta- ja hyvinvointipalveluiden sekä kulttuuritapahtumien kustannuksiin tyky-rahalla muodossa 100 € per henkilö vuodessa.

Työntekijöiden tyky-kustannukset

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kustannukset €	3.753	4.797	5.679	5.671	6.003	5.473	5.752	3.575
€/ työntekijä	71	89	105	106	101	99	104	70

Työterveyshuolto

Työpaikkaterveydenhuolto on järjestetty SoTe kuntayhtymä / Saarikan kautta.

Työterveyshuollon kustannukset

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kustannukset €	4.616	6.979	11.872	8.271	10.573	9.811	10.045	5.243
€/ työntekijä	87	129	221	154	179	178	182	102

TYÖTERVEYSHUOLLON KUSTANNUKSIA VASTAAVA TOIMINTA				SAIRAAANHOIDON KUST.VAST. TOIM
Voimavarat	Työympäristöön, työyhteisöön ja työntekijään kohdistunut toiminta			
	Työpaikka- selvitykset t	Tietojen antami- nen, neuvonta ja ohjaus t	Terveystarkastuk- set kpl	Käynnit vastaanotolla kpl
AMMATTIHENKILÖT				
Lääkärit		2	8	88
Terveydenhoitajat	17,5	4	38	30
ASiantuntijat				
Fysioterapeutit	4		27	3
Psykologit				
Erikoislääkärit				
Muut asiantuntijat				
TUTKIMUKSET				
Lab. ja kuvantaminen			138	141

Henkilöstö on mahdollisuus käydä ruokailemassa vanhainkodin ruokalassa.

Lisäksi kunta on maksanut

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Eläkemenoperusteinen eläkemaksu	222.221	240.500	213.351	184.433	181.435	134.767	134.698	142.842
Varhe-eläkemaksu	21.611	14.837	15.066	13.456	15.011	16.487	16.559	0
Luottamus- ja viranhaltijapalkkiot	53.231	49.604	37.809	35.010	31.738	37.359	41.530	38.022

Yhteenveto

Kyyjärven kunnan vakinaisen henkilöstön kokonaismäärä on pysynyt lähes samana vuoteen 2018 verrattuna.

Ikääntyminen ja vähäinen vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus edellyttää panostusta henkilöstön jaksamiseen ja antaa haasteita työssä jaksamisen tukemiselle ja työkyvyn säilyttämiselle. Tulevaan eläköitymisen määrän kasvuun tulee varautua.

Sairauspoissaolojen kertymistä seurataan säännöllisesti neljännesvuosittain työsuojelussa ja johtoryhmässä. Varhaisen tuen malli on käytössä pitkillä sairauslomilla olevien työhön paluun tukemisessa ja toistuvien lyhytaikaisten poissaolojen seurannassa.

10 Tietotilinpäätös

Tietotilinpäätös arvioi tietosuoja ja tietoturvan toteutumista sekä tarkastelee valvontaa. Kunnan työntekijät joutuvat käsittelemään henkilötietoja mm. tietojärjestelmissä ja henkilörekistereissä. Suurin osa käsittelystä perustuu lakiin tai julkiseen valtaan. Viimekädessä vastuu toiminnan lainmukaisuudesta sekä tietosuojan ja tietoturvan toteutumisesta on organisaation johdolla. Kyyjärven kunnassa on kunnanhallituksen (4.6.2018 § 122) hyväksymä tietoturvapoliittikka, joka on kaikkien luettavissa kunnan verkkosivuilla <https://www.kyyjarvi.fi/hallinto/tietosuoja>. Verkkosivulta löytyvät myös tietosuoja-asetuksen mukaiset lomakkeet rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiseksi sekä muuta informaatiota.

Kyyjärven kunta on ollut mukana Pohjoisen Keski-Suomen Verkkopalvelut Oy:n kaksivuotisessa seudullisessa tietosuojavastaava –projektissa, joka päättyi 1.2.2020. Kunnan tietosuojaytöryhmään kuuluvat osastojen päälliköt, tulosyksiköiden esimiehet, it-vastaava, hallintosihteeri, koulusihteeri ja toimistosihteeri/keskusarkistonhoitaja. Projektin aikana työryhmä on kokoontunut säännöllisesti, tietosuojavastaavan kanssa. Palaverissa on mm. tutustuttu 1.1.2019 voimaan tulleeseen tietosuojalakiin, laadittu dokumentteja, järjestetty infotilaisuuksia henkilöstölle jne. Projekti PKSV OY:n kanssa päättyi 31.1.2020, tämän jälkeen tietosuojavastaavan palvelut ostetaan Joki ICT Oy:ltä.

Kunnassa on käytössä mm. käyttöoikeuksien/käyttäjätunnusten hakemuslomake, jonka yhteydessä esimies käy läpi uuden työntekijän perehdyttämisvaiheessa salassapitoon, tietosuojaan ja –turvallisuuteen liittyvät ohjeet ja määräykset. Tietokoneella olevat tiedostot ja tietojärjestelmät ovat henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen ja salasanan takana. Tietoturva parannettiin marraskuussa 2019 ja salasanan monimutkaisuusvaatimukset tiukentuihin. Käyttäjille on jo aiemmin annettu ohjeistus lukita tietokone ja älylaitteet poistuttaessa niiden luota, työhuoneen lukitseminen, asiakirjojen säilyttämisestä lukituissa kaapeissa jne.

Tietoturvaloukkauksia ei kunnassa ole kuluneen vuoden aikana ollut yhtään tapausta. Myöskään henkilötietoihin liittyviä tietopyyntöjä ei ole tullut.

Tietosuoja- ja tietoturva-asiat pidetään jatkossakin osana kaikkien arkityötä.

11 Hyvinvointikertomus

Kyyjärven kuntaan on laadittu hyvinvointisuunnitelma vuosille 2016-2020. Valtuustokausittain seurataan hyvinvointisuunnitelman toteutumista laajassa hyvinvointikertomuksessa. Kuntalaisten hyvinvointia seurataan vuosittain tunnuslukujen ja hyvinvoinnista kerätyn tiedon pohjalta. Vuonna 2019 aikuisväestölle ei ole tehty hyvinvointikyselyä, kuten tehtiin vuonna 2018.

Kunta on valmistellut perhekeskustoimintamallin käyttöönottoa. Kaikista kunnan, Saarikan, seurakunnan ja järjestöjen lapsille, nuorille ja lapsiperheille järjestetyistä palveluista on koottu palveluopas. Palveluita pyritään kokoamaan yhteen, helposti saavutettaviksi ja

mahdollisimman paljon koulukeskuksen läheisyyteen. Palveluita on esitelty kuntalaisille infoilloissa.

Kyyjärveläisistä lapsiperheistä asui ahtaasti yli 40 %. Yhden vanhemman perheitä oli 8,9 % perheistä, mikä on huomattavasti vähemmän kuin valtakunnallisesti. Kyyjärveläisistä 3-5 –vuotiaista lapsista 89,1 % osallistuu varhaiskasvatukseen, mikä johtunee hyvästä työllisyystilanteesta. Varhaiskasvatuksessa oli vuonna 2019 noin 50 lasta. Kunta tarjosi lapsiperheiden tilapäistä kotipalvelua 20.6.2019 saakka. Tämän jälkeen lapsiperheet ovat voineet käyttää Saarikan järjestämää kotipalvelua. Päiväkodilla on uudet, ajanmukaiset tilat toiminnalle.

Nopolan koulun 4.-5. ja 7.-9. luokkien oppilaat ovat vastanneet kouluterveyskyselyyn. Kyselyn perusteella oppilaat ovat tyytyväisiä elämäänsä, tuntevat voivansa vaikuttaa elämänsä kulkuun ja saavat myönteistä palautetta. Oppilaat harrastavat ja liikkuvat omatoimisesti. Harrastusmahdollisuuksiin oli jonkin verran tyytymättömyyttä. Oppilaat opiskelevat uusissa koulutiloissa ja ovat tyytyväisiä opiskeluympäristöönsä. Koulukiusaamista koettiin erittäin vähän, keskivertoa vähemmän. 8.-9. luokan oppilaat, erityisesti tytöt, kokivat keskivertoa enemmän koulu-uupumusta ja jonkin verran myös seksuaalista häirintää. Noin joka 3. nuorella oli nukahtamisvaikeuksia ja niska-hartiakipuja keskivertoa enemmän. Useat oppilaat kokivat nettiriippuvuutta. Oppilailta oli keskivertoa enemmän sairauden vuoksi poissaoloja koulusta.

Kunta on tarjonnut lapsille ja nuorille myös kerhotoimintaa, uimaopetusta ja liikuntaleirejä kesällä. Nuorisovaltuustoon on kuulunut 7 nuorta.

Kyyjärvellä on ollut hyvä työllisyystilanne. Kyyjärveläisiä oli toimeentulotuen piirissä vähän, toimeentulotuki oli keskimäärin 62,3 €/asukas. Kyyjärven asukkaista noin 34 % on yli 65-vuotiaita. Yli 75-vuotiaita on 13,9 % ja heistä 90,2 % asuu kotona ja 9,8 % tehostetussa palveluasumisessa. Säännöllisen kotipalvelun piirissä oli 14,2 % yli 75 –vuotiaista. Kunta on järjestänyt ikäihmisille mm. digitaitojen opetusta ja matalan kynnyksen liikuntatoimintaa. Vanhusneuvosto on toiminut vireästi ja tuonut ikäihmisten ääntä kuuluviin.

Sairastavuus on Kyyjärvellä keskimääräistä korkeampi, viimeinen tilastoitu ikävakioidu indeksi oli 111,1 ja se oli laskenut edellisiin lukuihin verrattuna. Kuntalaisilla on tyypillisimpiä kansantauteja ja ikärakenne vaikuttaa sairastavuuteen. Kuntalaisten sosiaali- ja terveyspalveluista vastaa kuntayhtymä. Sosiaali- ja terveystoimen nettokäyttökustannukset olivat 4431,1 € asukasta kohden.

12 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA 2019 sisäiset eriteltyinä

	Kaikki	Sisäiset	Ulkoiset - sisäiset
Toimintatuotot			
Myyntituotot	1 076 443,07	-498 676,73	577 766,34
Maksutuotot	48 545,17		48 545,17
Tuet ja avustukset	81 195,44		81 195,44
Muut tuotot	1 574 590,86	-247 642,83	1 326 948,03
Toimintatuotot yhteensä	2 780 774,54	-746 319,56	2 034 454,98
Valmistus omaan käyttöön		2 671,40	2 671,40
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-2 530 897,53	0,00	-2 530 897,53
Palkat ja palkkiot	-2 001 373,28	0,00	-2 001 373,28
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-486 776,76	0,00	-486 776,76
Muut hlösivukulut	-42 747,49	0,00	-42 747,49
Palvelujen ostot	-7 354 081,10	488 813,83	-6 865 267,27
Aineet, tarvikkeet ja	-553 264,93	7 191,50	-546 073,43
Avustukset	-130 688,93	0,00	-130 688,93
Muut kulut	-2 956 532,11	247 642,83	-2 708 889,28
Toimintakulut yhteensä	-13 525 464,60	743 648,16	-12 781 816,44
Toimintakate	-10 744 690,06	0,00	-10 744 690,06
Verotulot	4 415 401,98		4 415 401,98
Valtionosuudet	4 341 754,00		4 341 754,00
Rahoitustuot. ja -kulut			
Korkotuotot	5 551,98	-13,80	5 551,98
Muut rahoitustuotot	449 351,80	-12 558,00	436 793,80
Korkokulut	-3 312,33	894,12	-3 312,33
Muut rahoituskulut	21 238,79	12 558,00	33 796,79
Rah.tuot. ja -kulut yht.	472 830,24	880,32	472 830,24
Vuosikate	-1 514 703,84		-1 514 703,84
Poistot käyttöomais. ja	-871 794,42		-871 794,42
Arvonalentumiset	-1 790 080,72		-1 790 080,72
Satunn. tuotot ja kulut			
Satunnaiset tuotot	196 019,15		196 019,15
Satunnaiset kulut	0,00		0,00
Satunn. tuot. ja kulut yht.	196 019,15		196 019,15
Tilikauden tulos	-3 980 559,83		-3 980 559,83
Poistoeron muutos			
Varausten muutos			
Rahastojen muutos			
Tilik. ylijäämä	-3 980 559,83		-3 980 559,83

TULOSLASKELMA 2019

	2019	2018
Toimintatuotot		
Myyntituotot	577 766,34	621 737,92
Maksutuotot	48 545,17	47 534,93
Tuet ja avustukset	81 195,44	88 942,34
Muut toimintatuotot	1 326 948,03	763 792,26
Toimintatuotot yhteensä	2 034 454,98	1 522 007,45
Valmistus omaan käyttöön	2 671,40	26 998,10
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 001 373,28	-2 035 038,91
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-486 776,76	-490 600,89
Muut henkilösivukulut	-42 747,49	-42 847,63
Palvelujen ostot	-6 865 267,27	-6 864 125,42
Aineet, tarvikkeet ja tarvarat	-546 073,43	-623 355,00
Avustukset	-130 688,93	-85 457,24
Muut toimintakulut	-2 708 889,28	-298 351,11
Toimintakulut yhteensä	-12 781 816,44	-10 439 776,20
Toimintakate	-10 744 690,06	-8 890 770,65
Verotulot	4 415 401,98	4 384 115,65
Valtionosuudet	4 341 754,00	4 149 383,00
Rahoitustuot. ja -kulut		
Korkotuotot	5 538,18	6 488,00
Muut rahoitustuotot	436 793,80	573 886,89
Korkokulut	-3 298,53	-1 708,60
Muut rahoituskulut	33 796,79	-136 108,27
Rah.tuot. ja -kulut yht.	472 830,24	442 558,02
Vuosikate	-1 514 703,84	85 286,02
Poistot ja arvonalentumiset		
Sumu-poistot	-871 794,42	-469 675,11
Arvonalentumiset	-1 790 080,72	0,00
Poistot ja arvonalentumiset yht	-2 661 875,14	-469 675,11
Satunn. tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot	196 019,15	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Satunn. tuot. ja kulut yht.	196 019,15	0,00
Tilikauden tulos	-3 980 559,83	-384 389,09
Poistoeron lis-/väh+	0,00	0,00
Varausten lis-/väh+	0,00	0,00
Rahastojen lis-/väh+	0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 980 559,83	-384 389,09

13 Rahoituslaskelma

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-1 514 703,84	84 817,02
Satunnaiset erät	-1 594 061,57	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	1 023 407,48	
Pakollinen varaus	2 234 658,21	-1 668,00
	149 300,28	83 149,02
Investointien rahavirta		
Investointimenot-	-196 542,42	-810 584,87
Rahoitusosuudet investointimenoihin+	0,00	31 924,30
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot+	709 500,00	42 583,87
	512 957,58	-736 076,70
Toiminnan ja investointien rahavirta	662 257,86	-652 927,68
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset+	42 850,00	43 850,00
	42 850,00	43 850,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys+	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys-	-140 000,00	-180 000,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys/vähennys +/-	-100 000,00	1 100 000,00
	-240 000,00	920 000,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	465 107,86	310 922,32
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	134 113,69	-67 773,00
Korottomien velkojen muutos	-234 876,30	152 393,73
	-100 762,61	84 620,73
Rahoituksen rahavirta	-297 912,61	1 048 470,73
Rahavarojen muutos	364 345,25	395 543,05
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	6 016 206,47	5 651 861,22
Rahavarat 1.1.	-5 651 861,22	-5 256 318,17
	364 345,25	395 543,05

14 Tase

VASTAAVAA	2019	2018	VASTATTAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	5 471 244,90	5 471 244,90
Muut pitkävaikutteiset menot	316 708,92	354 632,22	Muut omat rahastot	16 396,90	16 396,90
	<u>316 708,92</u>	<u>354 632,22</u>	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	210 863,74	595 721,83
			Tilikauden yli-/alijäämä	<u>-3 980 559,83</u>	<u>-384 858,09</u>
Aineelliset hyödykkeet				1 717 945,71	5 698 505,54
Maa- ja vesialueet	1 070 454,87	1 142 882,57			
Rakennukset	2 908 728,04	3 419 108,96	PAKOLLISET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	881 615,35	961 612,04	Muut pakolliset varaukset	2 234 658,21	0,00
Koneet ja kalusto	201 344,46	242 127,55		<u>2 234 658,21</u>	<u>0,00</u>
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	1 567,49	0,00	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
	<u>5 063 710,21</u>	<u>5 765 731,12</u>	Valtion toimeksiannot	1 734,04	1 734,04
			Muut toimeksiantojen pääomat	<u>3 373,06</u>	<u>3 469,81</u>
Sijoitukset				5 107,10	5 203,85
Osakkeet ja osuudet	3 452 096,47	5 120 311,74	VIERAS PÄÄOMA		
Muut lainasaamiset	<u>570 082,00</u>	<u>612 932,00</u>	Pitkäaikainen		
	4 022 178,47	5 733 243,74	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	0,00	100 000,00
			Lainat julkisyhteisöiltä	51 680,12	51 680,12
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lainat muilta luotonantajilta	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00		51 680,12	151 680,12
Muut toimeksiantojen varat	<u>3 373,06</u>	<u>3 469,81</u>			
	3 373,06	3 469,81	Lyhytaikainen		
			Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	10 900 000,00	11 040 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus			Saadut ennakot	4 748,63	6 276,42
Valmiit tuotteet	0,00	0,00	Ostovelat	246 797,95	493 020,97
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	Muut velat	54 468,47	61 839,98
			Siirtovelat	<u>312 492,11</u>	<u>292 246,09</u>
Lyhytaikaiset saamiset				11 518 507,16	11 893 383,46
Myyntisaamiset	69 000,33	167 958,18	VASTATTAVAA	15 527 898,30	17 748 772,97
Lainasaamiset	0,00	0,00			
Muut saamiset	36 720,84	71 876,68			
Siirtosaamiset	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>			
	105 721,17	239 834,86			
Rahoitusomaisuusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet	5 797 201,72	5 530 531,88			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>			
	5 797 201,72	5 530 531,88			
Rahat ja pankkisaamiset	219 004,75	121 329,34			
VASTAAVAA	15 527 898,30	17 748 772,97			

15 Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA

	2019	2018
Toimintatuotot	10 029 852,00	9 521 769,43
Toimintakulut	-20 690 455,28	-18 191 404,75
Osuus osakkuusyht.voitosta	0,00	0,00
Toimintakate	-10 660 603,28	-8 669 635,32
Verotulot	4 415 401,98	4 384 115,65
Valtionosuudet	4 341 754,00	4 149 383,00
Rahoitustuot. ja -kulut		
Korkotuotot	8 250,92	9 515,07
Muut rahoitustuotot	440 203,67	581 315,19
Korkokulut	-19 387,13	-20 579,06
Muut rahoituskulut	33 344,33	-136 382,26
Rah.tuot. ja -kulut yht.	462 411,79	433 868,94
Vuosikate	-1 441 035,51	297 732,27
Poistot ja arvonalentumiset		
Sumu-poistot	-1 173 227,19	-2 382 567,75
Arvonalentumiset	-49 650,92	
Poistot ja arvonalentumiset yht	-1 222 878,11	-2 382 567,75
Satunnaiset erät	196 019,15	0,00
Tilikauden tulos	-2 467 894,47	-2 084 835,48
Tilinpäätössiirrot	64,62	-122,38
Vähemmistöosuudet	37 837,72	491 691,11
Tilik. yli-/alijäämä	-2 429 992,13	-1 593 266,75

16 Konsernirahoituslaskelma

Vuosikate	-1 441 003,28	297 732,27
Satunnaiset erät	-1 594 061,57	0,00
Tulorahoituksen korjausevät	1 036 330,87	6 023,55
Muut pakolliset varaukset	2 234 658,21	
	235 924,23	303 755,82
Investointien rahavirta		
Investointimenot-	-1 247 557,71	-1 902 306,17
Rahoitusosuudet investointimenoihin+	301,79	32 842,39
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot+	709 706,27	42 686,10
	-537 549,65	-1 826 777,68
Toiminnan ja investointien rahavirta	-301 625,42	-1 523 021,86
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset+	42 850,00	43 850,00
	42 850,00	43 850,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys+	1 140 000,00	760 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys-	-325 036,89	-413 687,66
Lyhytaikaisten lainojen lisäys/vähennys +/-	-386 269,48	1 147 025,31
	428 693,63	1 493 337,65
Oman pääoman muutokset	90 794,90	148 943,05
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	260 713,11	163 108,84
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	64,21	1 078,47
Vaihto-omaisuuden muutos	-111,06	169,12
Saamisten muutos	748 744,15	-157 091,91
Korottomien velkojen muutos	-526 745,81	165 988,36
	221 951,49	10 144,04
Rahoituksen rahavirta	784 290,02	1 696 274,74
Rahavarojen muutos	482 664,60	173 252,88
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	7 066 761,00	6 584 798,06
Rahavarat 1.1.	-6 584 096,40	-6 411 545,18
	482 664,60	173 252,88
tark	0,00	0,00

17 Konsernitase

VASTAAVAA		2019	2018	VASTATTAVAA		2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT				OMA PÄÄOMA			
Aineettomat hyödykkeet				Peruspääoma		5 471 244,90	5 471 244,90
Aineettomat oikeudet		231 903,44	175 633,54	Osuus ky:n opo:n lisäyksestä			0,00
Muut pitkävaikutteiset menot		549 003,93	625 643,07	Liittymismaksurahasto			
		<u>780 907,37</u>	<u>801 276,61</u>	Arvonkorotusrahaso		14 210,24	14 190,00
Aineelliset hyödykkeet				Muut omat rahastot		68 562,92	68 628,65
Maa- ja vesialueet		1 387 873,55	1 460 301,25	Edellisten tilikausien yli-/alijääm		-1 756 056,03	-273 754,69
Rakennukset		8 780 918,49	9 349 465,40	Tilikauden yli-/alijäämä		<u>-2 429 992,13</u>	<u>-1 593 266,73</u>
Kiinteät rakenteet ja laitteet		551 098,57	606 120,76			1 367 969,90	3 687 042,13
Koneet ja kalusto		319 916,36	375 999,89	VÄHEMMISTÖOSUUDET		630 880,22	613 780,40
Muut aineelliset hyödykkeet		4 032,50	4 311,14	KONSERNIRESERVI		0	
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat		2 825 835,15	1 884 368,12	POISTOERO JA VAP.EHT.VARAUKSET			
		<u>13 869 674,62</u>	<u>13 680 566,56</u>	Poistoero		0,00	0,00
Sijoitukset				Vapaaehtoiset varaukset		<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Osakkuusyhteisöosuudet		-5,00	0,00			0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet		685 105,58	703 730,88	PAKOLLISET VARAUKSET			
Muut lainasaamiset		65 127,77	65 127,77	Eläkevaraukset		0,00	0,00
		<u>750 228,35</u>	<u>768 858,65</u>	Muut pakolliset varaukset		<u>2 375 120,82</u>	<u>133 107,68</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT						2 375 120,82	133 107,68
Valtion toimeksiannot		257,88	2 466,66	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
Lahjoitusrahastojen varat		3432,57	3768,43	Valtion toimeksiannot		4 859,86	5 872,14
Muut toimeksiantojen varat		0	0	Lahjoitusrahastojen pääomat		5123,31	6482,18
		<u>3 690,45</u>	<u>6 235,09</u>	Muut toimeksiantojen pääomat		<u>484,83</u>	<u>594,08</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT						10 468,00	12 948,40
Vaihto-omaisuus				VIERAS PÄÄOMA			
Aineet ja tarvikkeet		32 213,87	33 588,34	Pitkäaikainen			
Keskenen. tuotteet		3215,58	1875,45	Lainat rahoitus- ja vak.lait.		5 908 042,21	4 998 762,25
Valmiit tuotteet		145,41	0,00	Lainat julkisyhteisöiltä		5 641,46	5 641,46
Ennakkomaksut		0,00	0	Lainat muilta luotonantajilta		0,00	0,00
		<u>35 574,86</u>	<u>35 463,79</u>	Saadut ennakot		0,00	0,00
Saamiset				Muut pitkäaikaiset velat		<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Pitkäaikaiset saamiset						5 913 683,67	5 004 403,71
Lainasaamiset		0,00	0,00	Lyhytaikainen			
Muut saamiset		8778,92	11646,86	Lainat rahoitus- ja vak.lait.		11 032 847,34	11 470 583,67
Siirtosaamiset		650,52	614,18	Lainat julkisyhteisöiltä		42 850,00	42 850,00
		<u>9 429,44</u>	<u>12 261,04</u>	Saadut ennakot		10 655,06	10 417,22
Lyhytaikaiset saamiset				Ostovelat		734 791,41	1 002 849,63
Myyntisaamiset		386 002,60	912 621,13	Muut velat		151 084,90	171 584,84
Lainasaamiset		0,00	3,64	Siirtovelat		<u>910 985,05</u>	<u>1 046 112,45</u>
Muut saamiset		139 549,85	250 460,57			12 883 213,76	13 744 397,81
Siirtosaamiset		138 819,17	143 135,00	VASTATTAVAA YHT.		23 181 336,37	23 195 680,13
		<u>664 371,62</u>	<u>1 306 220,34</u>				
Rahoitusomaisuusarvopaperit							
Osakkeet ja osuudet		5 797 201,72	5 530 531,88				
Sijoitukset markkinarahainstr.		28 324,98	23 375,00				
Joukkovelkakirjalainasaamiset		18 850,31	28 149,00				
Muut arvopaperit		0,00	4 207,91				
		<u>5 844 377,01</u>	<u>5 586 263,79</u>				
Rahat ja pankkisaamiset		1 223 082,65	998 534,26				
		<u>1 223 082,65</u>	<u>998 534,26</u>				
VASTAAVAA YHT.		23 181 336,37	23 195 680,13				

18 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä rahoitusosuuksilla ja suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelma-poistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon, jota on tilinpäätöksessä oikaistu jvk-lainasaamisien osalta jaksottamalla hankintameno ja nimellisarvon kurssiero juoksuajalle. Rahastosijoituksiin, osakkeisiin ja jvk-lainasijoituksiin on tehty markkina-arvon 31.12. vaatimat alaskirjaukset.

19 Tuloslaskelman liitetiedot

	Kunta		Konserni	
	2019	2018	2019	2018
Toimintatuotot, ulkoiset				
Hallinto-osasto	268 328,29	493 485,14		
Sosiaali- ja terveystoiminta	29 822,00	0,00		
Sivistysosasto	167 876,17	132 624,14		
Tekninen osasto., ilman vesilaitosta	1 303 483,65	642 707,80		
Vesilaitos	264 944,46	253 190,37		
Toimintatuotot yhteensä	2 034 454,57	1 522 007,45	0,00	952 1769,43
Satunnaiset erät				
Satun.tuotot	196 019,15	0,00	0,00	0,00
Satun. kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutus	0,00	0,00	140 462,61	133 107,68
Muut pakolliset varaukset	2 234 658,21		2 234 658,21	
			2 375 120,82	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
Muut toimintatuotot				
Myyntivoitot	570 654,09	1 668,00	0,00	1 668,00
Muut toimintakulut				
Pysyvien vastaavien myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Alaskirjaukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Myyntitappio kertaluonteisena poistona	0,00	0,00	0,00	11 578,32
Alaskirjaus kertaluonteisena poistona	469 306,65	36 230,00	469 306,65	362 230,00

SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.

POISTOSUUNNITELMA 1.1. 1997

Lisäykset 1.1.1999 alkaen *

Lisäykset 1.1.2001 alkaen **

HYÖDYKERYHMÄ	POISTO- MENETELMÄ	1.1.2013 alkaen
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto ja laitosrakennukset	tasapoisto 40 vuotta	20 vuotta
Tehdas ja tuotantorakennukset	tasapoisto 30 vuotta	20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto 30 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset	tasapoisto 40 vuotta	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	menojäännöspoisto 15 %	20 %
Muut maa- ja vesirakenteet**	menojäännöspoisto 10 %	20 %
Vedenjakeluverkosto	menojäännöspoisto 7 %	10 %
Viemäriverkosto	menojäännöspoisto 7 %	10 %
Muut kiint. koneet, laitteet ja rak.	menojäännöspoisto 20 %	25 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	menojäännöspoisto 15 %	20 %
Kaukolämpöverkko*	menojäännöspoisto 15 %	
Sähkö-,vesi-yms laitosten koneet ja lait*	menojäännöspoisto 15 %	25 %
Ekopisteet*	tasapoisto 10 v	
Koneet ja kalusto		
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto 10 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	tasapoisto 5 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto 5 vuotta	3 vuotta

Pienhankintaraja 3.360 €.

Pienhankinta- eli aktivointirajalla tarkoitetaan sitä euromäärää, jonka alle jäävät käyttöomaisuuden hankinnat merkitään talousarvion käyttötalousosaan.

Pienhankintarajan alittavista hankinnoista ei myöskään tehdä poistoja.

Poistosuunnitelma on muutettu vuoden 2013 alusta alkavien investointien osalta siten, että käytetään kuntaliiton suosituksen mukaisia lyhimpiä poistoajoja.

20 Taseen liitetiedot

Pysyvät vastaavat

31.12.2019

Aineettomat hyödykkeet

	Muut pitkäv.m	Maa-alueet	Rakennukset	Kiint.rak ja lait	Koneet ja kal.	Keskener.	Yhteensä
Poistamaton hank.meno 1.1.	1 167 620,98	1 142 882,57	11 570 373,16	5 113 872,81	1 917 431,13	0,00	20 912 180,65
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	14 940,48	0,00	1 557,49	16 507,97
Vähennykset	0,00	72 427,70	0,00	0,00	0,00	0,00	72 427,70
Poistamaton hank.m 31.12	1 167 620,98	1 070 454,87	11 570 373,16	5 128 813,29	1 917 431,13	0,00	20 856 280,92
Rahoitusosuudet 1.1.	0,00	0,00	3 186 915,51	826 509,66	620 215,60	0,00	4 633 640,77
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitusosuudet 31.12	0,00	0,00	3 186 915,51	826 509,66	620 215,60	0,00	4 633 640,77
Kertynyt sumu-paisto 1.1.	812 988,76	0,00	4 964 348,69	3 325 751,11	1 055 087,98	0,00	10 158 176,54
Luov.kert.sumu-paisto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sumu-paisto	37 923,30	0,00	510 380,92	94 937,17	40 783,09	0,00	684 024,48
Kertynyt sumu-paisto 31.12	850 912,06	0,00	5 474 729,61	3 420 688,28	1 095 871,07	0,00	10 842 201,02
Kirjanpitoarvo	3 167 082,92	1 070 454,87	29 087 280,04	8 811 615,35	2 011 344,46	1 557,49	50 633 710,21
Avonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cleannaiset lisäpaistot - sis kirjanpitoarvoon	0,00	0,00	469 306,65	0,00	0,00	0,00	469 306,65

Pysyvien vastaavien sijoitukset

31.12.2019

Osakkeet ja osuudet

	Tytäryht.osakk	Kunta-yhtymä- osuudet	Osakkuus- ja mut omi yht.os	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 020 117,55	419 785,89	0,00	680 408,30	5 120 311,74
Lisäykset	85 932,70	0,00	0,00	35 902,75	121 865,45
Vähennykset	1 740 429,80	0,00	0,00	49 650,92	1 790 080,72
Hankintameno 31.12	2 365 650,45	419 785,89	0,00	666 660,13	3 452 096,47
Avonolen ja niiden palaut.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Avonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12	2 365 650,45	419 785,89	0,00	666 660,13	3 452 096,47

Kunta-yhtymäosuuksien avonmuutokset

31.12.2019

	Avo 1.1.	Muutos	Avo 31.12	Ky:n peruspo	Ero
KSSairaanhoitop ky	365 914,43	0,00	365 914,43	-365 558,61	355,82
Äänekosken koul. ky	20 821,86	0,00	20 821,86	-19 504,01	1 317,85

Siirtosaamiset	0,00	0,00
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset konserniyht.yhteensä	599 909,88	0,00

Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	46 259,82	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	23 604,24	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	150,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset konserniyht.yhteensä	70 014,06	0,00
SAAMISET KONSERNIYHT. YHTEENSÄ	669 923,94	0,00

Siirtosaamiset	2018	2019
Seligson omaisuudenhoito Oy	0,00	0,00
SIIRTYVÄT KOROT MULTA YHT	0,00	0,00

Rahoitusarvopaperit

Osakkeet ja osuudet		alaskirjaus	tasearvo 31.12.
Seligson omaisuudenhoito Oy	5 804 057,60	-6 855,56	5 797 202,04
Osakkeet ja osuudet yhteensä	5 804 057,60	-6 855,56	5 797 202,04

Rahoitusarvopaperit yht.	5 804 057,60	-6 855,56	5 797 202,04
---------------------------------	---------------------	------------------	---------------------

Vaikutus tuloslaskelmaan	TP2019	TP2018	TP2017	TP2016
	403701,39	435458,37	344257,63	107766,97

Oman pääoman muutokset	2018	2019
Peruspääoma 1.1.	5 471 244,90	5 471 244,90
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	5 471 244,90	5 471 244,90
Muut omat rahastot		
Opintostipendirahasto 1.1.	16 396,90	16 396,90
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
Opintostipendirahasto 31.12.	16 396,90	16 396,90
Muut omat rahastot 31.12.	16 396,90	16 396,90
Edell.tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	573 461,27	595 721,83
Ali-/ylijäämä edell. v:ltä	22 260,56	-384 858,09
Edell.tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	595 721,83	210 863,74
Tilikauden yli-/alijäämä	-384 858,09	-3 980 559,83
Oma pääoma yhteensä	5 698 505,54	1 717 945,71
Viiden vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluttua erääntyvät velat		
	2018	2019
Lainat rahoitus ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00
Velat tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille		
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma konserniyht.yhteensä	0,00	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Velat tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	66 797,32	45 851,92
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	166 334,00	13 658,80
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Velat osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöille		
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Lyhytaikainen vieras päämakonserniyht.yhteensä	233 131,32	59 510,72
Velat konserniyhteisöille yhteensä	233 131,32	59 510,72
Siirtovelat	2018	2019
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotus	244 547,31	267 263,61
Korkojaksotus	497,03	227,85
Valtionosuusennakot	32 716,55	45 758,25
Valtionosuusvelat	0,00	0,00

21 Vesilaitostaseyksikkö

Sisältää vesi- ja viemärlaitoksen (sisältyy kunnan laskelmiin)

Vesilaitostaseyksikön tuloslaskelma

	2019	2018
Liikevaihto	286 394,86	274 366,52
Materiaalit ja palvelut	-121 782,31	-132 167,29
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikaudella	-41 704,32	-40 251,57
Palvelujen ostot	-80 077,99	-91 915,72
Henkilöstökulut	0,00	0,00
Palkat ja palkkiot	0,00	0,00
Henkilösivukulut	0,00	0,00
Eläkekulut	0,00	0,00
Muut hlösivukulut	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman muk. poistot	-82 413,20	-84 401,83
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	-8 456,59	-7 868,44
Liikelylijäämä (-alijäämä)	73 742,76	49 928,96
Rahoitustuot. ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	0,00	0,00
Kunnalle maksetut korkokulut	-13,80	-894,12
Muille maksetut korkokulut	0,00	0,00
Korvaus peruspääomasta	-12 558,00	-12 558,00
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen sat.eriä	61 170,96	36 476,84
Satunn. tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	61 170,96	36 476,84
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	0,00	0,00
Vap.eht. varausten lisäys(-) tai väh(+)	0,00	0,00
Tilikauden ali-/ylijäämä	61 170,96	36 476,84

Vesilaitostaseyksikön rahoituslaskelma

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Liike yli-/alijäämä	73 742,76	49 928,66
Poistot ja arvonalentumiset	82 413,20	84 401,83
Rahoitustuotot ja -kulut	-12 571,80	-13 452,12
	143 584,16	120 878,37
Investointien rahavirta		
Investointimenot-	-14 940,48	-53 797,23
Rahoitusosuudet investointimenoihin+	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot+	0,00	0,00
	-14 940,48	-53 797,23
Toiminnan ja investointien rahavirta	128 643,68	67 081,14
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys kunnille-	-125 128,06	-2 759,02
Antolainasaamisten vähennys kunnille+	0,00	0,00
	-125 128,06	-2 759,02
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta+	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle-	0,00	-66 182,55
Lyhytaikaisten lainojen lis/väh kunnalta +/-	0,00	0,00
	0,00	-66 182,55
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	3 515,62	-1 860,43
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	-1 982,19	3 357,43
Korottomien velkojen muutos	-1 533,43	-1 497,00
	-3 515,62	1 860,43
Rahoituksen rahavirta	-128 643,68	-67 081,14
Rahavarojen muutos	0,00	0,00

Vesilaitostaseyksikön tase

VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
	2019	2018		2019	2018
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma	1 075 258,86	1 014 087,90
Aineelliset hyödykkeet	953 427,89	1 020 900,54	Peruspääoma	1 255 799,22	1 255 799,22
Rakennukset	169 027,81	177 808,47	Edell. tilik. yli/alijäämä	-241 711,32	-278 187,86
Kiinteät rak. ja laitteet	704 376,66	748 674,91	Tilik. yli-/alijäämä	61 170,96	36476,54
Koneet ja kalusto	80 023,42	94 417,16			
Vaihtuvat vastaavat			Vieras pääoma	14 316,03	15 849,46
Saamiset			Pitkäaikainen		
Lyhytaik. saamiset	136 147,00	9 036,82	Lainat julkisyht.	0,00	0,00
Antolainat	127 887,01	2759,02	Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset	5 702,78	3 335,10	Ostovelat	13 212,27	15 203,96
Siirtosaamiset alv	2 557,21	2 942,70	Siirtovelat alv	1 103,76	645,50
	1 089 574,89	1 029 937,36		1 089 574,89	1 029 937,36

22 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

	2018	2019
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	3 840 399,94	3 840 399,94
Jäljellä oleva pääoma	2 900 345,54	2 751 349,44
Muiden puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	2 442 660,00	2 442 660,00
Jäljellä oleva pääoma	2 351 772,30	2 318 158,19
Leasingvastuut (sis. alv:n)	358 675,72	3 254 719,38
-siitä seuraavalla tilikaudella maksettava	58 140,81	211 313,65
Osuus takauskeskuksen takausvastuusta	7 718 469,00	8 085 256,00
Osuus tk:n kattamattomasta takausvastuusta	0,00	0,00
Osuus tk:n rahastosta	4958,76	5320,00

10 kpl 84.093,96 euron haltijavelkakirjaa ovat kaikki vapaina 31.12.2019

Koulukeskuksen kiinteistöleasingin maksu alkoi 1.4.2019.
Vuoden 2020 lyhennys 211 313,65 (sis. alv 40 899,42)

23 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2018	2019
Hallinto-osasto	10,50	6,50
Sosiaali- ja terveystalvet	0,00	0,00
Sivistysosasto	34,80	32,92
Tekninen osasto	9,80	12,00
Yhteensä	55,10	51,42

Henkilöstömenot	2018	2019
Palkat ja palkkiot	2 035 038,91	2 001 373,28
Henkilösivukulut, josta:	533 448,52	529 524,25
Eläkekulut	490 600,89	486 776,76
Muut henkilösivukulut	42 847,63	42 747,49
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	2 568 487,43	2 530 897,53
Aktivoitu käyttöomaisuuteen	0,00	0,00
Yhteensä	2 568 487,43	2 530 897,53
Muutos edelliseen vuoteen % ilman aktivoituja	-5,90	-1,00

Työkykyä ylläpitävä toiminta	5 751,50	3 575,00
<i>€työntekijä</i>	104,38	69,53
Työterveyshuolto	10 045,44	5 243,00
<i>€työntekijä</i>	182,31	101,96
Sairaanhoito	11 270,80	8 642,00
<i>€työntekijä</i>	204,55	168,07

Tilintarkastajan palkkiot	2018	2019
Tarkastusyhteisö: KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	2 467,50	2 667,19
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	2 471,00	0,00
Tarkastuslautakunnan avustaminen	2 495,00	1 345,20
Muut palkkiot	1 000,00	555,00
Palkkiot yhteensä	8 433,50	4 567,39

Luottamushenkilön palkoista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2018	2019
Kyyjärven Keskusta	1 651,50	1 172,00
Kyyjärven Kokoomus	378,25	365,50
Kyyjärven Kristillisdemokraatit	268,75	197,50
Yhteensä	2 298,50	1 735,00

24 Omistus muissa yhteisöissä 31.12.2019

	Kunnan	Konsernin	Kuntakonsernin osuus		
	omistusos.	omistusos.	omasta po:sta	vier.po:sta	tilik.tulok.
Tytäryhteisöt:					
Kyyjärven Vuokra-asunnot Oy	100 %	100 %	264 729,86	2 160 730,19	28 654,43
Kiint.Oy Kyyj Liikekeskus(401/448)	81,30 %	81,30 %	272 534,97	1 968,42	-14 241,74
Kyyjärven Paletti Oy (1807/2537)	71,22 %	71,22 %	1 408 969,84	447 953,62	-85 528,18
Kyyjärven Lämpö Oy	100,00 %	100,00 %	398 554,16	634 128,86	8 322,75
Tytäryhteisöt yhteensä			2 344 788,82	3 244 781,09	-62 792,75
Kuntayhtymät:					
K-S Sairaanhoidopiirin Ky	0,76 %	0,76 %	309 160,32	3 913 616,13	-110 989,77
SoTe ky/Saarikka	6,17 %	6,17 %	28 277,08	494 135,28	-39 196,56
Äänekosken amm.koulut. ky	0,55 %	0,55 %	141 191,29	12 729,71	4 180,51
Keski-Suomen Liitto	0,40 %	0,40 %	4 477,25	16 515,49	581,87
		Yhteensä	483 105,93	4 436 996,62	-145 423,96

25 Konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteet

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Sisäiset velat ja saamiset ja muut sisäiset liiketapahtumat on vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta erotettu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta. Vapaaehtoisista ja poistoeroista vähemmistöosuutta ei ole eliminoitu.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistöyhtiöiden aineellisten hyödykkeiden poistot oikaistaan kunnan poistosuunnitelman mukaisiksi. Tilikaudelle kohdistunut poistovajaus oikaistaan tilikauden suunnitelman mukaisista poistoista ja edellisten tilikausien kertynyt poistovajaus edellisten tilikausien yli/alijäämästä.

Kirjanpitolautakunnan lausunnon (nro 111, konserniyleisohjeen soveltaminen suunnitelman mukaisten poistojen oikaisussa) mukaan voidaan kuntakonsernin sisällä käytetyt erilaiset poistosuunnitelmat jättää konsernitilinpäätöstä laadittaessa yhdenmukaistamatta. Edellytyksenä on tällöin, että kuntakonsernin tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Yhdenmukaistamatta jättäminen edellyttää, että kunnan tytäryhteisö on kirjannut omassa kirjanpidossaan hankintamenon KPL 5:5.1 §:n mukaisesti vaikutusaikanaan poistoina kuluksi ennalta vahvistetun poistosuunnitelman mukaan ja poistosuunnitelma vastaa hyödykkeen teknistaloudellista kulumista ja vastaisia tulosodotuksia. Kyyjärven kunnan konsernitilinpäätöksessä on jätetty yhdenmukaistamatta Kyyjärven Paletti Oy, Kyyjärven Vuokra-asunnot Oy:n ja Kyyjärven Lämpö Oy:n erilaiset poistosuunnitelmat.

Kuntayhtymät: Kuntayhtymien taseet on yhdistelty lukuarvoiltaan omistussuuden mukaisesti.

Osakkuusyhteisöt: Osakkuusyhteisöä ei yhdistellä. Tiedot ilmoitetaan konsernitaseen liitetiedoissa.

Tilikaudet: Yhdistellyillä yhteisöillä on kaikilla ollut yhtäläinen tilikausi eli 1.1.-31.12.

26 Konsernitaseen liitetiedot

Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai pidemmän ajan kuluttia

	2018	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 931 990,28	4 839 394,26
Lainat julkisyhteisöiltä	515 815,92	472 965,00
josta eläkelainaa	0,00	0,00
Yhteensä	4 447 806,20	5 312 359,26

Pakolliset varaukset

	2018	2019
Potilasvahinkovak (keskussairaala)	133 107,68	140 462,61
Muut pakolliset varaukset	0,00	2 234 658,21
Muut pakolliset varaukset yht.	133 107,68	2 375 120,82

Konsernin oman pääoman muutokset

Peruspääoma 1.1.	5 471 244,90	5 471 244,90
Muutos tilikaudella	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	5 471 244,90	5 471 244,90

Osuus ky:ien opo:n muutoksista 1.1.	0,00	0,00
Muutos tilikaudella	0,00	0,00
Osuus ky:ien opo:n muutoksista 31.12.	0,00	0,00

Muut omat rahastot 1.1.	83 108,38	82 818,65
Muutos tilikaudella	-289,73	-45,49
Muut omat rahastot 31.12.	82 818,65	82 773,16

Edell.tilik. yli-/alijäämä 1.1.	-1 533 515,15	-273 754,69
Muutos tilikaudella	1 259 760,46	258 133,00
Edell.tilik. yli-/alijäämä 31.12.	-273 754,69	-15 621,69

Tilikauden yli-/alijäämä 1.1.	0,00	0,00
Muutos tilikaudella	-1 593 266,73	-4 170 420,75
Tilikauden yli-/alijäämä 31.12.	-1 593 266,73	-4 170 420,75

Konsernin oma pääoma yhteensä	3 687 042,13	1 367 975,62
--------------------------------------	---------------------	---------------------

Siirtovelat

	2018	2019
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	691 445,90	750 181,40
Korkojaksotukset	5 868,62	5 200,63
Valtionosuusennakot	32 716,55	45 758,25

27 Konsernin vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

	2018	2019
Muiden puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	2 442 660,00	2 442 660,00
Jäljellä oleva pääoma	2 351 772,30	2 318 158,19
Leasingvastuut	411 173,58	3 308 352,00
Vuokravastuut	43 109,19	644 433,00
Koronvaihtosopimukset		
Keskussairaala kirjanpitoarvo 31.12.	1 038 569,32	3 681 488,56
markkina-arvo 31.12.	-28 979,84	-136 849,14
Osuus takauskeskuksen takausvastuusta	7 718 469,00	8 085 256,00
Osuus tk:n kattamattomasta takausvastuusta	0,00	0,00
Osuus tk:n rahastosta	4958,76	5320,00

Haltijavelkakirjat

10 kpl 84.093,96 euron haltijavelkakirjaa ovat kaikki vapaina 31.12.2019

Koulukeskuksen kiinteistöleasingin maksu alkoi 1.4.2019.

Vuoden 2020 lyhennys 211313,65 (sis. alv 40 899,42)

28 Liitteet

28.1 Luettelo tilikirjoista

VARSINAISET KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja	sidottu
Päiväkirja	atk-tuloste
Pääkirja	atk-tuloste
Myyntireskontra	atk-tuloste
Ostoreskontra	atk-tuloste

Tilityypit:

- 0 Ulkoinen tapahtuma
- 1 Sisäinen tapahtuma

Alv-tunnukset:

124 verollisen toim. alv 24 %	224 palautustoim. alv 24 %
110 verollisen toim. alv 10 %	210 palautustoim. alv 10 %
114 verollisen toim. alv 14 %	214 palautustoim. alv 14 %
	225 laskennallinen palautus 5 %

Tositelajit:

001 Muistiotositteet	040 Ostoreskontran suoritukset
008 Oikaisut tilinavaussaldoihin	301 Palkat
009 Käyttöomaisuusviennit	405 Ostoreskontran kierrätys
010 Tilietositteet	601-624 Yleislaskutus
020 Myyntireskontran suoritukset	
021 Myyntireskontran viitesuoritukset	

Menotilit:

- 4000-4004 Maksetut palkat ja palkkiot
- 4060 Jaksotetut palkat
- 4230-4260 Henkilöstökorvaukset
- 4100-4135 Eläkekulut
- 4150-4200 Muut henkilösivukulut
- 4300-4302 Asiakaspalveluiden ostot
- 4340-4480 Muiden palv.ostot
- 4500-4640 Aineet, tarv. ja tavarat
- 4670 Varastojen lisäys/vähennys
- 4700-4750 Avustukset
- 4800-4990 Muut toimintakulut
- 6200-6240 Korkokulut
- 6300-6385 Muut rahoituskulut
- 7100-7250 Poistot ja arvonalentumiset
- 8920-8910 Laskennalliset erät

Tulotilit:

- 3001-31401 Myyntituotot
- 3200-3294 Maksutuotot
- 3300-3331 Tuet ja avustukset
- 3410-3530 Muut toimintatuotot
- 3700-37001 Valmistus omaan käyttöön
- 5000-5400 Verotulot
- 5500-5900 Valtionosuudet
- 6000-6040 Korkotuotot
- 6100-6180 Muut rahoitustuotot

Investointimenotilit: 9000-9049

Investointitulotilit: 9050-9070

Taseen vastaavaa tilit: 1000-1962

Taseen vastattavaa tilit: 2000-2599

28.2 Tunnuslukujen laskentakaavat

28.2.1 Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku ilmoittaa paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla. Saatu prosenttiosuus vähennettynä sadasta osoittaa taas, paljonko toimintakuluista rahoitetaan verotuloina ja valtionosuuksina.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 % oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet, liittymismaksut ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen kun vuosikate alittaa poistot.

Mikäli vuosikate on alijäämäinen on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa / asukas

Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

28.2.2 Rahoituslaskelman tunnusluvut

Investoinnit

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulokseksi Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta-välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus-tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöömaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainahoito

Lainahoitokate

= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Lainahoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1 – 2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Maksuvalmius

Kassavarat 31.12., 1.000 euroa

= rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

Kassasta maksut, 1000 euroa

Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta

Toimintakulut – valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta

Käyttöomaisuusinvestoinnit

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset

Kassan riittävyys pv

365 pv x kassavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

28.2.3 Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %:

= 100 x (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %:

= $100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$ (käyttötalouden tuotot, valtionosuudet ja verotulot)

Suhteellinen velkaantuneisuus-% kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista (2017)

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Lisäksi osoittajaan merkitään liitetieto-ohjeen mukaisesti liitetiedoissa esitetyt vuokravastuut ja leasingvastuut. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edell. tilikauden ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) , € / asukas

= (Edell. tilikauden ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)) / asukasmäärä.

Lainakanta 31.12.

= vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat € / asukas

Lainasaamiset 31.12.

= sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

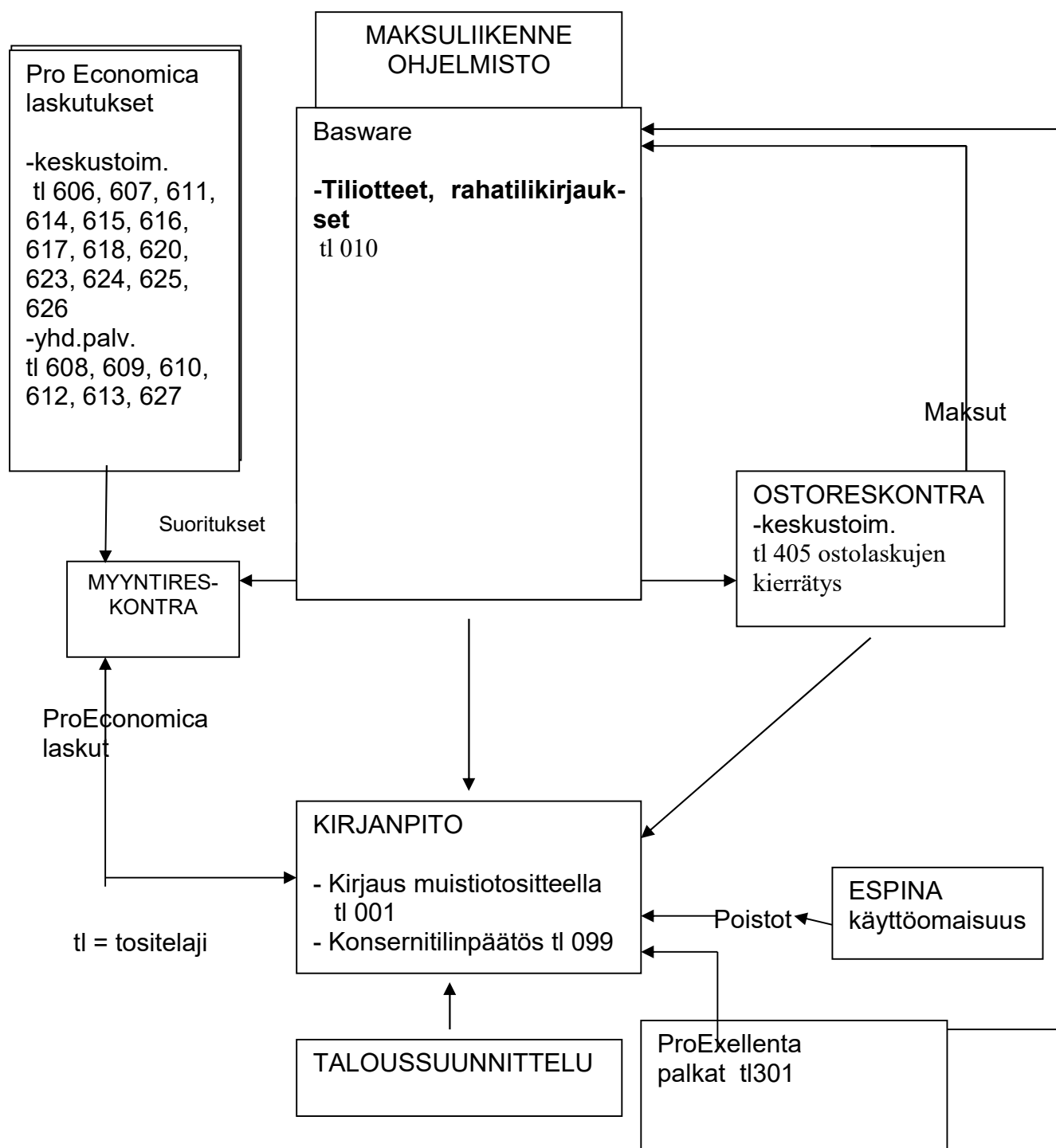
Konsernin henkilöstömäärä

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen palveluksessa olevien henkilöiden keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana.

28.3 Yhdistelmä konsernitilinpäätöksen yhteisöistä

	Yhdistelty (kpl)	Ei Yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3	0
Vuokra-asunnot Oy		
Kyyjärven Paletti Oy		
Kiint. Oy Liikekeskus		
Kyyjärven Lämpö Oy	1	0
Kuntayhtymät	4	-
Keskussairaala		
SoTe		
Äänekosken aol		
K-S Liitto		
Yhteensä	8	0

28.4 Taloushallinnon eri sovellusten yhteydet

29 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kyyjärvellä 30.3.2020

Jouko Huumarkangas

Esa-Pekka Bergman

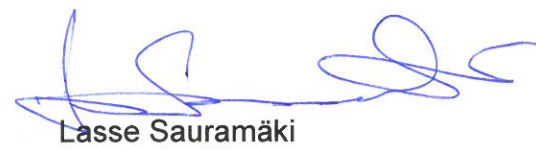
Jaana Honkanen

Lauri Lahtinen

Elina Ohranen

Lasse Sauramäki

Elina Uotila

Tiina Pelkonen

Tilintarkastajan lauseke

Tarkastuksesta on tänään annettu erillinen tilintarkastuskertomus.

Kyyjärvellä ___/___ 2020

KPMG Tilintarkastusyhteisö Oy Ab

JHT-, HT- tilintarkastaja Ilari Karhu

Kyyjärven kunta tilinpäätös 2019

Tämä allekirjoitusliite koskee kaikkia tässä esikatselunäkymässä näkyviä allekirjoitettavia asiakirjoja ja liitteitä (yhdessä "Asiakirjat"). Allekirjoittamalla sähköisesti tämän allekirjoitusliitteen vahvistan lukeneeni ja ymmärtäneeni Asiakirjojen sisältämät ehdot ja hyväksyn ne (tarvittaessa asianmukaisen valtuutuksen nojalla).

Tämä asiakirjakokonaisuus sisältää seuraavat asiakirjat:

Allekirjoitettava asiakirja
TP2019korjattu 5.5.2020.pdf

Allekirjoitusliite (sisältäen sähköiset allekirjoitukset allekirjoittamisen jälkeen)
51a50110-50bc-4ed8-9d4b-4debcc8ae411.pdf

Allekirjoittajat

KPMG Oy Ab
Ilari Karhu (ilari.karhu@kpmg.fi)

Tämä allekirjoitusliite viittaa asiakirjaan

TP2019korjattu 5.5.2020.pdf

jonka SHA256-tiiviste on:

63f57c82bf080bc40d380b0e56297bff261d16bf301346ed10746b982a645d1c

51a50110-50bc-4ed8-9d4b-4debcc8ae411.pdf

Allekirjoittajat:

Nimi

ILARI SAMULI KARHU

Allekirjoitettu tunnisteella

Vahva sähköinen
tunnistautuminen

Allekirjoituspäivä

2020-05-05 10:34
EE(S)T

Tämä tiedosto on sinetöity digitaalisella allekirjoituksella, joka toimii asiakirjan eheyden takaajana. Asiakirjamuoto tukee pitkäaikaista säilytystä.